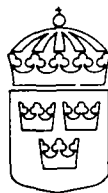


# Regeringens proposition 1992/93:140



om svensk verksamhet i Antarktis

Prop.  
1992/93:140

---

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 11 mars 1993.

På regeringens vägnar

*Carl Bildt*

*Olof Johansson*

## Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Antarktisdördragets miljöprotokoll. Vidare föreslås en lag som för svenskt vidkommande reglerar vad som skall gälla för vistelse eller verksamhet i Antarktis.

Enligt lagförslaget skall det krävas tillstånd för all vistelse och verksamhet i området. Tillstånd får förenas med villkor. Fauna och flora skyddas genom särskilda bestämmelser. Vidare införs ett förbud mot mineralbrytning i Antarktis. I lagförslaget finns också föreskrifter som gäller tillsynen. Lagförslaget bygger på det miljöskyddsprotokoll till Antarktisdördraget som Sverige har undertecknat.

## 1 Förslag till Lag om Antarktis

Härigenom föreskrivs följande.

### Allmänna bestämmelser

**1 §** I denna lag finns bestämmelser till skydd för miljön i Antarktis och för de ekosystem som beror av eller sammanhänger med Antarktis ekosystem.

Lagen gäller för svensk medborgares och svensk juridisk persons vistelse eller verksamhet i Antarktis. Med svensk medborgare jämställs utländsk medborgare med hemvist i Sverige samt annan utländsk medborgare som deltar i en expedition eller någon annan verksamhet som omfattas av tillstånd enligt denna lag.

Bestämmelserna i 5 § andra stycket och 7 § andra stycket gäller även utanför Antarktis.

**2 §** Med Antarktis avses i denna lag området söder om 60° sydlig bredd.

**3 §** I fråga om tillåten fångst enligt konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis, daterad i Canberra den 20 maj 1980, gäller vad som föreskrivs med stöd av lagen (1950:586) om rätt till fiske.

**4 §** Den som vistas eller bedriver verksamhet i Antarktis skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda och bevara miljön i Antarktis och de ekosystem som beror av eller sammanhänger med Antarktis ekosystem.

### Skydd för mineral, flora, fauna och särskilda platser

**5 §** Verksamhet som innebär efterforskning, undersökning, utvinning och bearbetning av mineraltillgångar får inte förekomma. Vad nu sagts gäller dock inte forskning med vetenskapligt ändamål som omfattas av ett enligt denna lag meddelat tillstånd.

Om det finns skäl att anta, att mineraltillgångar har åtkommit i strid med föreskrifterna i första stycket är även annan befattning med tillgångarna förbjuden.

**6 §** Det är förbjudet att genomföra atomexplosion eller placera radioaktivt avfall i Antarktis.

**7 §** Insamling eller skadlig påverkan av naturligt förekommande växtarter eller djurarter får inte förekomma. Vad nu sagts gäller dock inte

vetenskaplig verksamhet som bedrivs med stöd av ett enligt denna lag meddelat tillstånd. Prop. 1992/93:140

Om det finns skäl att anta, att växter eller djur samlats in i strid med föreskrifterna i första stycket är även annan befattningsmedel för dem förbjuden.

**8 §** Växt eller djur av art som inte naturligt förekommer i Antarktis får inte utan tillstånd föras in på land, på isshelfen eller i vattnet i Antarktis.

Vad nu sagts gäller inte livsmedel som hanteras under betryggande kontroll.

Hundar som finns i området skall avlägsnas.

**9 §** Förekomsten av avfall i Antarktis skall i största möjliga utsträckning begränsas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om avfallshantering i Antarktis.

**10 §** Särskilt skyddsvärda områden får inte besökas utan tillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka områden som omfattas av tillståndskravet.

### **Skydd för den marina miljön vid sjöfart**

**11 §** Bestämmelserna i 12-15 §§ gäller svenskt fartyg och annat fartyg som används i verksamhet i Antarktis som står under svensk kontroll. Vad nu sagts gäller dock inte utländskt statsfartyg.

**12 §** Olja eller oljehaltig blandning får inte släppas ut i havet från ett fartyg. När ett fartyg är i Antarktis skall oljeslam, förorenad barlast, tankspolvatten och andra oljehaltiga rester och blandningar behållas ombord.

Regeringen får medge undantag från dessa bestämmelser.

**13 §** Skadliga flytande ämnen och andra kemiska ämnen eller andra ämnen i kvantiteter eller koncentrationer som är skadliga för den marina miljön får inte släppas ut i havet från ett fartyg.

**14 §** Ett fartyg som är avsett för fler än tio personer får inte släppa ut obehandlat toalettavfall inom 12 nautiska mil från land eller isshelfen.

**15 §** Fast avfall får inte släppas ut i havet från ett fartyg. Om det inte sker inom 12 nautiska mil från närmaste land eller isshelfen får matrester dock dumpas i havet om de passerat genom en sönderdelare eller avfallsskurn och är så finfördelade att de kan passera genom ett såll med öppningar som inte är större än 25 millimeter.

**16 §** Den som vistas eller bedriver verksamhet i Antarktis skall ha tillstånd därtill. Detta gäller dock inte utövning av sådan rätt till fri sjöfart som följer av allmänna folkrättsliga grundsatser.

Regeringen får medge undantag från första stycket i fråga om vistelse och verksamhet som saknar betydelse från miljövardssynpunkt.

**17 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer prövar frågor om tillstånd. I ett tillståndsbeslut skall anges den verksamhet som tillståndet avser och de villkor som skall gälla för verksamheten. Ett tillstånd får begränsas till viss tid.

**18 §** Ansökan om tillstånd skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning som gör det möjligt att göra en samlad bedömning av vistelsens eller verksamhetens påverkan på miljön i Antarktis och på de ekosystem som beror av eller sammanhänger med Antarktis ekosystem.

Tillstånd till vistelse eller verksamhet skall meddelas om den angivna vistelsen eller verksamheten inte medför risker för naturvårdens intressen eller miljön i området.

Tillstånd skall vägras den som inte fullgjort sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd, om inte särskilda omständigheter föranleder annat.

**19 §** En verksamhet för vilken tillstånd meddelats skall omedelbart avbrytas, om den medför eller det finns risk för att den medför icke förutsedda skador på miljön i Antarktis och på de ekosystem som beror av eller sammanhänger med Antarktis ekosystem.

**20 §** Tillstånd enligt 17 § kan återkallas, om tillståndshavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen.

### **Verksamhet med huvudman från annan stat**

**21 §** Den som yrkesmässigt anordnar eller deltar i en vistelse eller en verksamhet i Antarktis för vilken huvudmannen kommer från en annan fördragsslutande stat skall förvissa sig om att denne har de tillstånd eller motsvarande medgivande som krävs för vistelsen eller verksamheten i Antarktis.

Tillstånd eller medgivande som meddelats i huvudmannens hemland gäller även för en svensk deltagares vistelse eller verksamhet i Antarktis enligt första stycket.

Observatör från annan fördragsslutande stat, eller vetenskapsman från sådan stat, vilken utbytesvis deltar i svensk expedition, omfattas inte av denna lag vid fullgörandet av sitt uppdrag. Vad nu sagts gäller också den personal som följer med en sådan person för uppdraget.

22 § Tillsynen över att denna lag samt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen följs, skall utövas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

23 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att såväl denna lag som föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

24 § Innehavaren av ett tillstånd skall på begäran lämna tillsynsmyndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Upplysningar och handlingar skall på begäran också lämnas till officiell observatör som utsetts av annan fördragsslutande stat och vars uppdrag anmälts till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillsynsmyndigheten och en observatör har rätt att få tillträde till en lokal eller ett område eller ett transportmedel där verksamhet som omfattas av tillstånd bedrivs. De har också rätt att undersöka förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av en föreskrift eller ett villkor för tillståndet.

#### **Straffbestämmelser m.m.**

25 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 5-7 §§, 8 § första stycket, 10 §, 12-16 §§, 21 § eller 29 § andra stycket, eller

2. underlåter att iaktta en föreskrift eller åsidosätter villkor som har meddelats med stöd av 9 § eller 17 §, eller

3. inte fullgör vad som åligger honom enligt 24 § eller lämnar oriktig uppgift i ett sådant fall, eller

4. fortsätter att bedriva en verksamhet efter det att verksamheten borde ha avbrutits enligt 19 §.

För försök och medverkan till brott döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Om en gärning enligt första stycket 3 är belagd med straff i brottsbalken skall för en sådan gärning inte dömas till ansvar enligt denna lag.

26 § Den som inte följer ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud enligt 23 § får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

27 § Egendom som varit föremål för brott enligt denna lag eller egendomens värde skall förverkas om det inte är uppenbart oskäligt.

Ett föremål som använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag eller föremålets värde får förklaras förverkat om det är nödvändigt för att förebygga brott eller om det finns andra särskilda skäl. Prop. 1992/93:140

### Överklagande

28 § Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller en allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsrätten.

Statens naturvårdsverk får överklaga beslut om tillstånd som någon annan myndighet än regeringen meddelat enligt denna lag eller enligt bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen.

### Nödsituationer

29 § De bestämmelser som finns i denna lag skall inte gälla i nödsituationer som omfattar skyddet för miljön eller säkerhet för mänskligt liv, luftfartyg, fartyg eller utrustning av högt ekonomiskt värde.

I en sådan situation skall var och en handla så att minsta möjliga påverkan uppkommer på miljön i Antarktis och på ekosystem som beror av eller sammanhänger med Antarktis ekosystem.

---

Denna lag träder i kraft den 1 april 1994.

Lag om ändring i lagen (1992:1529) om ändring i  
lagen (1971:289) om allmänna  
förvaltningsdomstolar;

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1992:1529) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar<sup>1</sup> och övergångsbestämmelserna till nämnda lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

14 §

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds-, folkbokförings- och bilregisterförfattningarna samt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m. i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar,

2. mål enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl., lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., lagen (1985:569) om införande av lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m., lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, smittskyddslagen (1988:1472), karantänslagen (1989:290), lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, körkortslagen (1977:477) och lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, allt i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 6 kap. 21 § och 21 kap. föräldrabalken,

3. mål som avses i 24 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,

4. mål som avses i 6 § första stycket lagen (1985:206) om viten,

5. mål som överklagas från allmän försäkringskassa i den utsträckning som är särskilt föreskrivet,

6. mål som avses i 12 § lagen (1992:1527) om teleterminalutrustning,

7. mål om överprövning enligt 6 kap. lagen (1992:1528) om offentlig upphandling,

*8. mål som avses i 28 § lagen  
(1993:000) om Antarktis.*

<sup>1</sup>Lagen (1971:289) omtryckt 1981:1323.

Mål som överklagas från Riksförsäkringsverket med tillämpning av 20 kap. 11 § lagen (1962:381) om allmän försäkring prövas av länsrätten i Stockholms län.

Länsrätten i Östergötlands län prövar mål enligt luftfartslagen (1957:297) i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen.

Förekommer vid mer än en länsrätt flera mål enligt skatte-, taxerings- eller uppbördsförfattningarna som har nära samband med varandra, får målen handläggas vid en av länsrätterna, om det kan ske utan avsevärd olägenhet för någon enskild. Närmare föreskrifter om överlämnande av mål mellan länsrätter meddelas av regeringen.

---

Denna lag träder i kraft den 1 april 1994 i vad gäller 14 § första stycket punkten 8 och i övrigt den dag regeringen bestämmer.



Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 mars 1993

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden  
B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson,  
Svensson, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson,  
Könberg, Odell, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Johansson

---

## Proposition om svensk verksamhet i Antarktis

### 1 Inledning

Antarktisfördraget (SÖ 1984:5) slöts den 1 december 1959 och trädde i kraft den 23 juni 1961. Sverige anslöt sig till fördraget den 24 april 1984 och det trädde i kraft för Sverige samma dag (prop. 1983/84:79, bet. 1983/84:UU10, rskr. 1983/84:171).

Sverige har s.k. konsultativ (beslutande) status under Antarktisfördraget. Därtill är Sverige part till 1980 års konvention om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis (prop. 1983/84:79, bet. 1983/84:UU10, rskr. 1983/84:171).

Ett miljöskyddsprotokoll till Antarktisfördraget antogs den 3 oktober 1991. Tillsammans med ytterligare 22 av de 26 konsultativa parterna och fler än hälften av de icke konsultativa parterna undertecknade Sverige miljöskyddsprotokollet den 4 oktober 1991.

Miljöskyddsprotokollet kompletterar Antarktisfördraget, utan att ändra eller göra tillägg till fördraget. Miljöskyddsprotokollet med fyra bilagor träder i kraft 30 dagar efter ratificering av samtliga de stater som hade konsultativ status i Antarktisfördraget den dag då protokollet antogs. Ytterligare en bilaga har antagits vid Antarktisfördragets sextonde konsultativa möte 1991.

Inom Miljö- och naturresursdepartementet har med anledning av Antarktisfördragets miljöskyddsprotokoll upprättats en promemoria med ett förslag till en svensk Antarktislag. Sjöfartsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Luftfartsverket, Polarforskningssekreteriatet, Naturhistoriska riksmuséet, Statens naturvårdsverk, Meteorologen vid Stockholms universitet, juridiska institutionen vid Stockholms universitet, zoologiska institutionen vid Stockholms universitet, juridiska institutionen vid Lunds universitet, geologiska institutionen vid Lunds universitet, Internationella meteorologiska institutet i Stockholm, Sveriges lantbruksuniversitet, Kungliga Vetenskapsakade-

mien samt organisationen Greenpeace har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget. Prop. 1992/93:140

Miljöskyddsprotokollet är i original avfattat på engelska, franska, ryska och spanska. Den engelska originaltexten jämte en svensk översättning bör fogas som *bilaga 1*, promemorians lagförslag som *bilaga 2* samt en sammanställning av remissyttrandena som *bilaga 3* till protokollet i detta ärende.

De instanser som yttrat sig över förslaget har i allmänhet lämnat det utan erinringar.

## Lagrådet

Regeringen beslöt den 28 januari 1993 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om Antarktis och om ändring i lagen (1992:1529) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar. De till Lagrådet remitterade förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

Lagrådet har yttrat sig över förslagen. Yttrandet bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 5*. I samband med att jag behandlar de enskilda paragraferna kommer jag in på Lagrådets synpunkter. Jag kan emellertid redan nu säga att jag godtar Lagrådets förslag till ändringar utom såvitt avser 18, 28 och 29 §§ i lagen om Antarktis. Lagrådets granskning har också lett till vissa redaktionella ändringar.

## 2 Miljöskyddsprotokollet till Antarktisdördraget

### 2.1 Bakgrund

Antarktisdördraget är öppet för alla FN:s medlemsstater eller varje annan stat som kan komma att inbjudas att ansluta sig till dördraget med samtycke av de konsultativa parterna. Parterna förklarar sig övertygade om vikten av upprättande av en fast grund för ett fortsatt och utvecklat samarbete, baserat på fri och vetenskaplig forskning i Antarktis, såsom detta genomfördes under det internationella geofysiska året 1957-58. Antarktis får enligt dördraget endast användas för fredliga ändamål och resultaten från de vetenskapliga undersökningarna skall utbytas mellan parterna. Verksamhet av militär art är uttryckligen förbjuden. Atomexplosioner och placering av radioaktivt avfall i Antarktis är förbjudet. Dördragets efterlevnad skall upprätthållas genom ett inspektionssystem.

I dag är 40 stater parter till dördraget. Dördragsparterna uppdelas i två kategorier, "konsultativa parter" och "icke konsultativa parter". Uttrycken "konsultativ" och "icke konsultativ" part används inte i dördragstexten, utan är en skapelse av dördragsparterna själva. Själva uppdelningen i två kategorier stater, beslutande och icke beslutande, återfinns emellertid i dördraget. De beslutande, eller konsultativa, parterna utgörs enligt dördraget dels av de ursprungliga signatärstaterna,

dels av andra stater som tillträtt Antarktisfördraget och som dessutom visar sitt intresse för Antarktis genom att bedriva betydande vetenskaplig forskningsverksamhet där såsom upprättande av en vetenskaplig station eller utsändande av vetenskapliga expeditioner. Sverige erhöll konsultativ status den 21 september 1988.

Antarktisfördragets parter samlas regelbundet till s.k. *konsultativa möten*. Syftet med dessa är att utbyta information, samråda i ärenden av gemensamt intresse rörande Antarktis samt formulera, överväga och för sina regeringar rekommendera åtgärder för att främja fördragets principer och ändamål. Fram t.o.m. år 1992 har sjutton ordinarie konsultativa möten hållits. Vid dessa möten antas s.k. rekommendationer, vilka utgör beslut om rekommendationer till parternas regeringar om vilka åtgärder som skall vidtas för att främja fördragets principer och ändamål. Dessa rekommendationer träder sedan i kraft när de godkänts av alla de konsultativa parterna.

T.o.m. år 1991 har 199 rekommendationer antagits, av vilka flertalet har trätt i kraft. I samband med notifikationen om konsultativ status år 1988 förklarade Sverige sin avsikt att anta alla rekommendationer vilka formellt trätt i kraft. Därtill förklarade Sverige sin villighet att överväga antagandet av rekommendationer som ej hade trätt i kraft. Sverige har som konsultativ part inte godkänt någon av de rekommendationer som antagits under 1989 och 1991 års konsultativa möten. Detta innebär att dessa rekommendationer inte kunnat träda i kraft och således inte är formellt bindande för de övriga konsultativa parterna till Antarktisfördraget.

Tre konsultativa möten har ägt rum under den tid Sverige varit beslutande part, ett i Paris år 1989, ett i Bonn år 1991 och ett i Venedig år 1992.

Vad gäller innehållet i Antarktisfördraget hänvisas till regeringens proposition (1983/84:79) om godkännande av 1959 års fördrag om Antarktis och 1980 års konvention om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis (SÖ 1984:21).

Miljöskyddsprotokollet är ett supplement till Antarktisfördraget utan att ändra eller göra tillägg till fördraget. Den beslutande funktionen ligger fortfarande kvar hos de konsultativa parterna. Genom protokollet skall skyddet för Antarktis miljö och dess ekosystem säkerställas. Därför utses Antarktis till ett naturskyddsområde, tillägnat fred och vetenskap. All verksamhet i området skall föregås av prövning.

Mineralutvinning i området förbjuds. De nuvarande reglerna för avfallshantering skärps. Andra väsentliga nyheter i protokollet är införandet av årlig rapporteringsskyldighet, införandet av en miljökommitté med rådgivande funktion samt införandet av krav på miljökonsekvensbeskrivningar avseende det mesta av såväl den statliga som den icke statliga verksamheten i området.

Bakgrunden till miljöskyddsprotokollet är ett förslag av Chile i maj 1989 att Antarktisfördragets parter skulle vidareutveckla skyddet för Antarktis miljö genom att arbeta för "comprehensive measures for the protection of the Antarctic environment". Detta bör ses mot bakgrund av att den s.k. mineralkonventionen antogs i Wellington i juni 1988 och

öppnades för undertecknande några månader senare. Ett antal fördragsparter hade redan undertecknat mineralkonventionen, däribland Sverige. Mineralkonventionen utsattes dock för stark kritik av miljöörörelsen, som helst ville se ett absolut förbud mot mineralutvinning i Antarktis. Kritiken från miljöörörelsen fick Australien och Frankrike att bl.a. förklara att man inte hade för avsikt att underteckna mineralkonventionen, utan istället önskade ett mineralutvinningsförbud. Chiles tanke på ett vidsträckt miljöskyddssystem för Antarktis var emellertid mer omfattande.

Eftersom fördragsparterna redan under mineralkonventionsförhandlingarna informellt hade diskuterat behovet av att ta itu med miljöskyddsfrågorna var det naturligt att de ställde sig positiva till att diskutera de chilenska idéerna. Ämnet togs upp som agendapunkt under det XV:e konsultativa mötet i Paris i oktober 1989.

Resultatet blev beslut om att hålla ett särskilt konsultativt möte för att diskutera miljöskyddet i Antarktis. Det första mötet hölls i Viña del Mar i Chile i november-december 1990 och ytterligare möten hölls i Madrid under år 1991.

Förhandlingarna resulterade i ett miljöskyddsprotokoll som kunde antas och öppnas för undertecknande vid ett möte i Madrid den 3-4 oktober 1991.

Protokollet innehåller ett *förbud mot mineralbrytning* i Antarktis. Det krävs enighet för att upphäva förbudet.

Efter 50 år kan en översynskonferens hållas. En förändring av miljöskyddsprotokollet kan då *antas* med enkel majoritet. I denna majoritet skall ingå 3/4 av de stater som var konsultativa vid miljöskyddsprotokollets antagande. För *ikraftträdande* krävs bl.a. ratificering av samtliga de stater som var konsultativa parter vid tidpunkten för antagandet av miljöskyddsprotokollet. Detta innebär att Sverige, liksom övriga konsultativa parter, har vetorätt vad gäller upphävandet av förbudet mot mineralutvinning.

Till mineralutvinningsförbudet finns ett säkerhetssystem kopplat. Detta innebär att förbudet inte kan hävas utan att en rättslig reglering av mineralaktiviteter har trätt i kraft i dess ställe.

Under miljöskyddsprotokollet skall en rådgivande *miljökommitté* (Kommittén) etableras. Kommittén ges en stark, rådgivande ställning men rätten att fatta beslut vilar fortfarande på de konsultativa parterna. Den självständiga och i Antarktissammanhang viktiga organisationen SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research), garanteras en roll i processen. Protokollet förutser även deltagande från andra kompetenta organisationer inom området. Kommittén har en viktig roll i den procedur som utarbetats för sådana *miljökonsekvensbeskrivningar* (MKB) som enligt protokollets artikel 8 skall föregå verksamhet i Antarktis.

Specifika miljöfrågor, såsom marin förorening, avfallshantering, skydd av flora och fauna och skyddade områden, behandlas i bilagor till protokollet. Det finns också en särskild bilaga om innehållet i miljökonsekvensbeskrivningar. Regleringen innebär ett utökat miljöskydd på samtliga områden. Bilagorna kan bli föremål för ändringar. Parterna kan fatta beslut i miljöfrågor även under de ordinarie konsultativa mötena. Detta sker då genom rekommendationer. Som tidigare nämnts har

bilagan om skyddade områden tillkommit på detta sätt. Denna struktur säkrar att miljöskyddet kan utvecklas ytterligare och anpassas till nya krav.

Prop. 1992/93:140

Frågan om *ansvar för skada* regleras endast generellt i protokollet. En mer detaljerad reglering av ansvarsfrågorna i själva protokollet var ett svenskt önskemål. Parterna har dock beslutat att vid ett senare stadium utarbeta särskilda, detaljerade ansvarsregler.

Efterlevnaden av protokollet tillgodoses genom ett inspektionssystem. De konsultativa parterna har rätt att utse observatörer, vilka med kort varsel kan inspektera varje station, anläggning och utrustning i Antarktis.

Protokollet innehåller en *tvistlösningsmekanism*, vilken innefattar konsultationsplikt. Uppnås inte en lösning genom konsultationer kan tvisten hänskjutas till en särskilt inrättad skiljedomstol eller till Internationella domstolen i Haag.

*Forskningens* betydelse framhålls i protokollet och vikten av samarbete och i möjligaste mån samplanering understryks. De nya miljöreglerna torde inte i någon högre grad innebära att forskningen hämmas genom ökad administration. I första hand skall varje parts nationella organisationer avgöra hur forskningsverksamheten skall göras förenlig med miljöskyddsprotokollet.

Genom protokollet åläggs staterna att reglera såväl statlig som icke statlig verksamhet.

Samarbetsstrukturen inom fördragssystemet stärks genom protokollet.

Genom informationsplikt, inspektionsregler och procedurregler som innebär att vissa frågor skall tas upp till diskussion vid de konsultativa mötena och därefter göras offentligt tillgängliga, öppnas fördragssystemet ytterligare för insyn.

Det åligger de enskilda staterna att garantera efterlevnaden av miljöskyddsprotokollet.

## 2.2 Sammanfattning av miljöskyddsprotokollet

Avtalstexten kompletterar Antarktisfördraget, dvs. en förutsättning för att en stat skall kunna vara part till miljöskyddsprotokollet är att staten är part till Antarktisfördraget.

Avtalstexten består av ett huvudprotokoll med 27 artiklar, ett tilläggsprotokoll med 13 artiklar avseende regler för skiljedom samt fem bilagor med regler om specifika miljöskyddsfrågor.

### 2.2.1 Huvudprotokollet

Miljöskyddsprotokollets *artikel 1* definierar olika förekommande termer.

*Artikel 2* anger protokollets övergripande målsättning, vilken är det allsidiga skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem. Genom artikeln utses dessutom Antarktis till ett naturskyddsområde, ägnat åt fred och vetenskap.

*Artikel 3* anger de miljömässiga principer som skall styra all verksamhet inom Antarktiskfördragets tillämpningsområde. Artikeln stadgar bl.a. att skyddet av miljön samt Antarktis inneboende värden, inbegripet dess värde som ett område för bedrivande av vetenskaplig forskning, skall vara utgångspunkt för planering och bedrivande av all verksamhet inom området, särskilt forskning som är nödvändig för att förstå den globala miljön. I det syftet skall verksamhet i Antarktiskfördragets tillämpningsområde planeras och bedrivas så att skadliga effekter på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem begränsas.

Verksamhet skall vidare planeras och bedrivas så att man undviker skadliga effekter på klimat eller väderleksmönster, på luft- eller vattenkvaliteten och betydande miljöförändringar i atmosfären, på jorden samt förändringar i den glaciala eller marina miljön. Även naturligt förekommande organismer skyddas genom miljöprinciperna.

Ett ytterligare krav är att verksamheten planeras och bedrivs på grundval av information som är tillräcklig för att på förhand medge en välgrundad bedömning av dess tänkbara effekter på miljön. Hänsyn skall tas till verksamhetens omfattning och dess kumulativa effekter i förening med annan verksamhet samt till förefintligheten av miljösäker teknik. Regelbunden och effektiv övervakning med möjlighet att effektivt ingripa vid olyckor skall ske.

Verksamhet som inte uppfyller de principiella miljökraven i artikeln och som dessutom påverkar eller hotar att påverka miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem skall ändras, inhiberas eller upphöra.

*Artikel 4* anger att miljöskyddsprotokollet är tänkt att komplettera, men inte ändra eller utgöra tillägg till Antarktiskfördraget. Protokollet skall heller inte inkräkta på någon av de rättigheter och skyldigheter som tillkommer parterna enligt andra gällande internationella instrument inom Antarktiskfördragets system.

*Artikel 5* stadgar att parterna till protokollet skall konsultera och samarbeta med parterna till andra instrument inom Antarktiskfördragets system för att säkerställa att de olika instrumenten tillämpas på ett sådant sätt att de inte motverkar varandra.

*Artikel 6* fastslår att samarbete mellan parterna skall ske avseende planeringen och bedrivandet av verksamhet inom Antarktiskfördragets område. Varje part skall sträva efter att främja samarbetsprogram rörande miljöskyddet i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem.

För att undvika kumulativa effekter av att verksamhet koncentreras till en viss plats skall parterna samråda med varandra angående val av plats för framtida stationer. Om så är lämpligt skall parterna även företa gemensamma expeditioner, samt gemensamt använda stationer och andra anläggningar.

Slutligen stadgas att parterna skall samarbeta med de parter vars stater gränsar till fördragsområdet, i syfte att verksamhet som bedrivs i Antarktiskfördragets område inte får skadliga effekter på miljön inom dessa områden.

*Artikel 7* innehåller ett förbud mot all annan verksamhet avseende mineralresurser än vetenskaplig forskning. Förbudet är absolut och inte tidsbegränsat.

*Artikel 8* reglerar grunderna för miljökonsekvensbeskrivningar. Utförligare regler om detta förfarande återfinns i bilaga I till protokollet.

Kravet på miljökonsekvensbeskrivningar gäller planeringen av aktiviteter i Antarktisdördragets område avseende vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke statlig verksamhet, inklusive logistiskt stöd. En förhandsbedömning av verksamhetens effekter skall göras i enlighet med reglerna i bilaga I. Miljökonsekvensbeskrivningarna skall utformas olika beroende på den grad av påverkan på miljön verksamheten bedöms få. Kraven på miljökonsekvensbeskrivning gäller även all förändring i en verksamhet, oavsett om den uppkommit till följd av en ökning eller en minskning i befintlig verksamhet, ny verksamhet eller avveckling av en anläggning. Planeras verksamhet av flera parter gemensamt skall en av parterna ansvara för miljökonsekvensbeskrivningarna.

Enligt *artikel 9* skall bilagorna till protokollet utgöra en integrerad del av detta. Artikel 9 ger en möjlighet att anta ytterligare bilagor. Detta sker i enlighet med artikel IX i Antarktisdördraget. De enskilda bilagorna kan revideras.

Enligt *artikel 10* skall de konsultativa mötena fastställa generella riktlinjer för det allsidiga skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem. Mötena skall vidare granska Kommitténs arbete samt beakta dess råd och rekommendationer.

Kommitténs struktur och uppgifter anges i *artikel 11 och 12*. Varje part till miljöskyddsprotokollet har rätt att utse en representant i kommittén. Denne får åtföljas av experter och rådgivare. Kommittén skall ge råd och rekommendationer till parterna avseende genomförandet av protokollets bestämmelser, vilka ska behandlas vid de konsultativa mötena. Kommittén skall vidare yttra sig om tillämpningen och genomförandet av miljökonsekvensbeskrivningar, åtgärder att vidta vid miljöfarliga olyckor samt allmänt om metoder för att minimera och begränsa miljöeffekter av verksamhet i Antarktisdördragets område. Efter sina sammanträden skall Kommittén avge rapport till nästföljande konsultativa möte.

*Artikel 13* reglerar efterlevnaden av miljöskyddsprotokollet. Varje part skall vidta lämpliga åtgärder för att införliva protokollets bestämmelser med svensk rätt. Varje part skall dessutom vidta lämpliga åtgärder i enlighet med Förenta Nationernas stadga, för att säkerställa att ingen upptar verksamhet som strider mot miljöskyddsprotokollet. Enligt artikeln föreligger även en skyldighet för parterna att underrätta de andra parterna om sina åtgärder för att transformera protokollet till svensk rätt.

Varje part skall dessutom uppmärksamma de övriga parterna på verksamheter som påverkar genomförandet av miljöskyddsprotokollets ändamål och principer.

*Artikel 14* reglerar inspektionsförfarandet. De konsultativa parterna skall, individuellt eller kollektivt, se till att inspektioner utförda av observatörer sker enligt artikel VII i Antarktisfördraget. Syftet med inspektionerna är att främja miljöskyddet och att säkerställa efterlevnaden av protokollet. Observatörer utses antingen av en konsultativ part, och skall då vara medborgare i den staten, eller av Antarktisfördragets konsultativa möten. Parterna åläggs att fullt ut samarbeta med observatörer som utför inspektioner. De skall säkerställa att observatörer ges tillträde till alla delar av stationer, anläggningar, utrustning, fartyg och luftfartyg som är öppna för inspektion, liksom till relevanta dokument. Inspektionsrapporten skall delges parterna och granskas vid det nästkommande konsultativa mötet för att sedan göras allmänt tillgänglig.

För att bemöta miljöfarliga olyckor inom Antarktisfördragets område anges i *artikel 15* ett antal åtgärder. Parterna enas om att vidta snabba och effektiva åtgärder vid sådana nödsituationer som kan uppkomma i samband med verksamhet som omfattas av protokollet liksom att upprätta beredskapsplaner för att bemöta tillbud med potentiellt skadliga effekter på miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem.

Frågan om *ansvar för skada* har inte kunnat regleras i protokollet. Däremot innehåller protokollet i *artikel 16* en skyldighet för parterna att utarbeta regler och förfaranden angående ansvar för skada till följd av verksamhet som bedrivs i Antarktisfördragets område och som omfattas av protokollet. Dessa regler skall föras in i en eller flera bilagor.

Genom *artikel 17* åläggs parterna en årlig *rapporteringskyldighet*. Rapporten skall innehålla underrättelse om de åtgärder som parten vidtagit för att genomföra protokollet, de eventuella åtgärder som vidtagits för att andra stater inte skall bedriva verksamhet i strid med protokollet samt alla andra underrättelser och upplysningar som krävs enligt protokollet och för vilka det inte finns någon annan bestämmelse angående spridning och utbyte. Rapporten skall spridas till alla parter och till Kommittén. Den skall därefter behandlas vid påföljande konsultativa möte och göras offentligt tillgänglig.

Artiklarna 18-20 gäller tvistlösning. *Artikel 18* anger den vanliga principen att om en tvist uppstår angående tolkningen eller tillämpningen av protokollet skall parterna i tvisten, på begäran av en av dem, samråda med varandra för att nå en lösning av tvisten genom förhandlingar, undersökningar, medling, förlikning, skiljedom, domstol eller andra fredliga medel. Tvister som rör tillämpningen eller tolkningen av artikel 7, 8, 15 och bestämmelserna i bilagorna (i den mån bilagorna inte anger annat) och relevanta delar av artikel 13, regleras i *artikel 19*. Som forum för att lösa sådana tvister kan en part genom en skriftlig förklaring till depositarien välja antingen Internationella domstolen eller en särskilt inrättad skiljedomstol.

Enligt *artikel 20* skall, om parterna inte har kommit överens om någon metod att lösa tvisten inom 12 månader efter begäran om samråd enligt artikel 18, tvisten på begäran av en av parterna hänskjutas till avgörande enligt bestämmelser i artikel 19.



Om den inrättade skiljedomstolen har att avgöra tvisten får den inte befatta sig med frågor inom ramen för Antarktiskfördragets artikel IV. Skulle tvisten lösas av Internationella domstolen får det heller inte uppfattas som att domstolen erhållit kompetens eller jurisdiktion angående territoriella frågor i Antarktis.

*Artikel 21* upptar bestämmelser om undertecknande av protokollet.

*Artikel 22* innehåller en bestämmelse som i princip omöjliggör för en part att erhålla konsultativ status till Antarktiskfördraget utan att först ha ratificerat, godtagit, godkänt eller anslutit sig till miljöskyddsprotokollet.

Protokollet träder i kraft 30 dagar efter det att samtliga parter som hade konsultativ status vid dess antagande, deponerat sina instrument hos depositarien, Förenta staterna (*artikel 23*). I förhållande till varje fördragslutande part i Antarktiskfördraget, som efter ikraftträdandet deponerar sina instrument, träder det i kraft 30 dagar efter en sådan deposition. Några reservationer till protokollet tillåts ej enligt *artikel 24*.

Ändringar och tillägg till protokollet kan ske när som helst förutsatt att enhällighet mellan de konsultativa parterna erhålls. Ändringar och tillägg till bilagorna kan dock enligt *artikel 25* ske snabbare och enklare beroende på vad som gäller enligt bilagan i fråga. På begäran av konsultativ part, 50 år efter protokollets ikraftträdande, skall en översynskonferens hållas för att utvärdera hur protokollet har fungerat.

Ändringar som föreslås vid en sådan konferens kräver inte enhällighet för att antas. Det räcker med att en majoritet av parterna antar den, inklusive 3/4 av de parter som hade konsultativ status vid protokollets antagande. För att ändringar skall träda i kraft krävs att 3/4 av samtliga parter ratificerar ändringarna inklusive de parter som hade konsultativ status då protokollet antogs.

*Mineralutvinningsförbudet* åtnjuter ett särskilt skydd enligt artikel 25.5. Förbudet skall fortsätta att gälla, såvida inte en rättsligt bindande reglering av mineralfrågan finns utarbetad och träder i kraft i stället för förbudet. En sådan reglering skall innefatta en överenskommen metod att bestämma huruvida mineralrelaterad verksamhet ska få förekomma och, i sådana fall, på vilka villkor. En sådan reglering skall även skydda det rådande läget i fråga om territoriella anspråk.

*Artikel 26* innehåller vissa notifieringsbestämmelser.

Protokollet är upprättat på engelska, franska, ryska och spanska. Dessa språk äger samma giltighet enligt *artikel 27*.

### 2.2.2 Skiljedom

Ett tillägg till protokollet berör skiljedomstolens uppbyggnad, funktion och kompetens.

Den permanenta skiljedomstolens sekreterare skall sörja för att en lista över skiljedomare hålls aktuell. Varje part har rätt att utse högst tre skiljedomare, dock skall varje part alltid ha namnet på en skiljedomare på listan. Vid lösningen av en tvist skall skiljedomstolen bestå av tre skiljedomare, där parterna utser en domare var för sig och den tredje tillsammans.

Den part som inleder förfarandet skall underrätta den andra parten och sekreteraren i Internationella domstolen. Underrättelsen skall innehålla en framställning av anspråket och de skäl på vilka det grundas. Skiljedomsförfarandet skall normalt äga rum i Haag. Skiljedomstolen antar sina egna procedurregler och får dessutom avgöra genkärsmål som kan uppkomma. Om skiljedomstolen finner att den *prima facie* har jurisdiktion får den fatta beslut om provisoriska åtgärder. Interventionsrätt tillerkänns stater som anser sig ha intresse i målet om ej skiljedomstolen beslutar annorledes.

Skiljedomstolens utslag - vilket skall åtföljas av en motivering - är slutgiltigt och bindande för parterna i tvisten. På begäran skall skiljedomstolen tolka utslaget. Alla beslut i skiljedomstolen skall fattas med majoritet, varvid ingen domare får avstå från att rösta.

## 2.3 Bilagorna till miljöskyddsprotokollet

### 2.3.1 Bilaga I - Miljökonsekvensbeskrivning

I *artikel 1* anges att bedömningar av miljöeffekterna av föreslagen verksamhet skall göras enligt parternas internrättsliga förfaranden. Verksamhet som bedöms ha mindre än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön får utan vidare igångsättas.

*Artikel 2* gäller det förfarande som förutsätts om det inte fastställts att en verksamhet kommer att få mindre än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön. I sådana fall skall en initial miljökonsekvensbeskrivning utföras, förutsatt att en fullständig sådan inte är under utförande.

Syftet med den initiala miljökonsekvensbeskrivningen är att fastställa om den föreslagna verksamheten kan komma att få *mer* än en obetydlig eller övergående effekt på miljön. Den skall omfatta en beskrivning av verksamhetens ändamål, plats, varaktighet och intensitet. Den skall dessutom ange eventuella kumulativa effekter som kan uppstå tillsammans med pågående verksamhet och sådan som planeras.

Om en initial miljökonsekvensbeskrivning visar att en föreslagen verksamhet troligen inte kommer att ha mer än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön kan verksamheten ingångsättas. Artikeln kräver dock att lämpliga åtgärder vidtas, för att bedöma och fortlöpande övervaka miljöeffekterna av verksamheten.

Om man däremot vid en initial miljökonsekvensbeskrivning eller på annat sätt kommer till slutsatsen att en föreslagen verksamhet kommer att ha *mer* än en obetydlig eller övergående påverkan skall en fullständig miljökonsekvensbeskrivning enligt *artikel 3* göras.

Denna miljökonsekvensbeskrivning skall innehålla en beskrivning av den föreslagna verksamheten innefattande verksamhetens ändamål, plats, varaktighet och intensitet.

Miljökonsekvensbeskrivningen skall vidare innehålla en beskrivning av miljötillståndet, med vilken förutsedda förändringar skall jämföras.

Miljökonsekvensbeskrivningen skall innefatta en uppskattning av det framtida miljötillståndet för det fall verksamheten inte äger rum. Den skall även ange möjliga alternativ till verksamheten, bl.a. möjligheten att inte fortsätta, samt konsekvenserna av dessa alternativ.

I miljökonsekvensbeskrivningen skall även anges de metoder och data som används för att förutsäga effekterna av verksamheten. Miljökonsekvensbeskrivningen skall innehålla en bedömning av effekterna av föreslagna verksamheter. Oundvikliga effekter av den föreslagna verksamheten skall anges och beskrivas. Enligt artikeln skall åtgärder, inklusive övervakningsprogram, som kan vidtas för att minimera eller mildra effekterna av verksamheten anges.

Effekterna på den vetenskapliga forskningen skall också bedömas och redovisas, liksom befintligheten av kunskapsluckor och osäkerhet vid bedömningar av verksamhetens effekter. I syfte att göra miljökonsekvensbeskrivningen tillgänglig skall den innehålla ett lättfattligt sammandrag samt ange vem som utarbetat den.

Artikeln anger också förutsättningarna för att en verksamhet, vilken baserar sig på en fullständig miljökonsekvensbeskrivning, skall få igångsättas. För det första skall ett utkast till den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen göras offentligt samt skickas ut för kommentarer till samtliga konventionsparter. Dessa skall göra utkastet offentligt tillgängligt. Kommentarer skall lämnas inom 90 dagar.

Vidare skall utkastet inges till Kommittén samtidigt som det skickas ut till parterna. Detta skall dock ske minst 120 dagar före nästföljande konsultativa möte. Skälet till remissförfarandet är att det konsultativa mötet skall ges möjlighet att behandla miljökonsekvensbeskrivningen.

En stat får inte fatta slutligt beslut att tillåta en verksamhet innan det konsultativa mötet givits tillfälle att behandla frågan. Förfarandet får dock inte fördröja föreslagen verksamhet mer än 15 månader från det att utkastet till miljökonsekvensbeskrivningen sändes ut. Därefter är staten oförhindrad att fatta ett slutligt beslut om igångsättande av verksamheten. När remissvar inhämtats skall en slutgiltig fullständig miljökonsekvensbeskrivning färdigställas. Den skall innehålla en redogörelse för de kommentarer som erhållits med anledning av utkastet.

Även den slutliga miljökonsekvensbeskrivningen skall sändas till samtliga parter. Detta skall ske minst 60 dagar innan den föreslagna verksamheten påbörjas.

Enligt *artikel 5* skall en verksamhet som varit föremål för en fullständig miljökonsekvensbeskrivning och som sedermera igångsatts, fortlöpande övervakas och bedömas i fråga om effekterna på miljön. Övervakningen syftar till att ge beslutsunderlag för eventuell ändring eller avbrytande av verksamheten.

Av *artikel 6* framgår att en part har viss informationsskyldighet i förhållande till de andra parterna och till Kommittén. Parterna skall cirkulera information om nationella procedurer som reglerar miljökonsekvensbeskrivningar.

Reglerna i bilagan är enligt *artikel 7* inte tillämpliga på nödsituationer. Åtgärder som vidtas för att undanröja en nödsituation skall dock omedelbart meddelas de andra parterna och Kommittén.

Enligt *artikel 8* kan bilagan bli föremål för tillägg eller ändringar genom ett förfarande som antagits enligt artikel IX 1 i Antarktiskfördraget. Ändringen träder i kraft när ett år gått efter avslutandet av det konsultativa möte på vilket den antogs, om inte någon eller några av de konsultativa parterna förklarar att de önskar en förlängd period eller förklarar att de inte kan anta åtgärden.

För annan part träder den i kraft när parten lämnat meddelande om godkännande till depositarien.

### 2.3.2 Bilaga II - Bevarande av den antarktiska faunan och floran

Liksom i bilaga I undantas nödsituationer från tillämpningen.

*Artikel 1* innehåller definitioner av i bilagan förekommande uttryck och *artikel 2* gäller nödsituationer.

Enligt *artikel 3* är insamling eller skadlig störning förbjuden utom då tillstånd därtill givits. Med insamling menas att döda, skada, fånga eller störa ett naturligt förekommande däggdjur eller en naturligt förekommande fågel eller att föra bort eller skada sådana mängder av naturligt förekommande växter att deras lokala utbredning eller förekomst påverkas menligt. Med skadlig störning menas all verksamhet som resulterar i en påtagligt negativ förändring av miljön för någon art eller population av den naturligt förekommande faunan och floran.

Bilagan exemplifierar skadlig störning som användning av fordon, flygning eller landning med helikoptrar och andra luftfartyg samt användning av sprängämnen eller skjutvapen på ett sätt som stör koncentrationer av fåglar eller sälar. Även personer som förflyttar sig till fots kan orsaka skadlig störning.

Ett tillstånd enligt artikel 3 skall ange den tillåtna verksamheten samt när, var och av vem den skall bedrivas. Tillståndsgivningen skall i princip begränsas till att avse vetenskaplig verksamhet. Artikeln innehåller även specifika regler för speciellt skyddade arter. Sådana arter är för närvarande rossäl och alla arter av släktet pälssäl. All insamling av inhemska däggdjur och fåglar skall ske på det sätt som innebär minsta möjliga smärta och lidande.

*Artikel 4* behandlar införsel i fördragsområdet av där icke naturligt förekommande arter, parasiter och sjukdomar. Ingen djurart eller växtart som inte hör hemma i Antarktiskfördragets område får införas på land eller på isshelfen eller i vattnet inom Antarktiskfördragets område utan tillstånd.

Vidare får inga hundar införas på land eller på isshelfen. De hundar som nu finns i dessa områden skall vara avlägsnade till den 1 april 1994.

Ett tillstånd att medge införsel får för närvarande endast avse laboreriedjur och växter, inklusive virus, bakterier, jästsvampar, svampar samt naturligt förekommande växter.

*Artikel 5 och 6* behandlar frågor om information och informationsutbyte.

Förhållandet till andra överenskommelser utanför Antarktis fördragsystem berörs i *artikel 7*.

Granskning av åtgärder för bevarande av Antarktis fauna och flora med beaktande av rekommendationer från kommittén berörs i *artikel 8*.  
*Artikel 9* tar upp frågan om tillägg till eller ändringar i bilagan.

Prop. 1992/93:140

### 2.3.3 Bilaga III - Avfallshantering

Bilagan är tillämplig på all verksamhet i Antarktisfördragets område, inklusive turism, för vilken det krävs underrättelse på förhand enligt artikel VII 5 i Antarktisfördraget.

*Artikel 1* anger målsättningen för bilagan. Mängden avfall som produceras eller omhändertas i Antarktisfördragets område skall minskas så mycket som det är praktiskt möjligt för att minimera påverkan på miljön i Antarktis och störning av Antarktis naturvärden.

Lagring, omhändertagande och bortförande av avfall från Antarktisfördragets område liksom återvinning och minskning vid källan skall noga beaktas vid planering och bedrivande av olika sorters verksamhet.

I största möjliga utsträckning skall avfall som förs bort från Antarktisfördragets område återföras till det land där den verksamhet som genererade avfallet organiserades eller till något land där särskilda åtgärder vidtagits för att ta hand om avfallet.

För att minska avfallet skall tidigare och nu använda soptippar på land och övergivna verksamhetsplatser rensas upp av den som producerat eller producerar avfallet och den som använder sådana platser. Skyldigheten att rensa gäller inte byggnader som betecknats som historisk plats eller kulturminne samt i fall då avlägsnandet i sig skulle medföra mer negativa konsekvenser för miljön än att låta byggnaden eller avfallet vara kvar.

Vissa avfallstyper skall, enligt *artikel 2*, ovillkorligen föras bort från området om de uppkommit efter det att bilagan trätt i kraft. Sådana avfallstyper innefattar bl.a. radioaktivt material, elektriska batterier, flytande och fast bränsle, avfall som innehåller skadliga nivåer av tungmetaller och andra akut toxiska persistenta kemiska föreningar samt flera plastföreningar.

All öppen förbränning i Antarktis skall, enligt *artikel 3.2*, gradvis upphöra så snart möjligt, dock senast vid slutet av säsongen 1998/1999. I avvaktan på upphörandet får öppen förbränning av avfall ske om det är nödvändigt. Vid sådan förbränning skall hänsyn tas till vindriktning, styrka och avfallstyp för att begränsa partikelnedfall.

*Artikel 4* rör annat omhändertagande av avfall på land. Artikeln anger till en början att avfall som inte tas om hand eller förs bort enligt föreskrifterna i artikel 2 och 3 inte får dumpas i isfria områden eller i söt-vattenssystem.

Avloppsvatten och annat flytande avfall, som inte förs bort från Antarktisfördragets område, skall, i möjligaste mån, inte dumpas på havsis, på isshelfen eller på iskontinenten.

*Artikel 5* rör kvittblivning av avfall i havet. Avloppsvatten får släppas ut direkt i havet med hänsyn till den mottagande havsmiljöns upptagningsförmåga och under förutsättning att sådant utsläpp sker, då så är

praktiskt möjligt, i områden där det finns betingelser för utspädning och snabb spridning.

Genom *artikel 6* ställs krav på att allt avfall som skall föras bort från Antarktisdördragets område eller omhändertas på annat sätt sorteras så att spridning av avfallet i miljön förhindras.

*Artikel 7* innehåller förbud mot vissa produkter, utom för vetenskapliga, hygieniska eller medicinska ändamål. PCB, icke steril jord, kulor och spån av styrenplast eller liknande förpackningstyper samt insektsmedel får inte föras in på land, på isshelfen eller i vattnet inom Antarktisdördragets område.

Parter som bedriver verksamhet i Antarktisdördragets område skall enligt *artikel 8* upprätta ett klassificeringssystem för avfallshantering. Avfallet skall klassificeras i fem olika grupper. Parterna skall vidare upprätta så kallade planer för avfallshantering. Syftet med dessa är att ge underlag för att minska avfallets påverkan på miljön i Antarktis.

Varje part som bedriver verksamhet i Antarktisdördragets område skall, i den mån det är möjligt, även utarbета en förteckning över platser där parten tidigare bedrivit verksamhet (t.ex. leder, bränsledepåer, lägerplatser, havererade luftfartyg) innan informationen går förlorad, så att sådana platser kan beaktas vid planering av framtida vetenskapliga program (såsom snöns kemi, föroreningar i lavar eller borring av iskärnor).

De planer för avfallshantering som utarbetats i enlighet med denna bilaga skall enligt *artikel 9* ingå i det årliga informationsutbytet som stadgas i Antarktisdördraget samt i rekommendationer som antagits vid konsultativa möten.

*Artikel 10* behandlar genomförandeåtgärder. Varje part skall utse en ansvarig person att utarbета planer för avfallshantering och övervaka planernas genomförande. Parterna skall vidare säkerställa att medlemmar av dess expeditioner får sådan utbildning som syftar till att öka deras kunskaper om möjligheten att begränsa påverkan av verksamhet på miljön i Antarktis och att informera dem om de krav som uppställs i bilagan.

Enligt *artikel 11* skall bilagan granskas regelbundet för att säkerställa uppdateringar med anledning av förbättringar i fråga om teknik och förfaranden på avfallshanteringens område och därigenom säkerställa största möjliga skydd av miljön i Antarktis.

Liksom fallet är med de övriga bilagorna är denna bilaga inte tillämplig på nödsituationer. Åtgärder som vidtagits i nödsituationer skall omedelbart meddelas alla parter och Kommittén (*artikel 12*).

*Artikel 13* berör frågan om tillägg till eller ändringar i bilagan.

### 2.3.4 Bilaga IV - Förhindrande av havsföroreningar

*Artikel 1* innehåller definitioner av förekommande begrepp.

*Artikel 2* anger att bilagan är tillämplig på parterna till protokollet, på dessas fartyg och på varje annat fartyg som används i parternas verksamhet i Antarktisdördragets område eller i stödet av denna.

Enligt *artikel 3* är varje utsläpp i havet av olja eller oljehaltig blandning förbjudet utom i fall som tillåts i bilaga I till 1973 års internationella konvention för förhindrande av förorening från fartyg, ändrad genom 1978 års protokoll till denna konvention (MARPOL 73/78). Medan de opererar i Antarktisfördragets område skall fartyg behålla ombord oljeslam, förorenad barlast, tankspolvatten och andra oljehaltiga rester och blandningar som inte får släppas ut i havet. Fartyg skall avlämna dessa rester utanför Antarktisfördragets område i mottagningsanordningar eller enligt vad som annars är tillåtet i bilaga I till MARPOL 73/78. Artikeln är inte tillämplig på utsläpp i havet av olja eller oljehaltig blandning till följd av skada på ett fartyg eller dess utrustning under förutsättning att alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits efter det att skadan inträffat eller utsläppet upptäckts för att förhindra eller minimera utsläppet. Utsläpp av ämnen som innehåller olja och som används i syfte att bekämpa särskilda föroreningsstillbud och minimera skada på grund av förorening omfattas inte heller av förbudet.

Utsläpp i havet av skadliga flytande ämnen och andra kemiska eller andra ämnen, i mängder eller koncentrationer som är skadliga för den marina miljön är enligt *artikel 4* förbjudet.

*Artikel 5* behandlar kvittblivning av fast avfall. Kvittblivning i havet av plast är förbjuden liksom av allt annat fast avfall. Kvittblivning i havet av matrester tillåts när de har passerat genom en sönderdelare eller avfallskvarn, under förutsättning att kvittblivningen sker så långt som möjligt från land och isshelfen, dock minst 12 nautiska mil från närmaste land eller isshelf. Sådant sönderdelat eller malt avfall skall vara så finfördelat att det kan passera genom ett såll med öppningar som inte är större än 25 millimeter. Artikeln gör undantag för utsläpp av fast avfall till följd av skada på ett fartyg eller dess utrustning. Parterna skall, om lämpligt, kräva användning av register över fast avfall.

Med undantag för fartyg som har tillstånd att transportera högst 10 personer och i de fall det otillbörligt skulle hindra Antarktisverksamhet är det enligt *artikel 6* förbjudet att släppa ut obehandlat toalettavfall inom 12 nautiska mil från land eller isshelfen.

Nödsituationer regleras i *artikel 7*. Artiklarna 3, 4, 5 och 6 är inte tillämpliga på nödsituationer som rör säkerheten för ett fartyg och de ombordvarande eller räddandet av människoliv till sjöss. Åtgärder som vidtagits i nödsituationer skall omedelbart meddelas alla parter och Kommittén.

Vid genomförandet av bestämmelserna i denna bilaga skall enligt *artikel 8* vederbörlig hänsyn tas till behovet att undvika skadliga effekter på beroende och sammanhängande ekosystem utanför Antarktisfördragets område.

Stora krav ställs på fartygs behållandekapacitet och mottagningsanordningar. Enligt *artikel 9* skall varje part säkerställa att alla fartyg som har rätt att föra dess flagg och varje annat fartyg som används i partens verksamhet i Antarktisfördragets område eller som stöd för denna verksamhet utrustas med en tank eller tankar med tillräcklig kapacitet för att behålla ombord allt slam, förorenad barlast, tankspolvatten och andra

oljehaltiga rester och blandningar och att dessa fartyg har tillräcklig kapacitet för att behålla ombord fast avfall medan de opererar i Antarktiskfördragets område. Fartyg skall även ha tillräcklig kapacitet för att behålla skadliga flytande ämnen ombord.

Enligt *artikel 10* skall varje part ta hänsyn till bilagans målsättningar vid utformning, konstruktion, bemanning och utrustning av fartyg som används i Antarktisverksamhet.

Bilagan innehåller i *artikel 11* undantag för statsfartyg. Varje part skall dock, så långt praktiskt möjligt, se till att dess statsfartyg uppträder på ett sätt som är förenligt med bilagan.

I syfte att bemöta havsföroreningar i samband med nödsituationer i Antarktiskfördragets område skall parterna, enligt *artikel 12*, utarbeta beredskapsplaner för bekämpning av havsföroreningar i Antarktiskfördragets område.

Parterna skall enligt *artikel 13* fortlöpande granska bestämmelserna i bilagan och överväga andra åtgärder för att förhindra, minska och bekämpa föroreningar av Antarktis marina miljö.

Bilagan inskränker inte de rättigheter och skyldigheter parter kan ha enligt MARPOL 73/78 (*artikel 14*).

*Artikel 15* berör frågor om tillägg till eller ändringar i bilagan.

### 2.3.5 Bilaga V - Skydd och reglering av områden

*Artikel 1* innehåller definitioner av vissa relevanta termer.

*Artikel 2* anger att vilket område som helst kan utses som särskilt skyddat område (SSO) eller som särskilt reglerat område (SRO). Enligt artikeln skall all verksamhet inom det utsedda området antingen förbjudas, begränsas eller styras av skötselplaner som antagits i enlighet med bilagan.

*Artikel 3* anger de närmare förutsättningarna för SSO. De skall utses för att skydda områden av miljömässigt, vetenskapligt, historiskt eller estetiskt värde eller för att skydda pågående eller planerad vetenskaplig forskning. I artikeln åläggs parterna att söka identifiera områden som bör skyddas. Härvid ges specificerad information om skyddsvärda intressen och områden.

I artikeln föreskrivs även att tidigare utsedda "Specially Protected Areas" och "Sites of Special Scientific Interest", genom bilagan, blir upptagna som SSO. Dessa skall döpas om och ges nya nummer. Inträde i ett SSO får endast ske i enlighet med ett utfärdat tillstånd.

*Artikel 4* inför begreppet "Antarctic Specially Managed Areas", Särskilt reglerade områden (SRO). Ett område där verksamhet pågår eller där verksamhet i framtiden kan komma att pågå kan utses till SRO, i syfte att planera och koordinera verksamhet, undvika eventuella konflikter, förbättra samarbete mellan fördragsparter eller minimera miljömässig inverkan inom området. Tillstånd att komma in i ett sådant område skall inte krävas, med undantag av områden inom ett SRO som är ett SSO.

Ett område utses, enligt *artikel 5*, genom att en fördragsslutande part, Kommittén, Vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning (SCAR)



eller Kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis (CCAMLR) ingår en skötselplan till ett konsultativt möte. En förutsättning för att ett område skall få utses är att det är så pass stort att det kan skydda de värden som avses. Artikel 6 anger även krav på innehållet i en sådan plan.

*Artikel 6* innehåller procedurreglerna för utseendet av SSO och SRO. Skötselplaner skall sändas till Kommittén, SCAR och CCAMLR. Kommittén skall därefter ge råd till det konsultativa mötet. Vid avgivandet av dessa råd skall kommittén ta hänsyn till de eventuella synpunkter som SCAR och CCAMLR givit. Därefter kan planen antas av de konsultativa parterna.

Inget marint område får utses till SRO eller SSO utan godkännande av CCAMLR. Utseende av ett SSO eller ett SRO skall anses vara för all framtid om inte planen förutsätter kortare tid. Depositarien skall dessutom hålla en lista över samtliga planer.

Varje part skall enligt *artikel 7* utse en myndighet att utfärda tillstånd att komma in i och utöva verksamhet i skyddade områden.

Avseende ett område som utpekats av tidigare konsultativa möten och som saknar plan, får tillstånd ges för trängande vetenskapliga mål som inte kan tillgodoses på andra ställen och vilka inte innebär något hot mot det ekologiska systemet i området.

Varje part skall kräva att den som innehar tillstånd bär det på sig under vistelsen i området.

*Artikel 8* rör historiska platser och monument. Platser eller monument av erkänt historiskt värde som betecknats som SSO eller SRO, eller som är belägna inom ett dylikt område, skall föras upp såsom "Historic Sites and Monuments".

Historiska platser och monument får inte skadas, flyttas eller förstöras.

Liksom för skyddade områden ändras listan på historiska platser och monument på samma sätt som nya platser och monument listas. Depositarien skall föra en aktuell lista över historiska platser och monument.

*Artikel 9* rör frågor om offentlighet. För att säkerställa att alla som besöker Antarktis förstår och följer föreskrifterna i bilagan, skall parterna tillhandahålla information angående lägen för SSO och SRO, listor och kartor över dessa områden, skötselplaner, inklusive relevanta förbud för dessa områden samt angående historiska platser och monument eventuella förbud eller inskränkningar.

Varje part skall säkerställa att geografiskt läge för SSO, SRO och historiska platser och monument samt, om möjligt, gränserna återges på partens topografiska kartor och sjökort. Parterna skall vidare samarbeta för att se till att de områden som bilagan behandlar utmärks på plats.

*Artikel 10* rör informationsutbyte. Parterna skall vidta åtgärder för att samla och utbyta information om tillstånd, om rapporter från besök i områden som omfattas av bilagan samt samla och utbyta information om väsentlig förändring eller skada inom något skyddat område. Varje part skall dokumentera egna projekt inom skyddade områden.

Varje part skall årligen, före slutet av november, informera de andra parterna och Kommittén om de åtgärder parten vidtagit för att genomföra denna bilaga.

Bilagans regler är inte tillämpliga i nödsituationer. En beskrivning av de åtgärder som vidtas i en nödsituation skall omedelbart cirkuleras till samtliga parter och till Kommittén (*artikel 11*).

*Artikel 12* berör frågor om tillägg till eller ändringar i bilagan.

## 3 Allmän motivering

### 3.1 Utgångspunkter

Huvudsyftet med 1959 års Antarktisfördrag var att skapa förutsättningar för en fredlig användning av Antarktis samt att säkerställa att den fria vetenskapliga forskningen kunde fortsätta i likhet med vad som skett under det internationella geofysiska året 1957-58. Dessförinnan hade den politiska och militära spänningen i området varit oroväckande med militära övningar, väpnade incidenter och diplomatiska förvecklingar. Genom fördraget lades suveränitetskonflikterna åt sidan. Antarktis gjordes till en kärnvapenfri och demilitariserad kontinent.

Sverige tillträdde Antarktisfördraget år 1984 och blev konsultativ part (dvs. part med beslutanderätt) år 1988 och är sedan år 1984 också med i 1980 års konvention om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis, den s.k. Krillkonventionen. Antarktisfördraget har i dag 26 konsultativa parter och 14 icke konsultativa.

Den svenska forskningen i Antarktis har historiska rötter som går tillbaka till Otto Nordenskjölds Antarktisexpedition åren 1901-1903 och den norsk-brittisk-svenska expeditionen åren 1949-1952. Den svenska forskningen har haft en inriktning på fauna och flora, klimatförändring och geologisk historia; forskningsfält som också har en naturlig anknytning till svensk forskning i norr och det arktiska närområdet. Klimat och miljö står i centrum för den moderna svenska polarforskningen. Glaciärernas dynamik och massbalans ger värdefull information om klimatets förändring och i geologiska avlagringar och sediment är det möjligt att få historiska data över miljö- och klimatutveckling. Havet spelar en viktig roll för jordens koldioxidbalans och värmecirkulation. De biologiskt produktiva marina miljöerna kring Antarktis är av stort ekologiskt intresse, en viktig resursbas samt en betydelsefull informationskälla beträffande global spridning av biocider.

Dronning Mauds Land, där de svenska stationerna är belägna, är ett primärt geografiskt intresseområde för svenska forskare. Sydsommaren 1987/1988 upprättades den första svenska stationen, Svea, högt uppe på inlandsisen i bergsområdet Heimefrontsfjella. Sommaren 1988/1989 byggdes Wasa, som tillsammans med den närbelägna finska stationen Aboa utgör Nordenskjöldsbasen i Vestfjella, ca 120 km från kusten.

Sedan ett par år tillbaka finns ett etablerat samarbete mellan Polarforskningssekretariatet i Sverige, Norsk Polarinstitut och det finska Havsforskningsinstitutet, med årliga sydsommarexpeditioner för nordiska forskare till Antarktis. Också den antarktiska halvön och Weddellhavet har besökts regelbundet av svenska forskare under senare år. En stor del av de svenska forskningsinsatserna sker i internationellt samarbete.

### 3.2 Sveriges tillträde till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget

**Mitt förslag:** Sverige skall tillträda konventionen.

**Skälen för mitt förslag:** Argentina, Australien, Chile, Frankrike, Norge, Nya Zeeland och Storbritannien har framställt suveränitetsanspråk på Antarktis. USA och dåvarande Sovjetunionen har "reserverat" sin rätt att framställa anspråk på området och har hittills inte erkänt de andra staternas suveränitetsanspråk. Det internationella statsfundet har heller inte erkänt territoriella anspråk på Antarktis. Av detta följer att suveränitetsförhållandena i Antarktis fortfarande kan sägas vara olösta. Att vissa länder tillämpar nationell lag med avseende på det område över vilket anspråk framställts, betyder inte att dessa länder i folkrättslig mening stärker sina suveränitetsanspråk i förhållande till de andra fördragsparterna. Antarktisfördragets artikel IV möjliggör så skilda tolkningar att såväl länder med suveränitetsanspråk, som länder vilka skulle kunna tänkas framföra sådana anspråk, kan leva och verka tillsammans med länder som inte accepterar dessa anspråk. Miljöskyddsprotokollet garanterar att artikel IV inte inskränks. Så länge Antarktisfördraget är i kraft finns det därför inget behov av att ta ställning till suveränitetsanspråkens legitimitet.

Antarktisfördraget utgör grund för den fredning av området som för närvarande råder. Så länge Antarktisfördraget är i kraft skall inte någon handling eller verksamhet som äger rum utgöra grund för att hävda, stödja eller bestrida ett krav på territoriell överhöghet i Antarktis. Några nya anspråk eller utvidgning av ett redan befintligt anspråk under fördragstiden får inte framföras av fördragsparterna.

För att miljöskyddsprotokollet skall träda i kraft fördragsparterna emellan krävs att Sverige, som är s.k. konsultativ part till Antarktisfördraget, har godkänt och ratificerat protokollet. Detsamma gäller beträffande rekommendationer som tillkommit under Antarktisfördraget efter det att Sverige erhöll konsultativ status.

Antarktisfördraget i sig har för Sveriges del kunnat träda i kraft utan någon särskild lagstiftningsåtgärd. Det förbud mot viss verksamhet som finns upptaget i fördraget gäller atomexplosioner och radioaktivt avfall

och täcks i allt väsentligt genom de bestämmelser som finns i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

Den svenska miljölagstiftning som föreligger och till en del täcker sådana frågor som behandlas i protokollet jämte bilagor och som dessutom kan tillämpas utanför det svenska territoriet är lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten och lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg. De globala internationella reglerna för skydd av havsmiljön mot vattenföroreningar från fartyg finns i 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg (MARPOL 73/78; SÖ 1980:7). Dessa regler avser förbud mot eller begränsning av utsläpp från fartyg av olja, kemikalier och fast avfall. Bilaga IV till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget ansluter i vissa delar till bestämmelserna i MARPOL 73/78.

Sverige bör nu fullfölja sitt folkrättsliga engagemang som kommit till uttryck i undertecknandet av miljöskyddsprotokollet genom att godkänna och ratificera protokollet.

Som tidigare nämnts utvecklas Antarktis fördragssystem fortlöpande och nya materiella regler tillskapas. Detta sker i form av rekommendationer, vilka antas under de konsultativa mötena och blir bindande för de konsultativa parterna då de godkänts av dessa. Varje rekommendation som antas inom ramen för de konsultativa mötena får ses som en internationell överenskommelse. Detta synsätt medför att reglerna i 10 kap. regeringsformen är tillämpliga på ett svenskt godkännande. Enligt dessa regler får regeringen inte "ingå för riket bindande internationell överenskommelse utan att riksdagen har godkänt denna, om överenskommelsen förutsätter att lag ändras eller upphäves eller att ny lag stiftas eller om den i övrigt gäller ämne i vilket riksdagen skall besluta".

Om en lagändring eller stiftande av en ny lag fordras för att Sverige skall kunna fullgöra en internationell överenskommelse krävs alltså riksdagens godkännande av överenskommelsen. Enligt förarbetena till regeringsformen skall riksdagens godkännande dock inte krävas om det motsvarande riksdagsbeslutet, t.ex. i form av lagstiftning, redan är fattat, såvida inte överenskommelsen är av större vikt (se prop. 1973:90, s. 358 ff).

Sverige uppnådde konsultativ status år 1988 och har till följd av det att överväga att godkänna rekommendationer från de konsultativa möten som därefter ägt rum för att rekommendationer som antagits vid dessa möten skall träda i kraft.

Då propositionen om godkännande av 1959 års fördrag om Antarktis och 1980 års konvention om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis (prop. 1983/1984:79) förelades riksdagen angavs i propositionen att över 150 rekommendationer som berör frågor om utbyte av vetenskaplig information, skydd av fauna och flora, räddningstjänst, telekommunikationer, meteorologi, turism, levande marina resurser, mineralutvinning, miljövård m. m. dittills antagits.

Vid den propositionens antagande redovisades inte att något lagstiftningsbehov förelåg till följd av dessa rekommendationer. Något sådant

behov har inte heller senare bedömts föreligga i denna del med beaktande av nu föreslagna lagstiftning. Ett godkännande av dessa bör därför efter lagens ikraftträdande beslutas av regeringen.

Vissa av de aktuella rekommendationerna är av det slaget att ett svenskt fullgörande av dem kräver lagstiftning. De åsyftade rekommendationernas innehåll har emellertid tagits upp i miljöskyddsprotokollet och dess bilagor och har därmed täckning i den nu föreslagna lagstiftningen.

Vid ett godkännande av den föreslagna lagen om Antarktis, finns inget krav på riksdagens godkännande av ovan nämnda rekommendationer, såvida inte dessa bedöms vara av större vikt. Med hänsyn till rekommendationernas innehåll och begränsade tillämpningsområde synes de rekommendationer som föreligger i övrigt inte vara av större vikt. Ett godkännande av dessa bör därför kunna överlämnas till regeringen. Jag har i denna fråga samrått med chefen för utrikesdepartementet.

Konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis, (SÖ 1984:21), är tillämplig på marina levande tillgångar i Antarktis söder om den antarktiska konvergensen, dvs. där de kalla vattenmassorna från Södra Ishavet möter de varma vattenmassorna från de nordligare haven. Området för konventionen är mer vidsträckt än det som Antarktiskfördraget omfattar. Konventionens ändamål är att bevara de marina levande tillgångarna i Antarktis. Konventionen medger ett rationellt utnyttjande av de levande marina resurserna och innehåller principer för skyddsåtgärder, fångst och annan verksamhet i syfte att upprätthålla den inbördes jämvikten mellan olika arter.

Eftersom lagen (1950:596) om rätt till fiske gäller för svenskt havsfiske även utanför den svenska ekonomiska zonen är svenskt fiske redan reglerat i den mån sådant fiske förekommer med stöd av konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis. Emellertid krävs ett förtydligande i fiskelagstiftningen avseende vilka arter som omfattas av bestämmelserna. Ett sådant förtydligande finns i det förslag om ny fiskelag m.m. som regeringen den 11 februari 1993 har beslutat inhämta Lagrådets yttrande om.

### 3.2.1 Lagstiftningsarbetet i andra länder

Vid Antarktiskfördragets sjuttonde konsultativa möte i Venedig den 11-20 november 1992 redovisade de deltagande länderna de åtgärder de vidtagit för att införliva miljöskyddsprotokollet i den nationella lagstiftningen. Beroende bl.a. på olikheter i ländernas grundlagar har arbetet med ratifikation av protokollet och införlivande i den nationella lagstiftningen avancerat olika långt. Vidare har de länder som ställer territoriella anspråk på Antarktis varierande behov av införlivande, dels för att i vissa fall nationell lagstiftning kan göras direkt gällande på Antarktis, dels för att i vissa fall särskild lagstiftning avseende Antarktis föreligger.

De parter till miljöskyddsprotokollet, förutom Sverige, som redovisade konkreta åtgärder inom lagstiftningsområdet i Antarktisfrågan var Amerikas Förenta Stater och Australien. Storbritannien och Japan har

börjat eller börjar snart tillämpa bilaga IV till protokollet avseende sjöfarten vid verksamhet i Antarktis. Flera parter uppgav sig följa bestämmelserna i miljöskyddsprotokollet, i vart fall inom vissa områden, trots att någon nationell lag inte föreligger. Övriga länder vidtar för närvarande åtgärder för införlivande av protokollet i dess helhet, olika bilagor till protokollet eller i fråga om särskilda åligganden.

Turistverksamheten på Antarktis omfattade senaste säsongen besök av ca 6 500 personer varav det absolut övervägande antalet kom med båt. En stor del av dessa turister kommer från USA. Turistfrågorna tillmäts stor betydelse. Vid mötet i Venedig väcktes frågor om hur turistverksamheten skall kunna kontrolleras. I detta sammanhang oroar särskilt den verksamhet som förekommer med arrangörer från länder som inte är parter till miljöskyddsprotokollet.

Det amerikanska lagförslaget innefattar förbudsbestämmelser liknande dem som finns i det svenska lagförslaget, men är mer detaljerade. Ett avsnitt upptar bestämmelser om tillstånd. Tillstånd krävs bl.a. för understöd till en expedition som företas med ett fartyg vilket tar tio passagerare eller fler, för olika typer av byggnadsarbeten samt för att få besöka skyddade områden i Antarktis och för att i Antarktis få insamla växt- eller djurarter för vetenskapliga ändamål. En ansökan skall innehålla de uppgifter myndigheten som utfärdar tillstånd kräver. Tillstånden kan ändras, inhiberas eller återkallas. Den närmare regleringen av miljökonsekvensbeskrivningar för icke statlig verksamhet skall utformas av ifrågavarande myndighet med beaktande av nationell lagstiftning på området och miljöskyddsprotokollet. Påföljderna för överträdelser bestäms dels till böter, dels till fängelse i högst ett år. Vidare finns bestämmelser om förverkande.

Enligt min mening ligger Sverige långt framme när det gäller att uppfylla åtagandena enligt miljöskyddsprotokollet. Den lagstiftning som nu föreslås ligger enligt vad jag har erfarit väl i linje med strävandena i åtskilliga andra länder. En särskild fråga som är föremål för överväganden på det internationella planet gäller regleringen av den turism som förekommer i Antarktis. Vad som bl.a. ifrågasätts är en särskild protokollsbilaga om turism. Jag anser att miljöskyddsprotokollet ger tillräckliga möjligheter att reglera den tämligen begränsade svenska turismen till Antarktis. En särskild bilaga på detta område kan dock i framtiden komma att medföra ändringar i den nu föreslagna lagen.

### 3.3.1 Principen för en svensk lag om Antarktis

Mitt förslag: En särskild lag om Antarktis införs. I lagen regleras i ett sammanhang vad som gäller för vistelse eller verksamhet i området. Därigenom inordnas miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget under svensk lagstiftning.

Promemorians förslag överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna har inte invänt mot förslaget.

Skälen för mitt förslag: Det finns inte några föreskrifter om hur bestämmelserna i en internationell överenskommelse som Sverige tillträder skall föras in i den svenska rättsordningen. De kan införlivas på olika sätt. Valet av metod har behandlats av bl.a. utredningen om författningspublicering m.m. i betänkandet (SOU 1974:100) Internationella överenskommelser och svensk rätt. Frågan har på senare år varit föremål för uppmärksamhet i olika lagstiftningsärenden.

När det gäller en överenskommelse vars bestämmelser berör myndigheters eller enskildas handlande kan två olika metoder komma i fråga, transformation eller inkorporering. Vid transformation omarbetas de delar av den internationella överenskommelsen som behöver införlivas med svensk rätt till en författningstext. I dessa fall används den teknik i fråga om systematik och språkbruk som används vid intern svensk lagstiftning. Inkorporering innebär att det i en lag eller annan författning föreskrivs att konventionens bestämmelser direkt gäller i Sverige och skall tillämpas av de svenska myndigheterna. Om inkorporering används, blir den autentiska konventionstexten - på ett eller flera språk - gällande författningstext i svensk rätt.

I fråga om överenskommelser där en autentisk svensk text saknas anses huvudregeln böra vara införlivande genom transformation.

I förevarande fall är protokollet inte avfattat på svenska. Protokollet innehåller tillsammans med bilagorna en lång rad bestämmelser som inte kräver någon lagstiftning. Detta gör att man bör förfara enligt huvudregeln och tillämpa transformation.

Jag anser att frågan om var de nya bestämmelserna skall införas i den svenska lagstiftningen, bör avgöras mot bakgrund av kretsen av intressenter, myndighetsuppgifter i anslutning till bestämmelserna och tydlighet gentemot andra fördragsstater.

Av min tidigare redogörelse (avsnitt 3.1) framgår att det finns viss svensk lagstiftning som berör havsmiljön och som kan tillämpas även utanför det svenska territoriet. Någon svensk miljölagstiftning som för närvarande kan tillämpas på land- och isbaserad verksamhet i Antarktis föreligger dock inte. De nyss redovisade lagarna skulle i och för sig kunna kompletteras med särskilda bestämmelser i fråga om verksamheter avseende havsmiljön vid Antarktis. Dessa lagars tillämpningsom-

råden är emellertid betydligt mer begränsade än de förhållanden som regleras genom Antarktisdördraget. Miljöskyddsprotokollet avser specifika verkningar för just Antarktis. Antarktis har ett högt skyddsvärde för forskningen. Den krets av intressenter som direkt berörs av ifrågavarande lagstiftning är relativt begränsad men torde likväl ha intresse av att bestämmelserna samlas på ett ställe. De myndighetsuppgifter som kommer i fråga med anledning av den nya lagstiftningen framgår tydligare om alla bestämmelserna samlas i en lag. Slutligen skall Sverige enligt åtagande i miljöskyddsprotokollet för de andra parterna redovisa vidtagna åtgärder för skyddet av Antarktisk miljö.

De redovisade skälen talar för att regleringarna bör införas i en ny lag om Antarktis.

Miljöskyddsprotokollet till Antarktisdördraget jämte bilagor innehåller bestämmelser av deklamatorisk art, folkrättsliga bestämmelser om tvistlösning och skiljedomsförfarande, bestämmelser om förbjudna aktiviteter och om sådana verksamheter som kan tillåtas efter tillståndsprövning.

Någon särskild lagstiftning krävs inte för att de deklamatoriska artiklarna, de folkrättsliga bestämmelserna och bestämmelserna om tvistlösning samt skiljedomsförfarande skall bli gällande. Sverige godtar ifrågavarande bestämmelser genom att ansluta sig till protokollet. På samma sätt godtar Sverige bestämmelserna beträffande inrättandet av en miljöskyddskommitté.

En Antarktislag bör byggas upp genom en definition av det område lagstiftningen avser, förbudsregler, tillåtlighetsregler, regler om tillstånd och tillsyn samt ansvarsregler. Jag kommer nu att särskilt redogöra för vissa av dessa frågor. Regelverket bör avse svenska medborgare, medborgare i andra länder som har hemvist i Sverige och svenska rättssubjekt i övrigt, samt i vissa fall utländska medborgare som inte har hemvist i Sverige.

Med hänsyn till vad som anförts av någon remissinstans vill jag påpeka att Sverige i det här sammanhanget endast bör genomföra sådana lagstiftningsåtgärder för vilka det finns skyldighet och folkrättsligt stöd i Antarktisdördraget och miljöskyddsprotokollet. Till följd därav bör Sverige inte reglera frågor som hör samman med verksamhet av stater som inte har anslutit sig till Antarktisdördraget.



**Mitt förslag:** Den som skall vistas eller bedriva verksamhet i Antarktis skall ha tillstånd till detta och skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda miljön i Antarktis.

**Promemorians förslag** överensstämmer med mitt förslag.

**Remissinstanserna** har inte invänt mot förslaget.

**Skälen för mitt förslag:** Artikel 2 och 3 i protokollet innefattar en programförklaring för hela protokollet och får ses som en bakgrund till den lagstiftning som behövs. Där fastslås att skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem samt Antarktis inneboende värde, inbegripet dess vildmark och estetiska värde samt dess värde som ett område för bedrivande av vetenskaplig forskning, särskilt forskning som är nödvändig för att förstå den globala miljön, skall vara utgångspunkt för planering och bedrivande av all verksamhet i Antarktisfördragets område. Det fastslås även att om en tillståndsgiven verksamhet påverkar eller hotar påverka miljön i strid med bestämmelserna i protokollet skall verksamheten avbrytas.

Protokollets artikel 8 tar upp frågan om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), och av artikel 1 bilaga I, framgår att en bedömning av miljökonsekvenserna skall göras enligt en nationell procedur innan en aktivitet tar sin början. Det framgår att verksamhetens miljöstörande effekt har graderats i tre olika nivåer allt eftersom verksamheten bedöms ha a) en mindre än obetydlig eller övergående påverkan, b) en obetydlig eller övergående påverkan, eller c) mer än en obetydlig eller övergående påverkan. Miljökonsekvensbeskrivningarnas utformning och omfattning avgörs utifrån den miljöstörande effekt verksamheten bedöms få i det enskilda fallet.

Protokollets bilaga II upptar bestämmelser för bevarande av fauna och flora i Antarktis. Enligt artikel 3 i denna bilaga skall det råda förbud mot insamling eller skadlig påverkan avseende den naturligt förekommande faunan eller floran. Vidare skall enligt artikel 4 i bilagan i princip förbud råda beträffande införsel till Antarktis avseende där icke naturligt förekommande växt- och djurarter. Undantag kan göras för vetenskaplig forskning.

I protokollets bilaga III finns detaljerade bestämmelser avseende omhändertagande av avfall. Enligt artikel 2 får ett antal ämnen eller produkter föras in i området endast på särskilda villkor. Särskilda regler gäller för förbränning av avfall enligt artikel 3, annat omhändertagande av avfall på land enligt artikel 4, kvittblivning av avfall i havet enligt artikel 5 och lagring av avfall enligt artikel 6. Enligt artikel 7 i bilagan gäller att vissa ämnen inte får föras in på land, på isshelfen eller i vattnet i Antarktisfördragets område. Vidare finns i artikel 8 bestämmelser om att platser som varit föremål för tidigare verksamhet skall förtecknas med hänsyn till att man skall kunna beakta detta vid planering

av framtida vetenskapliga program avseende t.ex. snöns kemi, föroreningar i lavar och borrhning av iskärnor.

Bilaga IV till protokollet innehåller bestämmelser om förhindrande av havsföroreningar. Artiklarna 3-6 inrymmer regler om förbud mot oljeutsläpp, utsläpp av skadliga flytande ämnen, kvittblivning av fast avfall och utsläpp av toalettavfall i havet. Bestämmelserna kan inte till fullo anses reglerade genom MARPOL 73/78.

I protokollets bilaga V upptas bestämmelser avseende särskilt skyddade områden som skall vara helt fredade från mänsklig påverkan.

Bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivningar medför att all vistelse och verksamhet inom fördragsområdet skall komma under en nationell myndighets kontroll innan den tar sin början. Lagen bör därför innehålla en bestämmelse om att all vistelse eller verksamhet inom området blir tillståndspliktig.

Övriga i detta avsnitt angivna bestämmelser medför att förbud, villkor eller föreskrifter skall gälla för vistelse eller verksamhet i Antarktisfördragets område.

### 3.3.3 Tillståndsgivningen

**Mitt förslag:** I lagen införs bestämmelser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela tillstånd för svensk verksamhet i Antarktis. Vid tillståndsgivningen får även särskilda villkor uppställas för verksamheten.

**Promemorians förslag** överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna har inte invänt mot förslaget med undantag för *Greenpeace*. *Greenpeace* har invänt att om Polarforskningssekretariatet utses till tillståndsmyndighet så tillgodoses inte kravet på trovärdighet och objektivitet för en sådan myndighet, eftersom sekretariatet ofta har egna intressen i den verksamhet som bedrivs i Antarktis.

**Skälen för mitt förslag:** Som jag tidigare redogjort för kommer verksamhet i Antarktisfördragets område att behöva underställas ett nationellt organ för prövning av tillstånd innan verksamheten påbörjas.

Polarforskningssekretariatet inrättades år 1984 och dess verksamhet fick sin nuvarande form år 1987. Myndigheten lyder under Utbildningsdepartementet.

Sekretariatet har till uppgift att främja och samordna svensk polarforskning och svenskt utvecklingsarbete med anknytning därtill. Sekretariatet skall bl.a. planera svensk forskning och utvecklingsarbete i polarområdena. Däremot bedriver Polarforskningssekretariatet inte egen forskningsverksamhet, annat än i undantagsfall. Huvudmän för forskningsprojekten är istället de universitet och högskolor som utför projekten. Polarforskningssekretariatet har huvudansvaret för logistiken bestående av transporter och annan understödande verksamhet för bl.a. expeditionerna till polarområdena. Sekretariatet skall samverka med myndigheter, andra organ och organisationer vars verksamhet har an-

knytning till polarforskningen. Förordningen (1988:1199) med instruktion för Polarforskningssekretariatet reglerar närmare sekretariatets verksamhet.

Vid behandling av forskningsfrågor bör sekretariatet inhämta råd från Vetenskapsakademiens polarforskningskommitté. Denna upprättades år 1981 som ett forum för polarforskningsfrågor inom akademien.

Internationellt deltar Polarforskningssekretariatet inom Antarktisfördragets ram bl.a. med att utarbeta gemensamma internationella riktlinjer för hur verksamheten skall bedrivas i Antarktis.

Med anledning av Greenpeaces invändning mot promemorieförslaget att Polarforskningssekretariatet skall vara tillståndsmyndighet vill jag peka på hur motsvarande frågor lösts i viss annan lagstiftning.

Enligt väglagen (1971:948) handhar Vägverket väghållningen för statens räkning. För byggande av väg skall en arbetsplan upprättas i vilken bl.a. skall anges den mark som skall tas i anspråk för vägbygget. Arbetsplanen fastställs av Vägverket i samråd med länsstyrelsen och vid oenighet hänskjuts frågan om planens fastställelse till regeringens prövning. Vägrätt uppkommer genom att väghållaren tar mark i anspråk för väg bl.a. genom fastställd arbetsplan. Väghållare kan vara staten.

Luftfartslagen (1957:297) upptar bestämmelser om luftfart. Flygplatser och andra anläggningar för luftfarten skall uppfylla säkerhetens krav. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer utöver tillsynen över allmänna flygplatser. Allmänna flygplatser får inte inrättas eller drivas utan tillstånd av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Enligt förordningen (1988:78) med instruktion för Luftfartsverket har verket hand om frågor som rör den civila luftfarten. Huvuduppgifterna är bl.a. att driva och förvalta statens flygplatser för civil luftfart och att utöva tillsyn över flygsäkerheten i den civila luftfarten. Vidare framgår att det inom Luftfartsverket finns bl.a. flygplatser.

Enligt de författningar jag nyss redovisat tillkommer det alltså Vägverket och Luftfartsverket att ansvara för tillståndsgivning och tillsyn av egna beslut. Besluten har ingripande fastighetsrättsliga och ekonomiska följder för den enskilde.

Den personkrets som i Sverige berörs av tillståndsgivning för verksamhet i Antarktis är begränsad, vilket bör underlätta de administrativa åtgärder som kan behövas i samband med prövningen. Polarkunskap är en specifik kunskap som endast ett begränsat antal personer besitter. Det är alltså lämpligt att så långt som möjligt utnyttja befintliga organ kring tillståndsgivningen.

Av vad som tidigare redovisats i detta avsnitt framgår att Polarforskningssekretariatet är den planerande och såvitt gäller logistiken verkställande myndigheten vad gäller statligt finansierad forskning i Antarktis. Själva forskningen utförs av universitet och högskolor. För det fall tillståndsgivningen skulle läggas på Polarforskningssekretariatet uppkommer frågan om det är lämpligt att den verkställande myndigheten skall tilldelas sådan behörighet inom sitt eget område.

Ett sätt att komma tillrätta med nämnda problem vore att överföra besluten i tillståndsärendena till en annan myndighet. Detta förutsätter

dels att en inte obetydlig ny administration skulle behöva byggas upp, dels att det av andra skäl, såsom kunskapsskäl, framstår som lämpligt. I detta sammanhang vill jag framhålla att Kungliga Vetenskapsakademien i sitt remissyttrande betonar att Polarforskningssekretariatets erfarenhet och kunskap när det gäller förhållanden som rör polartrakterna gör att sekretariatet framstår som i stort sett enda tänkbara svenska myndighet för tillståndsgivning och tillsyn avseende vistelse och verksamhet i Antarktis.

Mot denna bakgrund bör i de fall en verksamhet genomförs av någon annan än Polarforskningssekretariatet, eller har en annan huvudman än sekretariatet, någon tveksamhet beträffande objektivitet eller trovärdighet inte göra sig gällande om tillståndsgivningen ligger på sekretariatet.

När Polarforskningssekretariatet bedriver egen verksamhet eller är huvudman för en verksamhet finns det skäl att den miljökonsekvensbeskrivning Polarforskningssekretariatet skall upprätta granskas av någon annan myndighet eller att andra särskilda föreskrifter införs som gör att kravet på objektivitet tillgodoses. Polarforskningssekretariatets miljökonsekvensbeskrivning kan underställas en annan kompetent myndighet för yttrande. Sistnämnda myndighet bör därvid ges befogenhet att lämna erinringar före tillståndsgivningen och att överklaga tillståndsbeslutet.

Även de miljökonsekvensbeskrivningar som upprättas för den verksamhet som skall bedrivas av annan än sekretariatet bör remitteras till samma myndighet för att alla bedömningar i miljöhänseende skall bli likartade. Det bör vidare finnas möjlighet att överklaga Polarforskningssekretariatets beslut i tillståndsfrågorna.

En annan möjlighet är givetvis att de tillstånd som gäller sekretariatets verksamhet meddelas direkt av regeringen.

Mot bakgrund av de huvudlinjer jag nu angett avser jag att återkomma till regeringen med förslag i frågan om vilken myndighet som skall ha ansvaret för tillståndsgivningen. Den lösning som därvid väljs skall givetvis tillgodose de krav på objektivitet och trovärdighet man kan ställa på förfarandet.

Vid en bedömning av objektivitetsfrågan bör även beaktas vad som anförs om tillsynen. Huvuddelen av tillsynen kommer att ske genom fördragsparternas försorg. Då fullständiga miljökonsekvensbeskrivningar upprättas kommer de att skickas ut till samtliga parter för kommentarer. Alla parter informeras årligen om de s.k. initiala miljökonsekvensbeskrivningar som gjorts och de beslut som fattats till följd av dessa. Dessa skall göras tillgängliga på begäran. Vidare vill jag erinra om de inspektioner som sker i Antarktis av observatörer från andra fördragsparter och den insyn dessa får i den bedrivna verksamheten.

De krav på objektivitet som gäller tillståndsgivningen gör sig även gällande beträffande tillsyn över verksamheter i Antarktis.

Av vad som redovisats tidigare framgår att en miljökonsekvensbeskrivning skall genomföras inför den planerade vistelsen eller verksamheten i Antarktis. Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning är beroende av vilken verksamhet som planeras. Tillståndsgivande myndighet bör få precisera de rättigheter och skyldigheter som skall vara förenade med ett tillstånd genom villkor i samband med prövning av varje

särskild ansökan. För att få ett tillräckligt beslutsunderlag bör den myndighet som lämnar tillstånd inhämta yttrande från övriga berörda myndigheter och från dem som besitter särskilda kunskaper eller på annat sätt berörs av frågan.

Ett tillstånd bör i princip vara tidsbegränsat. Det är inte nödvändigt att i lagen närmare reglera frågan om ansökan och prövning av tillstånd. Dessa frågor kan regleras i en förordning knuten till lagen. Tillståndsgivande myndighet bör, med hänsyn till de olika krav som kan ställas på en ansökan i det enskilda fallet, ges befogenhet att bestämma vilka uppgifter som skall framgå av ansökan. Av lagtexten bör dock framgå att en miljökonsekvensbeskrivning skall vara fogad till ansökan.

### 3.3.4 Tillsynen

**Mitt förslag:** Tillsynen över och inspektionen av verksamhet i Antarktis utövas av svenska och andra länders nationella organ. En tillståndshavare skall lämna den som utövar tillsyn eller företar inspektion tillträde till områden och lokaler där verksamheten bedrivs och tillhandahålla erforderliga handlingar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna har inte invänt mot förslaget.

**Skälen för mitt förslag:** När det gäller övervakning och tillsyn av verksamhet i Antarktis bör ansvaret, i enlighet med vad som framgår av artiklarna 13 och 14 i protokollet, fördelas mellan en svensk myndighet och officiella observatörer från andra konsultativa parter. De observatörer som utses skall i Antarktis beredas tillträde till anläggningar, fartyg etc. och skall ha tillgång till de dokument som är nödvändiga för fullgörandet av sin uppgift.

Med tanke på den svenska verksamhetens begränsade resurser kommer en stor del, troligen huvuddelen, av inspektionsverksamheten att utövas av andra fördragsparters organ. Skyldigheten att tillåta inspektion såväl av svenska myndigheter som andra staters organ måste fastslås i en rättslig bestämmelse för att denna skyldighet skall föreligga.

Det bör ankomma på regeringen att utse tillsynsmyndighet.

**Mitt förslag:** Brott mot lagen skall kunna straffas med böter eller fängelse högst ett år. Egendom, eller värdet därav, skall kunna förverkas.

**Promemorians förslag** överensstämmer med mitt förslag.

**Remissinstanserna** har inte invänt mot förslaget.

**Skälen för mitt förslag:** Antarkisfördragets artikel VIII 1 innehåller bestämmelser avseende jurisdiktion över observatörer utsedda enligt artikel VII och vetenskapsmän utväxlade enligt artikel III 1 b samt medlemmar av den personal som medföljer sådana personer. Dessa personer skall vara underkastade endast den fördragsslutande parts jurisdiktion vars medborgare de är vad gäller alla handlingar och försummelser som inträffar medan de är i Antarktis i syfte att fullgöra sitt uppdrag.

Miljöskyddsprotokollet innehåller inte någon annan reglering angående påföljsåtgärder än en allmän skrivning i artikel 13. Av denna framgår att varje part skall vidta lämpliga åtgärder inom sitt kompetensområde för att säkerställa efterlevnad av protokollet.

Bestämmelser om svensk strafflags tillämplighet i rummet finns i 2 kap. brottsbalken och i specialstraffrätten. I fråga om brott som har begåtts utomlands är svensk domstol enligt 2 kap. 2 § första stycket 1 brottsbalken alltid behörig om brottet har förövats av en svensk medborgare eller av en utlänning med hemvist i Sverige. Likaså kan enligt 2 § första stycket 2 en utlänning utan hemvist i Sverige dömas under förutsättning att han efter brottet blivit svensk medborgare eller fått hemvist här eller att han är medborgare i ett annat nordiskt land och finns i Sverige. Slutligen kan enligt 2 § första stycket 3 även annan utlänning dömas i Sverige, om han finns här och för brottet kan följa fängelse mer än sex månader.

I 2 § andra stycket anges ett viktigt undantag från de nu nämnda reglerna. Svensk domstol saknar domsrätt om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten. Detsamma gäller om gärningen begåtts inom ett område som inte tillhör någon stat och enligt svensk lag svårare straff än böter inte kan följa på gärningen. Huvudregeln är att det skall föreligga vad som kallas dubbel straffbarhet.

I de fall då svensk domsrätt föreligger enligt 2 § får inte dömas till påföljd som är strängare än det svåraste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten. Föreskrift om detta finns i 2 § tredje stycket.

Genom 3 § utsträcks den svenska domsrätten ytterligare i vissa fall, då gärningen har begåtts utanför svenskt territorium. Det gäller bl.a. brott ombord på svenskt fartyg eller luftfartyg.

Enligt 2 kap. 5 § andra stycket brottsbalken stadgas som huvudregel att för brott som begåtts utomlands, åtal får väckas endast efter särskilt förordnande som meddelas av regeringen eller den regeringen bemyndi-

gat därtill. Genom ett kungligt brev 1972:818 till Riksåklagaren om väckande av åtal enligt 5 § och 5 a § i vissa fall har Riksåklagaren bemyndigats att förordna om åtal i de i praktiken vanligaste fallen.

Bestämmelsen i 5 a § i nyssnämnda kapitel reglerar frågan i vilken utsträckning en utomlands meddelad dom i brottmål utgör hinder för lagföring i Sverige.

För att väcka åtal krävs i Sverige enligt 45 kap. rättegångsbalken, med vissa undantag, stämning på den misstänkte. Möjligheterna att i brottmål delge stämning med utlämning som vistas utrikes är begränsade och i första hand beroende av de regler som i sådant hänseende gäller i det ifrågavarande landet. För det fall en misstänkt befinner sig utomlands kommer det i regel att bero på honom själv, om han vill underkasta sig den svenska domsrätten. Endast under vissa villkor, vilka framgår av 45 kap. 15 §, kan målet avgöras fastän den tilltalade uteblivit. Regler om utlämning för brott från annat land enligt utlämningskonventioner svarar mot dem som uppställs för utlämning från Sverige till annat land och som framgår av 2 kap. 8 § brottsbalken.

För att åtal skall kunna utföras i Sverige krävs, att det här finns en behörig domstol. Av 19 kap. rättegångsbalken framgår vad som är laga domstol. Enligt dess 2 § äger regeringen beträffande brott utom riket eller på utländskt fartyg eller luftfartyg anvisa forum vare sig sådant annars skulle stå till buds eller ej.

Av vad jag nu framfört framgår att det inte behövs någon svensk lagstiftning om strafflagens tillämplighet i rummet på grund av förevarande lagstiftningsärende om straffskalan innehåller strängare straff än böter.

Beträffande de brott som nu kommer ifråga bör påföljden bestämmas så att bestämmelserna i 2 kap. 2 § brottsbalken inte utgör hinder för åtal. Därav följer att även fängelse bör ingå i straffskalan.

Miljöskyddsprotokollet innehåller som jag tidigare nämnt inte någon närmare reglering i fråga om straffskalor. Frågan om miljöbrott i Antarktis bör bedömas på ett likartat sätt som gäller för sådant brott i Sverige. I miljöskyddslagen (1969:387) är påföljden angiven till böter eller fängelse i högst två år. Lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten upptar påföljderna böter och fängelse i högst ett år.

Jag föreslår att maximistraffet sätts till fängelse i högst ett år.

Samarbete förekommer, och skall enligt miljöskyddsprotokollet förekomma, mellan olika nationer. Transporterna till och från Antarktis sker i huvudsak med fartyg. Frågan om jurisdiktionen avseende fartyg bör därför beröras. Flaggstaten har jurisdiktion över brott som begåtts ombord på ett fartyg medan det befunnit sig på öppna havet. Enligt 2 kap. 3 § 1 brottsbalken skall den som har begått ett brott på ett svenskt fartyg dömas enligt svensk lag och vid svensk domstol oberoende av vem gärningsmannen är och oavsett om brottet är begånget inom eller utom riket. Därtill kan alltid dömas enligt svensk lag och vid svensk domstol när brott har begåtts i tjänsten av befälhavaren eller någon som tillhörde besättningen på ett svenskt fartyg.

Flaggstatens rätt till jurisdiktion över fartyg som seglar under dess flagg har gammal hävd. Enligt äldre uppfattning inom folkrätten utgör åtminstone vissa typer av fartyg delar av den egna statens territorium. I modern rätt är uppfattningen mer nyanserad. Flaggstatens jurisdiktion bestäms olika för olika typer av fartyg. Att binda jurisdiktionen över fartyg till någon annan stat än den formella flaggstaten skulle dock leda till en mycket komplicerad lagsättning. Av dessa skäl och på grund av den hävdvunna uppfattningen inom folkrätten kan man inte frångå bindningen mellan flaggstat och fartyg som grund för straffrättslig jurisdiktion. Det innebär att möjligheten att utöva straffrättslig kontroll över ett utländskt fartyg på vilket t.ex. en svensk expedition befinner sig inte kan regleras särskilt i denna lag.

I vissa fall kan det tänkas att bolag och andra juridiska personer kommer att bedriva verksamhet i Antarktis. Enligt nuvarande svensk rätt kan juridiska personer påföras en särskild rättsverkan av brott, företagsbot, för brott som begåtts i utövningen av näringsverksamhet. Bestämmelser om detta finns i 36 kap. brottsbalken. Denna rättsverkan kan inte komma ifråga för brott begångna utomlands. Enligt vårt rättssystem är det egentliga brottssubjektet den eller de fysiska personer som handlat för den juridiska personen. Ansvaret får i dessa fall även avseende Antarktisfördragets område utkrävas av den eller de personer som kan göras ansvariga för brott begångna i Sverige.

Lagen bör även omfatta utländska medborgare som inte har hemvist i Sverige. De bestämmelser som finns om företagaransvar är begränsade och medför att brott mot lagen i vissa fall annars skulle kunna bli osanktionerade. Ett exempel på en sådan situation är då en utländsk medborgare, anställd av en svensk juridisk person, förorenar miljön i strid med lagens bestämmelser, även om den för verksamheten ansvarige vidtagit åtgärder för att förhindra detta.

I lagen bör även införas vissa bestämmelser om förverkande.

### 3.3.6 Ikraftträdande

**Mitt förslag:** Lagen skall träda i kraft den 1 april 1994.

**Promemorians förslag:** I promemorian anges den 1 juli 1993 som dag för ikraftträdande.

Remissinstanserna har inte invänt mot förslaget.

**Skälen för mitt förslag:** Tillstånds- och tillsynsmyndigheten bör ha viss tid till sitt förfogande för att utarbeta rutiner för de nya arbetsuppgifterna. Ikraftträdandet bör inte heller ligga under pågående verksamhet i Antarktis, dvs. under den s.k. sydsommaren. Inte heller bör lagen träda i kraft så tidigt att personer som redan kan ha beställt turistresor till instundande säsong får svårigheter till följd av lagen. Med hänsyn till detta bör lagen träda i kraft den 1 april 1994. Jag avser dock att återkomma till regeringen med förslag till ratifikationsbeslut, snarast efter riksdagsbeslutet om godkännande av miljöprotokollet.



I enlighet med vad jag nu anfört har inom Miljö- och naturresursdepartementet upprättats förslag till

1. lag om Antarktis,
2. lag om ändring i lagen (1992:1528) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Förslag 2 har upprättats i samråd med chefen för Justitiedepartementet.

Förslagen har granskats av *Lagrådet*.

## 5 Specialmotivering

### 5.1 Förslaget till lag om Antarktis

#### Allmänna bestämmelser

##### 1 §

I paragrafen anges vilka rättssubjekt som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Sverige har genom att underteckna och ansluta sig till Antarktisfördraget och underteckna dess miljöskyddsprotokoll åtagit sig att vidta lämpliga åtgärder för att följa fördraget och protokollet.

I den allmänna motiveringen finns en redogörelse för åtals- och straffbarhetsregler. Dessa regler gör att lagen omfattar de i denna paragraf angivna rättssubjekten. Även fysiska personer som saknar hemvist i Sverige omfattas i vissa fall av lagen. Lagens tillämpningsområde är sådant att det blir möjligt att lagföra även personer som inte har sitt hemvist här då tillstånd för en verksamhet fordras enligt svensk lag, eller då villkor eller föreskrift åsidosätts.

Bestämmelserna i 5 § andra stycket och 7 § andra stycket kan enligt tredje stycket tillämpas även utanför Antarktis.

##### 2 §

Paragrafen motsvarar 3 § i lagrådsremissen.

I paragrafen preciseras lagens geografiska tillämpningsområde.

Eftersom lagen särskilt reglerar skyddet av ett givet område utanför Sveriges territorium samt då tillstånd kommer att krävas för vistelse eller verksamhet inom området, finns i paragrafen en särskild definition av vad som avses med Antarktis vid tillämpning av denna lag. Området definieras i enlighet med vad som framgår av Antarktisfördragets artikel VI.

##### 3 §

Paragrafen motsvarar 2 § i lagrådsremissen.

Konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis (Krillkonventionen) medger fångst av bl.a. fisk och kräftdjur. Föreskrifter om sådana fångster meddelas enligt lagen (1950:586) om rätt till fiske.

Området som omfattas av Krillkonventionen är mer vidsträckt än det för miljöskyddsprotokollet och inrymmer helt det senare. Innebörden av paragrafen är att all annan verksamhet enligt Krillkonventionen än sådan för vilken det finns regler i fiskerättslagen omfattas av den nya lagen vid vistelse i det i 3 § angivna området.

#### 4 §

Paragrafen anger den allmänna målsättning som gäller för vistelse eller verksamhet i Antarktis. Den har sin utgångspunkt i bl.a. inledningen till miljöskyddsprotokollet och dess artikel 2 och 3. Bestämmelserna om tillstånd, villkor, ansvar, nödsituationer och förpliktande att avbryta verksamhet som riskerar att påverka miljön inom området bör ses mot bakgrund av denna målsättningsparagraf. Även skyddet av miljön för de av Antarktis beroende och med Antarktis sammanhängande ekosystemen skall beaktas.

### Skydd för mineral, flora, fauna och särskilda platser

#### 5 §

Paragrafen har sin bakgrund i artikel 7 i miljöskyddsprotokollet. Den slår fast ett förbud mot all verksamhet avseende mineralresurser med undantag för sådan verksamhet som avser vetenskaplig forskning. Förutsättningarna att meddela tillstånd för sådan forskning skall ses mot bakgrund av bestämmelserna i 4 och 16-19 §§.

Med undersökning avses arbete i syfte att påvisa en fyndighet av ett mineraliskt ämne. Med bearbetning avses utvinning och bearbetning av en mineralfyndighet.

Enligt paragrafens andra stycke är det förbjudet att ta befattning med mineralresurser som någon åtkommit i strid med föreskrifterna i paragrafens första stycke eller om det finns skälig anledning att anta att så är fallet. Sådan befattning är förbjuden även utanför Antarktis.

#### 6 §

Antarktisfördraget, som Sverige redan tidigare ratificerat, upptar i artikel V en överenskommelse avseende atomexplosioner och radioaktivt avfall i Antarktis. Genom paragrafen intas förbud i dessa hänseenden i lagen.

I lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet finns bestämmelser om vad som i övrigt gäller för kärnteknisk verksamhet.

#### 7 §

Paragrafen innehåller ett förbud mot insamling eller skadlig påverkan av naturligt förekommande växtarter eller djurarter.

I artikel 3 i bilaga II till miljöskyddsprotokollet finns bakgrunden till ifrågasvarande paragraf. Av artikeln framgår också i vilka fall tillstånd

kan utfärdas. Artikel 1 i bilagan innehåller definitioner av uttryck som är relevanta för tolkningen av vad som avses med bl.a. insamling och skadlig störning.

I andra stycket förbjuds varje befattning med växtarter eller djurarter om det finns skälig anledning att anta att de insamlats i strid med bestämmelserna i första stycket. Sådan befattning är förbjuden även utanför Antarktis.

## 8 §

Paragrafen innehåller förbud mot att utan tillstånd införa växter eller djur av arter som inte är naturligt förekommande i Antarktisområdet.

Med isshelfen avses den glaciäris som täcker det låga kustlandet och grundhavet på kontinentalsockeln därutånför.

Första stycket har sin bakgrund i artikel 4 i bilaga II till miljöskyddsprotokollet, som reglerar vad som skall gälla för icke naturligt förekommande djur- och växtarter. Enbart i Antarktis naturligt förekommande arter får införas på land eller på isshelfen eller i vattnet inom Antarktisfördragets område såvida inte särskilt tillstånd föreligger. Bestämmelsen syftar till att minimera påverkan från främmande arter på fauna och flora i Antarktis.

I underbilaga B till bilagan anges för vilka djur och växter som tillstånd kan meddelas. Särskilda föreskrifter får utfärdas i samband med tillståndsgivning.

Genom paragrafens andra stycke undantas livsmedel från det generella förbudet under förutsättning att försiktighetsåtgärder vidtas. Levande djur får inte heller för detta ändamål införas i strid med bestämmelserna i första stycket. I artikel 4.5 i bilaga II till miljöskyddsprotokollet anges att alla växter och delar och produkter av djur skall förvaras under noggrann kontroll och när de inte längre behövs förstöras på särskilt sätt. Med uttrycket hanteras avses allt handhavande från förvaring till slutligt omhändertagande av rester.

De hundar som finns i området skall avlägsnas. Redan av paragrafens första stycke framgår att hundar inte får införas till området.

Hundägaren eller den som har rådighet över hundarna kan vitesföreläggas enligt 23 § om han inte fullgör vad som ankommer på honom.

## 9 §

I bilaga III till miljöskyddsprotokollet finns ett flertal bestämmelser om hantering av avfall. Bestämmelserna omfattar även rester av livsmedel. Särskilda försiktighetsåtgärder för att förhindra införsel till Antarktis av mikroorganismer anges i underbilaga C till bilaga II till protokollet. I 15 § finns en särskild bestämmelse avseende utsläpp av matrester i havet.

Eftersom den fria sjöfarten inte omfattas av tillståndspflicht och det därigenom inte föreligger möjlighet att för denna verksamhet meddela villkor för vistelsen i Antarktis avseende avfallshantering kan istället enligt paragrafen generella bestämmelser utfärdas. Sådana föreskrifter

#### 10 §

Inom Antarktis fördragssystem finns särskilt skydd för bl.a. historiska monument och vissa andra områden.

Genom bilaga V till miljöskyddsprotokollet förändras och stärks skyddet för vissa områden. Dessa delas in i särskilt skyddade områden och särskilt reglerade områden. För tillträde till de förra fordras tillstånd medan sådant inte skall krävas för tillträde till de senare. För dessa gäller det allmänna tillståndskravet enligt 16 §.

Det ankommer på regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att närmare ange vilka områden som avses. Områdena skall förtecknas och särskilda föreskrifter beträffande dessa skall utarbetas och godkännas av de konsultativa parterna. Förteckningen torde komma att förändras från tid till annan och det är då lämpligt att genom bemyndigande delegera ansvaret för förteckningen.

#### Skydd för den marina miljön vid sjöfart

Föreskrifterna i 11 - 15 §§ har sin bakgrund i bilaga IV till miljöskyddsprotokollet, som i sin tur i stort överensstämmer med MARPOL 73/78. Bilagan innehåller i artikel 1 ett antal definitioner.

Med utsläpp avses varje utsläpp från ett fartyg, oavsett hur det orsakats och inbegriper alla sorters utströmning, kvittblivning, spill, läckage, utpumpning, utspridning eller uttömning.

Vid tillståndsgivning för verksamhet med fartyg i området åligger det den tillståndsgivande myndigheten att ställa relevanta krav på fartygets utformning, konstruktion, bemanning och utrustning, däribland behållningskapacitet och mottagningsanordningar, vilket framgår av artikel 9 och 10 i bilagan. Myndigheten bör i denna del samråda med andra myndigheter med särskilda kunskaper inom området.

Enligt MARPOL 73/78 är Antarktis specialområde under bilaga I (olja) och under bilaga V (fast avfall) från den 17 mars 1992 samt under bilaga II (skadliga flytande kemikalier i bulk) från den 1 juli 1994.

#### 11 §

I paragrafen finns en bestämmelse om vilka fartyg som omfattas av regleringen. Det är fartyg som används i svensk verksamhet i Antarktis. Bestämmelsen om annat fartyg överensstämmer med artikel 3.1 b i MARPOL 73/78. Utländska statsfartyg har dock vid sin vistelse i området att följa de regler som gäller enligt flaggstatens lag.

Varje part till fördraget ska tillse att statsfartyg i området uppträder på ett sätt som är förenligt med de bestämmelser som framgår av bilagan.

## 12 §

I bilagans artikel 3 finns en reglering avseende oljeutsläpp. Paragrafen innehåller ett förbud mot sådana utsläpp.

I regel 10 i bilaga I till MARPOL 73/78 finns särskilda bestämmelser om metoder för förebyggande av oljeförorening från fartyg inom s.k. specialområden. Antarktis är ett specialområde i den mening som framgår av MARPOL.

Undantagsbestämmelsen i paragrafens andra stycke avser utsläpp i havet av ämnen som innehåller olja, vilka används för att bekämpa särskilda föroreningsincidenter och för att minimera en skada till följd av förorening. Föreskrifter i detta hänseende finns i regel 11 i bilaga I till MARPOL 73/78. När undantag medges får särskilda villkor för undantaget föreskrivas.

## 13 §

I paragrafen förbjuds utsläpp av andra skadliga flytande och andra kemiska ämnen eller andra ämnen än de i 12 § angivna, i sådana kvantiteter eller koncentrationer att de kan skada den marina miljön. Därmed avses sådana andra ämnen som, om de kommer ut i havet eller på annat sätt inom området, kan vara skadliga för den marina faunan eller floran, skada skönhets- eller rekreativvärden eller störa det enligt denna lag rättmätiga nyttjandet av Antarktis. Paragrafen har sin bakgrund i bilagans artikel 4.

I bilaga II till MARPOL 73/78 finns regler för kontroll av förorening genom skadliga flytande ämnen i bulk.

## 14 §

Paragrafen motsvarar 15 § i lagrådsremissen och har utformats i enlighet med vad *Lagrådet* föreslagit.

Paragrafen innebär ett undantag avseende toalettavfall från mindre fartyg i enlighet med vad som framgår av artikel 6 i bilagan. Undantaget avser fartyg som inte är avsett för fler än tio personer. Avgörande är således fartygets personkapacitet och inte antalet ombordvarande personer.

Med toalettavfall avses detsamma som i regel 1.3 i bilaga IV i MARPOL 73/78, dvs. avlopp eller annat avfall från varje form av toalett, urinoar och spygatt i toaletterum, avlopp från sjukvårdslokaler (apotek, sjukhytt etc.) via tvättställ, badkar och spygatt från sådana lokaler, eller avlopp från utrymme som innehåller levande djur, eller annat spillvatten som är blandat med avlopp som anges i det föregående.

## 15 §

Paragrafen motsvarar 14 § i lagrådsremissen.

Det i paragrafen angivna avståndet till närmaste land eller isshelf för utsläpp av finfördelade matrester avviker från bestämmelserna i MARPOL 73/78 och innebär i detta hänseende en skärpning i förhållande till MARPOL.

## 16 §

Paragrafen reglerar rätten att vistas i eller bedriva verksamhet i Antarktis. Som framgår av avsnitt 3.3.2 finns det ett flertal artiklar i miljöskyddsprotokollet som föranleder en tillståndsreglering.

Paragrafen ger möjlighet till kontroll över vilka svenska rättssubjekt som söker sig till Antarktis och till reglering av efterlevnaden av miljöskyddsprotokollet genom villkor för vistelsen eller verksamheten där. De villkor som behöver meddelas är inte i detalj reglerade i lagen utan kan anpassas allt efter vistelsens eller verksamhetens art. Vidare skall ifrågakvarande rättssubjekt av den tillståndsgivande myndigheten i samband med tillståndsgivningen alltid få information om bestämmelserna i denna lag och få del av allmänna förhållningsregler för Antarktis.

Av 21 § framgår att tillstånd eller motsvarande från ett annat land kan gälla även för svenska rättssubjekt. Om huvudmannen för en vistelse eller verksamhet inte tillhör en fördragsslutande stat skall en svensk deltagare söka tillstånd för sitt deltagande enligt denna paragraf.

Av paragrafen framgår vidare att reglerna inte syftar till intrång i allmänna folkrättsliga principer om fri sjöfart. Givetvis får inte heller vid sådan sjöfart 11-15 §§ överträdas.

Undantagsmöjligheten enligt andra stycket i enskilda fall avser endast vistelse eller verksamhet som uppenbart inte strider mot miljöskyddsprotokollet.

## 17 §

Paragrafen motsvarar 18 § i lagrådsremissen.

I paragrafen finns föreskrifter om särskilda villkor i samband med tillståndsgivningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer lämnar tillstånd för vistelsen eller verksamheten i Antarktis. Ansökningar om tillstånd kan vara omfattande eller av särskilt känslig natur. Regeringen ges i lagen möjlighet att meddela tillstånd. Eftersom varje vistelse eller verksamhet i Antarktis har olika förutsättningar får tillståndsmyndigheten meddela särskilda villkor för vistelsen eller verksamheten.

*Lagrådet* har i sitt yttrande framfört att en reglering som innefattar en föreskrift om att tillstånd får förenas med villkor och tidsbegränsning av vistelse eller verksamhet i Antarktis är överflödiga. Lagrådet har därvid anfört att bestämmelserna kan ge läsaren den felaktiga föreställningen att det generellt sett krävs författningsstöd för att ett gynnande förvaltningsbeslut skall kunna förses med villkor.

Lagrådet har inte anfört någon invändning av rättslig art som hindrar att tydliga bestämmelser om ett tillståndsbesluts innehåll införs i paragrafen. Bestämmelse av motsvarande slag finns bl.a. i miljöskyddslagen (1969:385) och i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. Sistnämnda lag har nyligen granskats av Lagrådet utan erinran på denna punkt. Jag finner därför att paragrafen med fördel kan delas upp i en del som avser bemyndigandet vad gäller tillstånd och en del som innefattar föreskrifter om beslutets innehåll. Den som avser att söka tillstånd

är därigenom informerad om att villkor kan - och sannolikt kommer att - fogas till tillståndet.

Svenska staten kan anses ha ett visst ekonomiskt ansvar för uppehålle och återresa om någon som deltar i svensk verksamhet i Antarktis behöver bistånd i dessa hänseenden. Svenska staten får även anses ha ett visst ansvar för räddningsaktioner och miljöskador som uppkommer till följd av svensk vistelse eller verksamhet i Antarktis.

En researrangör eller återförsäljare av sällskapsresor skall enligt resegarantilagen (1972:204) inför marknadsföring av en resa ställa säkerhet hos Kommerskollegium med ett belopp som Kommerskollegium bestämmer. I de fall resegarantilagen inte är tillämplig kan den tillståndsgivande myndigheten med stöd av förevarande paragraf ställa krav på erforderlig säkerhet eller försäkring avseende verkningar av vistelsen eller verksamheten i Antarktis.

I tillståndsbeslutet skall noggrant anges omfattningen av verksamheten. Vidare är det viktigt att villkoren är klart formulerade så att det tydligt framgår vad som gäller för verksamhetens bedrivande. Detta är väsentligt inte minst med tanke på att villkorsöverträdelser är straffsanktionerade.

Tillståndet får begränsas till viss tid. Med hänsyn till de överväganden för miljön, bl.a. i fråga om kumulativa effekter av olika verksamheter, som skall göras i varje enskilt fall bör som huvudregel en sådan tidsgräns anges i tillståndsbeslutet.

## 18 §

Paragrafen motsvarar 17 § i lagrådsremissen

Paragrafen innehåller bestämmelser om de miljökonsekvensbeskrivningar som alltid skall upprättas i samband med ansökan om tillstånd.

Paragrafens utformning bygger på att en verksamhet eller vistelse i Antarktis allt efter sin art eller omfattning kommer att få olika miljöpåverkan på området. Av avsnitt 3.3.2 framgår att en verksamhets miljöstörande effekt graderas i tre olika nivåer. Var och en av nivåerna ställer olika krav på det material som skall redovisas vid ansökan. Bilaga I till miljöskyddsprotokollet innehåller preciserade bestämmelser i denna del.

Miljöeffekterna av en föreslagen verksamhet skall innan den tar sin början bedömas enligt ett nationellt förfarande. Om det därvid fastställs att en verksamhet har mindre än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön får den äga rum.

Om det inte har fastställts att en verksamhet kommer att ha mindre än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön eller om inte en fullständig miljökonsekvensbeskrivning utförs enligt artikel 3 i bilaga I till miljöskyddsprotokollet skall en initial miljökonsekvensbeskrivning göras.

Om den tillståndsgivande myndigheten, genom en initial miljökonsekvensbeskrivning eller på annat sätt, kommer till slutsatsen att en föreslagen verksamhet kommer att ha mer än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön skall en fullständig miljökonsekvensbeskrivning göras. Myndigheten får inte fatta slutligt beslut att tillåta en verk-

samhet innan det konsultativa mötet givits tillfälle att behandla frågan. Förfarandet får emellertid inte fördröja den föreslagna verksamheten mer än 15 månader från det att utkast till miljökonsekvensbeskrivning sänts ut.

Omfattningen av prövningen får inte vara vidare än vad som är motiverat med hänsyn till den verksamhet ansökan avser. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter.

Tillståndsförfarandet vid en gruppresa eller en expedition behöver inte vara komplicerat. Det är tillräckligt om en av de sökande inkommer med mer omfattande uppgifter i enlighet med vad myndigheten närmare bestämmer och att övriga deltagare, i den mån de omfattas av tidigare lämnade uppgifter, anmäler sitt deltagande. Myndigheten torde därvid efter ett enkelt prövningsförfarande kunna meddela tillstånd för övriga.

Enligt artikel 9 och 10 i bilaga IV till miljöskyddsprotokollet ställs särskilda krav på fartygs utformning, konstruktion, bemanning och utrustning. De bestämmelser som finns i detta hänseende i MARPOL 73/78 bör därvid vara vägledande.

Den tillståndsprövande myndigheten skall meddela tillstånd till vistelsen eller verksamheten om inte konsekvenserna av denna strider mot principerna i miljöskyddsprotokollet.

Enligt paragrafens sista stycke skall tillstånd vägras en tidigare misskötsam tillståndshavare då denne söker ett nytt tillstånd, om inte särskilda omständigheter föranleder att tillståndsmyndigheten bör göra en annan bedömning.

#### 19 §

Enligt paragrafen skall en tillståndsgiven verksamhet omedelbart avbrytas om verksamheten medför eller det finns risk för att den medför sådana skador på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem som inte kunde förutses vid tillståndsgivningen.

Av miljöskyddsprotokollets artikel 2 och 3 framgår vilka principer som ligger till grund för skyddet av miljön i Antarktis. Dessa grundläggande principer framgår av 4 § i denna lag. Enligt förevarande paragraf åligger det tillståndshavaren att själv beakta dessa principer. Vidare framgår av 18 § att en ansökan om tillstånd skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Tillståndshavaren får därmed förutsättas skaffa sig kännedom om riskerna med den verksamhet han avser att bedriva. Paragrafen har således även betydelse för bedömningen av det straffansvar som kan åläggas den som fortsätter en verksamhet efter det att anledning att ifrågasätta dess förenlighet med denna lag uppkommit. I detta sammanhang bör eventuella erinringar som framkommer vid tillsyn eller inspektion enligt 24 § tillmätas betydelse.

#### 20 §

Ett tillstånd kan enligt paragrafen återkallas om tillståndshavaren åsidosätter vad som åligger honom. Den myndighet som meddelat ett tillstånd har rätt att återkalla detta.



Vid tillämpningen av regeln om återkallelse har naturligtvis miljöskyddsprotokollet stor betydelse. Detta leder, enligt artikel 3.4.b till att återkallelse skall ske vid allvarligt hot mot eller påverkan av miljön.

### Verksamhet med huvudman från annan stat

#### 21 §

Paragrafen föreskriver vad som gäller för ett svenskt rättssubjekt om någon från en annan fördragsslutande part är huvudman för en resa eller annan verksamhet i området. Det svenska rättssubjektet skall undersöka om huvudmannen har erforderligt tillstånd. Saknas sådant skall det svenska rättssubjektet för sitt deltagande söka tillstånd i Sverige enligt denna lag.

Genom bestämmelserna i paragrafen åläggs bl.a. den som yrkesmässigt säljer eller ordnar resor till Antarktis att förvissa sig om, att erforderliga tillstånd föreligger om huvudmannen för arrangemanget kommer från ett land som är fördragsslutande part. Den som avser att ta anställning hos en sådan huvudman åläggs samma skyldighet.

Om huvudmannen har tillstånd enligt sitt hemlands lag, eller på annat sätt uppfyller hemlandets föreskrifter, gäller enligt andra stycket även för det svenska rättssubjektet de tillstånd, villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av huvudmannens hemlands lag istället för övriga bestämmelser i denna lag.

I enlighet med artikel VIII i Antarktisfördraget gäller enligt tredje stycket undantag i vissa fall. Undantag gäller för observatörer utsedda enligt punkt 1 i artikel VII och vetenskapsmän utväxlade enligt punkt 1 b i artikel III i Antarktisfördraget samt även för medlemmar av den personal som medföljer sådana personer.

Den som inte iakttar vad som gäller enligt denna paragraf gör sig skyldig till överträdelse av tillståndskravet enligt 16 §.

### Tillsyn m.m.

#### 22 §

I avsnitt 3.3.4 redovisas bl.a. tillsynsförfarandet. Huvuddelen av förfarandet kommer att ligga på en myndighet, men kan i särskilda fall komma att delas upp.

Kontroll kan också utövas i efterhand. En tillståndshavare kan t.ex. åläggas att föra journal över sådant som förs med till Antarktis. Genom en ålagd redovisningsplikt efter hemkomsten kan således tillsyn utövas även i Sverige. Sådan tillsyn kan komma i fråga bl.a. när regeringen meddelat tillstånd för vistelsen eller verksamheten.

## 23 §

En tillsynsmyndighet bemyndigas att meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen samt de föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. Tillsynsmyndigheten får också meddela vitesföreläggande.

Tvångsåtgärderna enligt paragrafen står inte till förfogande för observatörer från andra stater. Tillsynsmyndigheten kan istället agera efter anmälan från en observatör.

## 24 §

I paragrafen regleras kontrollförfarandet.

Upplysningar och handlingar skall enligt andra stycket också lämnas till officiella observatörer som utses av andra fördragsslutande stater. Sådana observatörer utses enligt artikel 14 i miljöskyddsprotokollet, dels av var och en av de konsultativa parterna, dels vid Antarktiskfördragets konsultativa möten. Enligt artikel VII i Antarktiskfördraget skall observatörernas namn meddelas varje annan fördragsslutande part som har rätt att utse observatörer. Motsvarande meddelande ska lämnas när deras befatning upphör. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer skall motta anmälan om och ange vilka dessa observatörer är. Endast på detta sätt namngivna utländska observatörer får utföra inspektion avseende svenska rättssubjekt vid den vistelse eller verksamhet i Antarktis som sker med tillstånd enligt lagen.

Syftet är att säkerställa att en tillsynsmyndighet och de observatörer som utför inspektioner skall ges tillträde till lokaler, områden och transportmedel samt att en tillståndshavare skall tillhandahålla de upplysningar och handlingar som är av betydelse för kontrollens genomförande.

**Straffbestämmelser m.m.**

## 25 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbud i lagen eller mot föreskrift eller villkor som meddelats med stöd av lagen döms till böter eller fängelse i högst ett år. Samma påföljd gäller för den som fortsätter en verksamhet efter det att verksamheten borde ha avbrutits enligt 19 §.

Den som underlåter att medverka vid inspektion avseende tillstånd straffas enligt denna paragraf. Detsamma gäller för den som lämnar oriktig uppgift om förhållanden som åsyftas om inte straff istället skall utdömas efter bestämmelserna i brottsbalken.

Tillsynen är av avgörande betydelse för kontroll av lagens efterlevnad. Ett förfarande med vitesföreläggande i samband med ovillighet att uppfylla kraven enligt 24 § skulle inte tillgodose syftet med tillsynsbestämmelserna.

För försök till brott ska inte dömas till ansvar om brottet vid dess fullbordning skulle ha varit att anse som ringa.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Första och tredje stycket i paragrafen har utformats i enlighet med vad *Lagrådet* föreslagit.

Den som fortsätter att bedriva en verksamhet efter det att tillståndet återkallats enligt 20 § bryter mot tillståndsplikten i 16 §.

#### 26 §

Paragrafen är ny och i huvudsaklig överensstämmelse med *Lagrådets* förslag.

Som *Lagrådet* påtalat är vite avsett att utgöra en påtryckning till frivillig fullgörelse av ett föreläggande eller frivilligt avstående från en förbudsbelagd handling. Enligt allmänna rättsgrundsatser bör en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud inte också föranleda straffansvar.

#### 27 §

Egendom som varit föremål för brott eller värdet därav kan enligt paragrafen förklaras förverkat.

### Överklagande

#### 28 §

Paragrafen motsvarar 26 § i lagrådsremissen.

Av paragrafen framgår hur beslut i enskilda fall får överklagas. Domar och beslut av allmän domstol enligt 25 och 27 §§ överklagas i den ordning som anges i rättegångsbalken. I övrigt finns bestämmelser i 30 § verksförordningen (1987:1100) om överklagande. Ett beslut av regeringen kan inte överklagas, men kan under vissa förutsättningar bli föremål för rättsprövning enligt lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut. Myndigheters beslut om normföreskrifter överklagas hos regeringen.

Myndighetsbeslut enligt lagen berör den enskildes förhållanden på sådant sätt att det är motiverat med domstolsprövning. Besluten bör därför kunna överklagas till domstol.

Av bestämmelsen som har fått sin utformning med förebild i 18 § (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon framgår att länsrätten prövar besluten som första instans. *Lagrådet* har framfört att det framstår som något märkligt att myndighets beslut skall överklagas till länsrätten medan regeringens beslut i samma typ av frågor överhuvud taget inte blir överklagbara. Av den allmänna motiveringen (avsnitt 3.3.3) och 17 § framgår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar tillstånd. Den i lagen upptagna ordningen för tillstånd är sakligt motiverad. De fall där regeringen meddelar tillstånd kan ses mot bakgrund av att en avvägning av särskilda lämplighetsfrågor kan ligga bakom prövningen. Detta kan vara fallet om avgörandet har stor ekonomisk, principiell eller politisk betydelse. Då sådana övergripande avvägningar måste göras framstår det inte som olämpligt att tillståndsbeslut meddelats av regeringen. I sådant fall kan inte beslutet överklagas.

Statens Naturvårdsverk får överklaga tillståndsbeslut och därmed sammanhängande villkor när beslutet meddelats av annan myndighet än regeringen.

Prop. 1992/93:140

## Nödsituationer

### 29 §

Paragrafen motsvarar 28 § i lagrådsremissen.

I lagen införs en allmän regel om nödsituationer.

I 24 kap. brottsbalken finns bestämmelser om nödvärn och annan nödhandling. I dess 4 § stadgas att den som "för att avvärja fara för liv eller hälsa, rädda värdefull egendom eller av annan orsak handlar i nöd" under vissa omständigheter skall vara fri från ansvar. *Lagrådet* har i sitt yttrande ifrågasatt om bestämmelserna fyller någon självständig funktion i förevarande lag och förordat att paragrafen utgår.

Förevarande paragraf avser bl.a. "nödsituationer för miljön". Det är oklart om uttrycket "av annan orsak" i brottsbalken rymmer vad som i denna lag avses med "skyddet för miljön". En del beslut som fattas med stöd av lagen är av den karaktären att överträdelse av dem inte är straffsanktionerade utan vitessanktionerade. Genom tillståndsförfarandet har lagen också andra sanktionsliknande regler som kanske måste åsidosättas i en nödsituation. Även i dessa fall bör det klart framgå vad som gäller i en nödsituation. Vidare bör, som framgår av avsnitt 3.3.1, en tydlighet gentemot andra fördragsstater iaktas även i detta hänseende. Bestämmelsen om nödsituationer bör därför kvarstå i lagen.

Paragrafen reglerar det förhållandet att bestämmelser i lagen inte gäller i vissa nödsituationer. Av lagens 4 § framgår målsättningen för all vistelse och all verksamhet i Antarktis med utgångspunkt i miljön. Det andra stycket i denna paragraf ålägger en nödställd att iaktta aktsamhet även i en nödsituation och erinrar särskilt om denna skyldighet.

Ansvarsbestämmelserna i 25 § blir tillämpliga om den nödställda åsidosätter aktsamhetskravet.

## 5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar

### 14 §

I paragrafen har den ändringen gjorts att en myndighets beslut i det enskilda fallet enligt den föreslagna lagen om Antarktis skall prövas av länsrätt. Detta kommer att innebära länsrätten i Stockholm om myndigheten finns i Stockholm.

I regeringens proposition (1992/93:185) om tobakslag föreslår regeringen en annan, mer generell, lydelse av 14 §, som bör kunna träda i kraft redan den 1 juli 1993. Om förslaget leder till lagstiftning kommer de nu aktuella besluten att omfattas och den nu föreslagna ändringen i 14 § behövs därmed inte.

## 6 Hemställan

Prop. 1992/93:140

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

*dels* anta förslagen till

1. lag om Antarktis,

2. lag om ändring i lagen (1992:1529) om ändring i lagen (1971:289)

om allmänna förvaltningsdomstolar,

*dels* godkänna

3. det den 3 oktober 1991 antagna miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget.

## 7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

**Preamble**

The States Parties to this Protocol to the Antarctic Treaty, hereinafter referred to as the Parties;

Convinced of the need to enhance the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

Convinced of the need to strengthen the Antarctic Treaty system so as to ensure that Antarctica shall continue forever to be used exclusively for peaceful purposes and shall not become the scene or object of international discord;

Bearing in mind the special legal and political status of Antarctica and the special responsibility of the Antarctic Treaty Consultative Parties to ensure that all activities in Antarctica are consistent with the purposes and principles of the Antarctic Treaty;

Recalling the designation of Antarctica as a Special Conservation Area and other measures adopted under the Antarctic Treaty system to protect the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

Acknowledging further the unique opportunities Antarctica offers for scientific monitoring of and research on processes of global as well as regional importance;

Reaffirming the conservation principles of the Convention on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources;

Convinced that the development of a comprehensive regime for the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystem is in the interest of mankind as a whole;

Desiring to supplement the Antarctic Treaty to this end;

Have agreed as follows;

**Article 1**

**Definitions**

For the purposes of this Protocol:

(a) "The Antarctic Treaty" means the Antarctic Treaty done at Washington on 1 December 1959;

(b) "Antarctic Treaty area" means the area to which the provisions of the Antarctic Treaty apply in accordance with Article VI of that Treaty;

(c) "Antarctic Treaty Consultative Meetings" means the meetings referred to in Article IX of the Antarctic Treaty;

**Inledning**

De stater som är parter i detta protokoll till Antarktishöfdraget, nedan kallade parterna;

som är övertygade om behovet att öka skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem;

som är övertygade om behovet att stärka Antarktis fördragssystem för att säkerställa att Antarktis även i fortsättningen och för all framtid skall användas uteslutande för fredliga ändamål och inte bli skådeplats eller föremål för internationell oenighet;

som beaktar Antarktis särskilda rättsliga och politiska status och det speciella ansvar som vilar på Antarktishöfdragets konsultativa parter att säkerställa att all verksamhet i Antarktis är förenlig med Antarktishöfdragets ändamål och principer;

som erinrar om att Antarktis utsetts till ett speciellt skyddsområde och andra åtgärder som antagits inom ramen för Antarktishöfdragssystem för att skydda miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem;

som vidare erkänner de enastående möjligheter Antarktis erbjuder för vetenskaplig övervakning av och forskning angående processer av såväl global som regional betydelse;

som på nytt bekräftar principerna för bevarande i konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis;

som är övertygade om att utvecklingen av ett vittomfattande regelverk för skydd av miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem ligger i hela mänsklighetens intresse;

som önskar komplettera Antarktishöfdraget i detta syfte;

har kommit överens om följande.

**Artikel 1**

**Definitioner**

I detta protokoll avses med

a) "Antarktishöfdraget" det i Washington den 1 december 1959 upprättade Antarktishöfdraget;

b) "Antarktishöfdragets område" det område på vilket bestämmelserna i Antarktishöfdraget är tillämpliga i enlighet med artikel VI i höfdraget;

c) "Antarktishöfdragets konsultativa möten" de möten som avses i artikel IX i Antarktishöfdraget;

(d) "Antarctic Treaty Consultative Parties" means the Contracting Parties to the Antarctic Treaty entitled to appoint representatives to participate in the meetings referred to in Article IX of that Treaty;

(c) "Antarctic Treaty system" means the Antarctic Treaty, the measures in effect under that Treaty, its associated separate international instruments in force and the measures in effect under those instruments;

(f) "Arbital Tribunal" means the Arbitral Tribunal established in accordance with the Schedule to this Protocol, which forms an integral part thereof;

(g) "Committe" means the Committee for Environmental Protection established in accordance with Article 11.

d) "Antarktisfördragets konsultativa parter" de fördragslutande parter i Antarktisfördraget som har rätt att utse representanter att delta i de möten som avses i artikel IX i fördraget;

e) "Antarktis fördragssystem" Antarktisfördraget, gällande åtgärder enligt detta fördrag, gällande separata internationella instrument med anknytning till fördraget samt gällande åtgärder enligt dessa instrument;

f) "Skiljedomstolen" den skiljedomstol som upprättas enligt tillägget till detta protokoll, vilket utgör en integrerad del av protokollet;

g) "Kommittén" den miljöskyddskommitté som upprättas enligt artikel 11.

### Article 2

#### Objective and designation

The Parties commit themselves to the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems and hereby designate Antarctica as a natural reserve, devoted to peace and science.

### Article 3

#### Environmental principles

1. The Protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems and the intrinsic value of Antarctica, including its wilderness and aesthetic values and its value as an area for the conduct of scientific research, in particular research essential to understanding the global environment, shall be fundamental considerations in the planning and conduct of all activities in the Antarctic Treaty area.

2. To this end:

(a) activities in the Antarctic Treaty area shall be planned and conducted so as to limit adverse impacts on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

(b) activities in the Antarctic Treaty area shall be planned and conducted so as to avoid:

(i) adverse effects on climate or weather patterns;

(ii) significant adverse effects on air or water quality;

(iii) significant changes in the atmospheric, terrestrial (including aquatic), glacial or marine environments;

(iv) detrimental changes in the distribution, abundance or productivity of species or populations of species of fauna and flora;

### Artikel 2

#### Övergripande målsättning

Parterna atar sig att allsidigt skydda miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem och utser härmed Antarktis till naturskyddsområde, ägnat åt fred och vetenskap.

### Artikel 3

#### Miljöprinciper

1. Skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem samt Antarktis inboende värde, inbegripet dess vildmarks och estetiska värden samt dess värde som ett område för bedrivande av vetenskaplig forskning, särskilt forskning som är nödvändig för att förstå den globala miljön, skall vara utgångspunkt för planering och bedrivande av all verksamhet i Antarktisfördragets område.

2. I detta syfte skall

a) verksamhet i Antarktisfördragets område planeras och bedrivs så att skadliga effekter på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem begränsas;

b) verksamhet i Antarktisfördragets område planeras och bedrivs på sådant sätt att man undviker:

i) skadliga effekter på klimat eller väderleksmönster;

ii) signifikanta skadliga effekter på luft- eller vattenkvaliteten;

iii) signifikanta förändringar av atmosfären, den terrestra (inklusive den akvatiska), glaciala eller marina miljön;

iv) skadliga förändringar i fråga om utbredning, förekomst eller produktivitet hos arter eller bestånd av arter i faunan och florán;

(v) further jeopardy to endangered or threatened species or populations of such species; or

(vi) degradation of, or substantial risk to, areas of biological, scientific, historic, aesthetic or wilderness significance;

(c) activities in the Antarctic Treaty area shall be planned and conducted on the basis of information sufficient to allow prior assessments of, and informed judgments about, their possible impacts on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems and on the value of Antarctica for the conduct of scientific research; such judgments shall take full account of:

(i) the scope of the activity, including its area, duration and intensity;

(ii) the cumulative impacts of the activity, both by itself and in combination with other activities in the Antarctic Treaty area;

(iii) whether the activity will detrimentally affect any other activity in the Antarctic Treaty area;

(iv) whether technology and procedures are available to provide for environmentally safe operations;

(v) whether there exists the capacity to monitor key environmental parameters and ecosystem components so as to identify and provide early warning of any adverse effects of the activity and to provide for such modification of operating procedures as may be necessary in the light of the results of monitoring or increased knowledge of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems; and

(vi) whether there exists the capacity to respond promptly and effectively to accidents, particularly those with potential environmental effects;

(d) regular and effective monitoring shall take place to allow assessment of the impacts of ongoing activities, including the verification of predicted impacts;

(e) regular and effective monitoring shall take place to facilitate early detection of the possible unforeseen effects of activities carried on both within and outside the Antarctic Treaty area on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems.

3. Activities shall be planned and conducted in the Antarctic Treaty area so as to accord priority to scientific research and to preserve the value of Antarctica as an area for the conduct of such research, including research essential to understanding the global environment.

v) ytterligare fara för utsatta eller hotade arter eller bestånd av sådana arter; eller

(vi) försämring av eller väsentligt hot mot områden som är av biologisk, vetenskaplig, historisk och estetisk betydelse eller av betydelse som vildmark;

c) verksamhet i Antarktishöfdragets område planeras och bedrivs på grundval av information som är tillräcklig för att på förhand medge en välgrundad bedömning av dess tänkbara effekter på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem och på Antarktis värde för bedrivande av vetenskaplig forskning; vid sådana bedömningar skall full hänsyn tas till

i) verksamhetens omfattning, inbegripet dess område, varaktighet och intensitet;

ii) kumulativa effekter av verksamheten, både av själva verksamheten och i förening med annan verksamhet i Antarktishöfdragets område;

iii) huruvida verksamheten kommer att skadligt påverka annan verksamhet i Antarktishöfdragets område;

iv) huruvida teknologi och metoder finns tillgängliga för att bedriva från miljösynpunkt säkra verksamheter;

v) huruvida det finns kapacitet att övervaka viktiga miljöparametrar och delar av ekosystem för att identifiera och tidigt varna för negativa effekter av verksamheten och för att göra de ändringar i verksamheten som kan bli nödvändiga mot bakgrund av övervakningsresultaten eller ökad kunskap om miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem; och

vi) huruvida det finns kapacitet att omedelbart och effektivt ingripa vid olyckor, särskilt sådana med potentiella miljöeffekter;

d) regelbunden och effektiv övervakning ske för att medge bedömning av effekterna av pågående verksamhet, inbegripet att faställa förutsedda effekter;

e) regelbunden och effektiv övervakning ske för att på ett tidigt stadium underlätta upptäckt av möjliga oförutsedda effekter av verksamhet som bedrivs både inom och utanför Antarktishöfdragets område på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem.

3. Verksamhet skall planeras och bedrivs i Antarktishöfdragets område på sådant sätt att vetenskaplig forskning ges prioritet och Antarktis värde som ett område för bedrivande av sådan forskning, inbegripet forskning som är väsentlig för förståelse av den globala miljön, bevaras.



4. Activities undertaken in the Antarctic Treaty area pursuant to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required in accordance with Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities, shall:

- (a) take place in a manner consistent with the principles in this Article; and
- (b) be modified, suspended or cancelled if they result in or threaten to result in impacts upon the Antarctic environment or dependent or associated ecosystems inconsistent with those principles.

#### *Article 4*

##### **Relationship with the other components of the Antarctic Treaty system**

1. This Protocol shall supplement the Antarctic Treaty and shall neither modify nor amend that Treaty.

2. Nothing in this Protocol shall derogate from the rights and obligations of the Parties to this Protocol under the other international instruments in force within the Antarctic Treaty system.

#### *Article 5*

##### **Consistency with the other components of the Antarctic Treaty system**

The Parties shall consult and co-operate with the Contracting Parties to the other international instruments in force within the Antarctic Treaty system and their respective institutions with a view to ensuring the achievement of the objectives and principles of this Protocol and avoiding any interference with the achievement of the objectives and principles of those instruments or any inconsistency between the implementation of those instruments and of this Protocol.

#### *Article 6*

##### **Co-operation**

1. The Parties shall co-operate in the planning and conduct of activities in the Antarctic Treaty area. To this end, each Party shall endeavour to:

- (a) promote co-operative programmes of scientific, technical and educational value, concerning the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

4. Verksamhet som bedrivs i Antarktisdokumentets område i enlighet med vetenskapliga forskningsprogram, turism samt all annan statlig och icke-statlig verksamhet i fördragsområdet, för vilken krävs förhandsunderrättelse enligt artikel VII 5 i Antarktisdokumentet, inbegripet logistiskt stöd i samband med verksamheten, skall

- a) ske i överensstämmelse med principerna i denna artikel; och
- b) ändras, inhiberas eller upphöra om de påverkar eller hotar att påverka miljön i Antarktis eller därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem i strid med dessa principer.

#### *Artikel 4*

##### **Förhållande till övriga instrument inom antarktis fördragssystem**

1. Detta protokoll skall komplettera Antarktisdokumentet och skall varken ändra eller utgöra tillägg till detta fördrag.

2. Ingen bestämmelse i detta protokoll skall inkräkta på de rättigheter och skyldigheter som tillkommer parterna i detta protokoll enligt andra gällande internationella instrument inom Antarktis fördragssystem.

#### *Artikel 5*

##### **Överensstämmelse med övriga instrument inom antarktis fördragssystem**

Parterna skall samråda och samarbeta med de fördragsslutande parterna i andra gällande internationella instrument inom Antarktis fördragssystem och med deras respektive institutioner i syfte att säkerställa att målsättningarna och principerna för detta protokoll uppnås och undvika varje inblandning vad gäller uppnåendet av dessa instruments målsättningar och principer eller bristande överensstämmelse mellan genomförandet av ovannämnda instrument och detta protokoll.

#### *Artikel 6*

##### **Samarbete**

1. Parterna skall samarbeta vid planeringen och bedrivandet av verksamhet i Antarktisdokumentets område. I detta syfte skall varje part sträva efter att

- a) främja samarbetsprogram av vetenskapligt, tekniskt och utbildningsmässigt värde rörande skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem;

(b) provide appropriate assistance to other Parties in the preparation of environmental impact assessments;

(c) provide to other Parties upon request information relevant to any potential environmental risk and assistance to minimize the effects of accidents which may damage the Antarctic environment or dependent and associated ecosystems;

(d) consult with other Parties with regard to the choice of sites for prospective stations and other facilities so as to avoid the cumulative impacts caused by their excessive concentration in any location;

(e) where appropriate, undertake joint expeditions and share the use of stations and other facilities; and

(f) carry out such steps as may be agreed upon at Antarctic Treaty Consultative Meetings.

2. Each Party undertakes, to the extent possible, to share information that may be helpful to other Parties in planning and conducting their activities in the Antarctic Treaty area, with a view to the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems.

3. The Parties shall co-operate with those Parties which may exercise jurisdiction in areas adjacent to the Antarctic Treaty area with a view to ensuring that activities in the Antarctic Treaty area do not have adverse environmental impacts on those areas.

#### Article 7

##### Prohibition of mineral resource activities

Any activity relating to mineral resources, other than scientific research, shall be prohibited.

#### Article 8

##### Environmental impact assessment

1. Proposed activities referred to in paragraph 2 below shall be subject to the procedures set out in Annex I for prior assessment of the impacts of those activities on the Antarctic environment or on dependent or associated ecosystems according to whether those activities are identified as having:

(a) less than a minor or transitory impact;

(b) a minor or transitory impact; or

(c) more than a minor or transitory impact.

b) ge lämpligt stöd till övriga parter vid utarbetandet av miljökonsekvensbeskrivningar;

c) på begäran tillhandahålla övriga parter information som rör varje potentiell miljörisk och bistånd med att till ett minimum begränsa följderna av olyckor som kan skada miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem;

d) samråda med övriga parter angående val av plats för framtida stationer och andra anläggningar för att undvika kumulativa effekter orsakade av att de i alltför hög grad koncentrerats till en viss plats;

e) om så är lämpligt, företa gemensamma expeditioner och dela användningen av stationer och andra anläggningar; och

f) utföra de åtgärder som överenskommes vid Antarktisdördragets konsultativa möten.

2. Varje part åtar sig att i möjligaste mån dela med sig av information som kan vara till hjälp för övriga parter vid planeringen och bedrivandet av deras verksamhet i Antarktisdördragets område i syfte att skydda miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem.

3. Parterna skall samarbeta med de parter som utövar jurisdiktion i områden som gränsar till Antarktisdördragets område i syfte att säkerställa att verksamhet som bedrivs i fördragsområdet inte har skadliga effekter på miljön i dessa områden.

#### Artikel 7

##### Förbud mot verksamhet avseende mineralresurser

All verksamhet avseende mineralresurser annan än vetenskaplig forskning skall vara förbjuden.

#### Artikel 8

##### Miljökonsekvensbeskrivning

1. Föreslagna verksamheter som avses i punkt 2 nedan skall underställas de förfaranden som anges i bilaga I för förhandsbedömning av effekterna av denna verksamhet på miljön i Antarktis eller därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem om verksamheten bedöms ha

a) mindre än en obetydlig eller övergående påverkan;

b) en obetydlig eller övergående påverkan; eller

c) mer än en obetydlig eller övergående påverkan.

2. Each Party shall ensure that the assessment procedures set out in Annex I are applied in the planning processes leading to decisions about any activities undertaken in the Antarctic Treaty area pursuant to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required under Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities.

3. The assessment procedures set out in Annex I shall apply to any change in an activity whether the change arises from an increase or decrease in the intensity of an existing activity, from the addition of an activity, the decommissioning of a facility, or otherwise.

4. Where activities are planned jointly by more than one Party, the Parties involved shall nominate one of their number to coordinate the implementation of the environmental impact assessment procedures set out in Annex I.

#### Article 9

##### Annexes

1. The Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof.

2. Annexes, additional to Annexes I-IV, may be adopted and become effective in accordance with Article IX of the Antarctic Treaty.

3. Amendments and modifications to Annexes may be adopted and become effective in accordance with Article IX of the Antarctic Treaty, provided that any Annex may itself make provision for amendments and modifications to become effective on an accelerated basis.

4. Annexes and any amendments and modifications thereto which have become effective in accordance with paragraphs 2 and 3 above shall, unless an Annex itself provides otherwise in respect of the entry into effect of any amendment or modification thereto, become effective for a Contracting Party to the Antarctic Treaty which is not an Antarctic Treaty Consultative Party, or which was not an Antarctic Treaty Consultative Party at the time of the adoption, when notice of approval of that Contracting Party has been received by the Depositary.

5. Annexes, shall, except to the extent that an Annex provides otherwise, be subject to the procedures for dispute settlement set out in Article 18 to 20.

2. Varje part skall säkerställa att de bedömningsförfaranden som anges i bilaga I tillämpas vid planeringsprocesser som leder fram till beslut om all verksamhet som bedrivs i Antarktisfördragets område i enlighet med vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet i Antarktisfördragets område för vilken underrättelse på förhand krävs enligt artikel VII 5) i fördraget, inbegripet logistiskt stöd i samband med verksamheten.

3. De i bilaga I angivna bedömningsförfarandena skall tillämpas på varje förändring i en verksamhet, oavsett om förändringen uppkommer till följd av en ökning eller minskning i en befintlig verksamhet, tillkommande verksamhet, avveckling av en anläggning eller av annat skäl.

4. I de fall då verksamhet planeras gemensamt av mer än en part, skall berörda parter utse en av dem att samordna genomförandet av de förfaranden för miljökonsekvensbeskrivningar som anges i bilaga 1.

#### Artikel 9

##### Bilagor

1. Bilagorna till detta protokoll skall utgöra en integrerad del av protokollet.

2. Bilagor, utöver bilagorna I-IV, kan antas och träda i kraft enligt artikel IX i Antarktisfördraget.

3. Tillägg och ändringar i bilagorna kan antas och träda i kraft enligt artikel IX i Antarktisfördraget, förutsatt att varje bilaga innehåller bestämmelser om att tillägg och ändringar skall träda i kraft snabbare.

4. Bilagor och tillägg och ändringar i dessa som har trätt i kraft i enlighet med punkterna 2 och 3 ovan skall, om inte bilagan själv föreskriver annat vad avser ikraftträdandet av ett tillägg eller en ändring i denna, träda i kraft för en fördragslutande part i Antarktisfördraget, som inte är konsultativ part i Antarktisfördraget eller som inte var det vid antagandet, när depositarien har mottagit underrättelse om ifrågasvarande fördragslutande parts godkännande.

5. Bilagor skall, utom i den utsträckning som en bilaga föreskriver annat, vara föremål för de förfaranden för lösning av tvister som anges i artiklarna 18 till 20.

*Article 10*

**Antarctic Treaty consultative meetings**

1. Antarctic Treaty Consultative Meetings shall, drawing upon the best scientific and technical advice available:

(a) define, in accordance with the provisions of this Protocol, the general policy for the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems; and

(b) adopt measures under Article IX of the Antarctic Treaty for the implementation of this Protocol.

2. Antarctic Treaty Consultative Meetings shall review the work of the Committee and shall draw fully upon its advice and recommendations in carrying out the tasks referred to in paragraph 1 above, as well as upon the advice of the Scientific Committee on Antarctic Research.

*Article 11*

**Committee for Environmental Protection**

1. There is hereby established the Committee for Environmental Protection.

2. Each Party shall be entitled to be a member of the Committee and to appoint a representative who may be accompanied by experts and advisers.

3. Observer status in the Committee shall be opened to any Contracting Party to the Antarctic Treaty which is not a Party to this Protocol.

4. The Committee shall invite the President of the Scientific Committee on Antarctic Research and the Chairman of the Scientific Committee for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources to participate as observers at its sessions. The Committee may also, with the approval of the Antarctic Treaty Consultative Meeting, invite such other relevant scientific, environmental and technical organisations which can contribute to its work to participate as observers at its sessions.

5. The Committee shall present a report on each of its sessions to the Antarctic Treaty Consultative Meeting. The report shall cover all matters considered at the session and shall reflect the views expressed. The report shall be circulated to the Parties and to observers attending the session, and shall thereupon be made publicly available.

6. The Committee shall adopt its rules of procedure which shall be subject to approval by the Antarctic Treaty Consultative Meeting.

*Artikel 10*

**Antarktisfördragets konsultativa möten**

1. Antarktisfördragets konsultativa möten skall med stöd av bästa tillgängliga rådgivning på det vetenskapliga och tekniska området:

a) i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll fastställa generella riktlinjer för det allsidiga skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem och

b) vidta åtgärder enligt artikel IX i Antarktisfördraget för genomförande av detta protokoll.

2. Antarktisfördragets konsultativa möten skall granska Kommitténs arbete och till fullo överväga dess råd och rekommendationer vid utförandet av de uppgifter som avses i punkt 1 ovan liksom de råd som ges av den vetenskapliga kommittén för antarktisforskning.

*Artikel 11*

**Miljöskyddskommittén**

1. Härmed upprättas miljöskyddskommittén.

2. Varje part skall ha rätt att vara medlem i Kommittén och att utse en representant, som kan åtföljas av experter och rådgivare.

3. Observatörstatus i Kommittén skall stå öppet för varje fördragsslutande part i Antarktisfördraget, som inte är part i detta protokoll.

4. Kommittén skall inbjuda ordföranden i den vetenskapliga kommittén för antarktisforskning och ordföranden i den vetenskapliga kommittén för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis att delta som observatörer vid dess sammanträden. Kommittén kan även, med godkännande av Antarktisfördragets konsultativa möte, inbjuda sådana andra relevanta vetenskapliga, miljö- och tekniska organisationer, som kan bidra till dess arbete, att delta som observatörer vid dess sammanträden.

5. Kommittén skall avge rapport om vart och ett av dess sammanträden till Antarktisfördragets konsultativa möte. Rapporten skall omfatta alla frågor som behandlats vid sammanträdet och skall återspegla de synpunkter som kommit till uttryck. Rapporten skall spridas till parterna och till observatörer som var närvarande vid mötet och skall därefter göras offentligt tillgänglig.

6. Kommittén skall anta sin arbetsordning, vilken skall godkännas av Antarktisfördragets konsultativa möte.

**Function of the Committee**

1. The functions of the Committee shall be to provide advice and formulate recommendations to the Parties in connection with the implementation of this Protocol, including the operation of its Annexes, for consideration at Antarctic Treaty Consultative Meetings, and to perform such other functions as may be referred to it by the Antarctic Treaty Consultative Meetings. In particular, it shall provide advice on:

(a) the effectiveness of measures taken pursuant to this Protocol;

(b) the need to update, strengthen or otherwise improve such measures;

(c) the need for additional measures, including the need for additional Annexes, where appropriate;

(d) the application and implementation of the environmental impact assessment procedures set out in Article 8 and Annex I;

(e) means of minimising or mitigating environmental impacts of activities in the Antarctic Treaty area;

(f) procedures for situations requiring urgent action, including response action in environmental emergencies;

(g) the operation and further elaboration of the Antarctic Protected Area system;

(h) inspection procedures, including formats for inspection reports and checklists for the conduct of inspections;

(i) the collection, archiving, exchange and evaluation of information related to environmental protection.

(j) the state of the Antarctic environment; and

(k) the need for scientific research, including environmental monitoring, related to the implementation of this Protocol.

2. In carrying out its functions, the Committee shall, as appropriate, consult with the Scientific Committee on Antarctic Research, the Scientific Committee for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources and other relevant scientific, environmental and technical organizations.

**Compliance with this Protocol**

1. Each Party shall take appropriate measures within its competence, including the adoption of laws and regulations, administrative actions and enforcement measures, to ensure compliance with this Protocol.

**Kommitténs uppgifter**

1. Kommitténs uppgifter skall vara att ge råd och rekommendationer till parterna i samband med genomförandet av detta protokoll, inbegripet dess bilagor, för behandling vid Antarktiskt fördragets konsultativa möten och att utföra sådana andra uppgifter som Antarktiskt fördragets konsultativa möten ålägger den. Den skall särskilt yttra sig om:

a) effektiviteten av de åtgärder som vidtagits enligt detta protokoll;

b) behovet av att uppdatera, stärka eller på annat sätt förbättra sådana åtgärder;

c) behovet av ytterligare åtgärder, inbegripet behovet av ytterligare bilagor, när det är lämpligt;

d) tillämpning och genomförande av de förfaranden för miljökonsekvensbeskrivningar som anges i artikel 8 och i bilaga 1;

e) metoder för att minimera eller mildra miljöeffekter av verksamhet i Antarktiskt fördragets område;

f) förfaranden att tillämpas i situationer som kräver omedelbara insatser, inbegripet åtgärder vid miljöfarliga olyckor;

g) genomförande och utveckling av det antarktiska skyddsområdessystemet;

h) inspektionsförfaranden, inbegripet utformning av inspektionsrapporter och kontrollistor för utförandet av inspektioner;

i) insamling, arkivering, utbyte och utvärdering av information med anknytning till miljöskydd;

j) miljöns tillstånd i Antarktis; samt

k) behovet av vetenskaplig forskning, inbegripet miljöövervakning, i samband med genomförandet av detta protokoll.

2. Kommittén skall då den utför sina uppgifter på lämpligt sätt samråda med den vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning, den vetenskapliga kommittén för bevarande av levande marina tillgångar i Antarktis samt andra relevanta vetenskapliga, miljö- och tekniska organisationer.

**Efterlevnad av detta protokoll**

1. Varje part skall vidta lämpliga åtgärder inom sitt kompetensområde, inbegripet antagande av lagar och andra författningar, administrativa åtgärder och påföljdsåtgärder, för att säkerställa efterlevnad av detta protokoll.

2. Each Party shall exert appropriate efforts, consistent with the Charter of the United Nations, to the end that no one engages in any activity contrary to this Protocol.

3. Each Party shall notify all other Parties of the measures it takes pursuant to paragraphs 1 and 2 above.

4. Each Party shall draw the attention of all other Parties to any activity which in its opinion affects the implementation of the objectives and principles of this Protocol.

5. The Antarctic Treaty Consultative Meetings shall draw the attention of any State which is not a Party to this Protocol to any activity undertaken by that State, its agencies, instrumentalities, natural or juridical persons, ships, aircraft or other means of transport which affects the implementation of the objectives and principles of this Protocol.

#### Article 14

##### Inspection

1. In order to promote the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems, and to ensure compliance with this Protocol, the Antarctic Treaty Consultative Parties shall arrange, individually or collectively, for inspections by observers to be made in accordance with Article VII of the Antarctic Treaty.

2. Observers are:

(a) observers designated by any Antarctic Treaty Consultative Party who shall be nationals of that Party; and

(b) any observers designated at Antarctic Treaty Consultative Meetings to carry out inspections under procedures to be established by an Antarctic Treaty Consultative Meeting.

3. Parties shall co-operate fully with observers undertaking inspections, and shall ensure that during inspections, observers are given access to all parts of stations, installations, equipment, ships and aircraft open to inspection under Article VII (3) of the Antarctic Treaty, as well as to all records maintained thereon which are called for pursuant to this Protocol.

4. Reports of inspections shall be sent to the Parties whose stations, installations, equipment, ships or aircraft are covered by the reports. After those Parties have been given the opportunity to comment, the reports and any comments thereon shall be circulated to all the Parties and to the Committee, considered at the next Antarctic Treaty Consultative Meeting, and thereafter made publicly available.

2. Varje part skall vidta lämpliga åtgärder i enlighet med Förenta nationernas stadga för att säkerställa att ingen upptar någon verksamhet som strider mot detta protokoll.

3. Varje part skall underrätta alla övriga parter om de åtgärder som den vidtar enligt punkterna 1 och 2 ovan.

4. Varje part skall fästa alla övriga parter uppmärksamhet på varje verksamhet, som enligt partens mening påverkar genomförandet av detta protokolls målsättningar och principer.

5. Antarktiskt fördragets konsultativa möten skall fästa varje stats uppmärksamhet, som inte är part i detta protokoll, på varje verksamhet som bedrivs av ifrågavarande stat, dess organ, fysiska eller juridiska personer, fartyg, luftfartyg eller andra transportmedel och som påverkar genomförandet av detta protokolls målsättningar och principer.

#### Artikel 14

##### Inspektion

1. I syfte att främja skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem och säkerställa efterlevnad av detta protokoll skall Antarktiskt fördragets konsultativa parter sörja för, individuellt eller kollektivt, att inspektioner genom observatörer sker enligt artikel VII i Antarktiskt fördraget.

2. Observatörer är

a) observatörer utsedda av en konsultativ part i Antarktiskt fördraget, vilka skall vara den partens medborgare; och

b) observatörer utsedda vid Antarktiskt fördragets konsultativa möten för att utföra inspektioner enligt förfaranden som skall fastställas av ett sådant möte.

3. Parterna skall till fullo samarbeta med observatörer som utför inspektioner och skall säkerställa att observatörer under inspektioner ges tillträde till alla delar av stationer, anläggningar, utrustning, fartyg och luftfartyg som är öppna för inspektion enligt artikel VII 3) i Antarktiskt fördraget, liksom tillgång till alla dokument som behövs enligt detta protokoll.

4. Inspektionsrapporter skall sändas till de parter vars stationer, anläggningar, utrustning, fartyg eller luftfartyg omfattas av rapporterna. Efter att dessa parter har fått möjlighet att yttra sig, skall rapporterna och eventuella kommentarer till dessa sändas till alla parter och Kommittén, behandlas vid påföljande konsultativa möte samt därefter göras offentligt tillgängliga.

#### Article 15

##### Emergency response action

1. In order to respond to environmental emergencies in the Antarctic Treaty area, each Party agrees to:

(a) provide for prompt and effective response action to such emergencies which might arise in the performance of scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required under Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities; and

(b) establish contingency plans for response to incidents with potential adverse effects on the Antarctic environment or dependent and associated ecosystems.

2. To this end, the Parties shall:

(a) co-operate in the formulation and implementation of such contingency plans; and

(b) establish procedures for immediate notification of, and co-operative responses to, environmental emergencies.

3. In the implementation of this Article, the Parties shall draw upon the advice of the appropriate international organisations.

#### Article 16

##### Liability

Consistent with the objectives of this Protocol for the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems, the Parties undertake to elaborate rules and procedures relating to liability for damage arising from activities taking place in the Antarctic Treaty area and covered by this Protocol. Those rules and procedures shall be included in one or more Annexes to be adopted in accordance with Article 9 (2).

#### Article 17

##### Annual report by parties

1. Each Party shall report annually on the steps taken to implement this Protocol. Such reports shall include notifications made in accordance with Article 13 (3), contingency plans established in accordance with Article 15 and any other notifications and information called for pursuant to this Protocol for which there is no other provision concerning the circulation and exchange of information.

#### Artikel 15

##### Åtgärder i nödsituationer

1. I syfte att bemöta miljöfarliga olyckor i Antarktishöfdragets område är varje part överens om att

a) vidta snabba och effektiva åtgärder i sådana nödsituationer som kan uppkomma i samband med genomförandet av vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet i Antarktishöfdragets område för vilken underrättelse på förhand krävs enligt artikel VII 5) i Antarktishöfdraget, inbegripet logistiskt stöd i samband med verksamheten; och

b) upprätta beredskapsplaner för att bemöta incidenter med potentiellt skadliga effekter på miljön i Antarktis eller därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem.

2. För detta ändamål skall parterna

a) samarbeta vid utformningen och genomförandet av sådana beredskapsplaner; och

b) fastställa förfaranden för omedelbar underrättelse om och gemensamt ingripande vid miljöfarliga olyckor.

3. Vid genomförandet av denna artikel skall parterna beakta de råd som ges av lämpliga internationella organisationer.

#### Artikel 16

##### Ansvar

Parterna åtar sig att i enlighet med detta protokolls målsättning vad avser det allsidiga skyddet av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem utarbeta regler och förfaranden angående ansvar för skada till följd av verksamhet som äger rum i Antarktishöfdragets område och som omfattas av detta protokoll. Dessa regler och förfaranden skall införas i en eller flera bilagor som antas enligt artikel 9 2).

#### Artikel 17

##### Årlig rapport av parterna

1. Varje part skall årligen inge rapport om de åtgärder som vidtagits för att genomföra detta protokoll. Sådana rapporter skall även innehålla underrättelser enligt artikel 13 3), beredskapsplaner upprättade enligt artikel 15 och alla andra underrättelser och upplysningar som krävs enligt detta protokoll för vilka det inte finns någon annan bestämmelse angående spridning och utbyte av information.

2. Reports made in accordance with paragraph 1 above shall be circulated to all Parties and to the Committee, considered at the next Antarctic Treaty Consultative Meeting, and made publicly available.

2. Rapporter enligt punkt 1 ovan skall spridas till alla parter och Kommittén, behandlas vid påföljande konsultativa möte och göras offentligt tillgängliga.

#### Article 18

##### Dispute settlement

If a dispute arises concerning the interpretation or application of this Protocol, the parties to the dispute shall, at the request of any one of them, consult among themselves as soon as possible with a view to having the dispute resolved by negotiation, inquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement or other peaceful means to which the parties to the dispute agree.

#### Artikel 18

##### Tvistlösning

Om en tvist uppstår angående tolkningen eller tillämpningen av detta protokoll, skall parterna i tvisten på begäran av en av dem samråda med varandra så snart som möjligt i syfte att nå en lösning av tvisten genom förhandlingar, undersökningar, medling, förlikning, skiljedom, domstolsbeslut eller andra fredliga medel som parterna i tvisten kommer överens om.

#### Article 19

##### Choice of dispute settlement procedure

1. Each Party, when signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol, or at any time thereafter, may choose, by written declaration, one or both of the following means for the settlement of disputes concerning the interpretation or application of Articles 7, 8 and 15 and, except to the extent that an Annex provides otherwise, the provisions of any Annex and, insofar as it relates to these Articles and provisions, Article 13:

- (a) the International Court of Justice;
- (b) the Arbitral Tribunal

2. A declaration made under paragraph 1 above shall not affect the operation of Article 18 and Article 20 (2).

3. A Party which has not made a declaration under paragraph 1 above or in respect of which a declaration is no longer in force shall be deemed to have accepted the competence of the Arbitral Tribunal.

4. If the parties to a dispute have accepted the same means for the settlement of a dispute, the dispute may be submitted only to that procedure, unless the parties otherwise agree.

5. If the parties to a dispute have not accepted the same means for the settlement of a dispute, or if they have both accepted both means, the dispute may be submitted only to the Arbitral Tribunal, unless the parties otherwise agree.

6. A declaration made under paragraph 1 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of revocation has been deposited with the Depositary.

#### Artikel 19

##### Val av förfarande för lösning av tvister

1. Varje part kan vid undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning till detta protokoll eller vid vilken som helst tidpunkt därefter genom en skriftlig förklaring välja en av följande metoder eller båda för lösning av tvister angående tolkningen eller tillämpningen av artiklarna 7, 8 och 15 och, utom i den utsträckning annat föreskrivs i en bilaga, bestämmelserna i en bilaga samt artikel 13, i den mån den härför sig till dessa artiklar och bestämmelser:

- a) internationella domstolen;
- b) skiljedomstolen.

2. En förklaring enligt punkt 1 ovan skall inte påverka tillämpningen av artikel 18 och 20 2).

3. En part som inte har avgett en förklaring enligt punkt 1 ovan eller vars förklaring inte längre gäller skall anses ha godtagit skiljedomstolens behörighet.

4. Om parterna i en tvist har godtagit samma metod för lösning av en tvist, kan tvisten hänskjutas endast till detta förfarande, såvida parterna inte kommer överens om annat.

5. Om parterna i en tvist inte har godtagit samma metod för lösning av en tvist eller om båda parter har godtagit båda metoderna, kan tvisten hänskjutas endast till skiljedomstolen, såvida inte parterna kommer överens om annat.

6. En förklaring enligt punkt 1 ovan skall förbli ikraft till dess att den upphör att gälla i enlighet med dess bestämmelser eller till dess att tre månader förflutit efter det att en skriftlig underrättelse om återkallande har deponerats hos depositarien.



7. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the Arbitral Tribunal, unless the parties to the dispute otherwise agree.

8. Declarations and notices referred to in this Article shall be deposited with the Depositary who shall transmit copies thereof to all Parties.

7. En ny förklaring, en underrättelse om återkallande eller upphörandet av en förklaring skall inte på något sätt påverka pågående förfarande i internationella domstolen eller skiljedomstolen, såvida inte parterna i tvisten kommer överens om annat.

8. Förklaringar och underrättelser som avses i denna artikel skall deponeras hos depositarien, som skall sända kopior därav till samtliga parter.

#### Article 20

##### Dispute settlement procedure

1. If the parties to a dispute concerning the interpretation or application of Articles 7, 8 or 15 or, except to the extent that an Annex provides otherwise, the provisions of any Annex or, insofar as it relates to these Articles and provisions, Article 13, have not agreed on a means for resolving it within 12 months of the request for consultation pursuant to Article 18, the dispute shall be referred, at the request of any party to the dispute, for settlement in accordance with the procedure determined by Article 19 (4) and (5).

2. The Arbitral Tribunal shall not be competent to decide or rule upon any matter within the scope of Article IV of the Antarctic Treaty. In addition, nothing in this Protocol shall be interpreted as conferring competence or jurisdiction on the International Court of Justice or any other tribunal established for the purpose of settling disputes between Parties to decide or otherwise rule upon any matter within the scope of Article IV of the Antarctic Treaty.

#### Article 21

##### Signature

This Protocol shall be open for signature at Madrid on the 4th of October 1991 and thereafter at Washington until the 3rd of October 1992 by any State which is a Contracting Party to the Antarctic Treaty.

#### Article 22

##### Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval by signatory States.

2. After the 3rd of October 1992 this Protocol shall be open for accession by any State which is a Contracting Party to the Antarctic Treaty.

#### Artikel 20

##### Förfarande för lösning av tvister

1. Om parterna i en tvist angående tolkningen eller tillämpningen av artiklarna 7, 8 och 15 eller, utom i den utsträckning som annat föreskrivs i en bilaga, bestämmelserna i en bilaga eller artikel 13, i den mån den härför sig till dessa artiklar och bestämmelser, inte har kommit överens om någon metod att lösa tvisten inom 12 månader efter begäran om samråd enligt artikel 18, skall tvisten på begäran av en part i tvisten hänskjutas för avgörande enligt det förfarande som fastställs i artikel 19 (4) och 5).

2. Skiljedomstolen skall inte vara behörig att avgöra eller besluta i någon fråga inom ramen för artikel IV i Antarktisdördraget. Dessutom får ingenting i detta protokoll tolkas som om det innebär att behörighet eller jurisdiktion överförs till internationella domstolen eller någon annan domstol, som upprättats för att lösa tvister mellan parter, i syfte att avgöra eller på annat sätt besluta i en fråga inom ramen för artikel IV i Antarktisdördraget.

#### Artikel 21

##### Undertecknande

Detta protokoll skall vara öppet för undertecknande i Madrid den 4 oktober 1991 och därefter i Washington till den 3 oktober 1992 av varje stat som är fördragsslutande part i Antarktisdördraget.

#### Artikel 22

##### Ratifikation, godtagande, godkännande eller avslutning

1. Detta protokoll skall ratificeras, godtas eller godkännas av signatarstaterna.

2. Efter den 3 oktober 1992 skall detta protokoll stå öppet för anslutning av varje stat som är fördragsslutande part i Antarktisdördraget.

3. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Government of the United States of America, hereby designated as the Depository.

4. After the date on which this Protocol has entered into force, the Antarctic Treaty Consultative Parties shall not act upon a notification regarding the entitlement of a Contracting Party to the Antarctic Treaty to appoint representatives to participate in Antarctic Treaty Consultative Meetings in accordance with Article IX (2) of the Antarctic Treaty unless that Contracting Party has first ratified, accepted, approved or acceded to this Protocol.

#### *Article 23*

##### **Entry into force**

1. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit of instruments of ratification, acceptance, approval or accession by all States which are Antarctic Treaty Consultative Parties at the date on which this Protocol is adopted.

2. For each Contracting Party to the Antarctic Treaty which, subsequent to the date of entry into force of this Protocol, deposits an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day following such deposit.

#### *Article 24*

##### **Reservations**

Reservations to this Protocol shall not be permitted.

#### *Article 25*

##### **Modification or amendment**

1. Without prejudice to the provisions of Article 9, this Protocol may be modified or amended at any time in accordance with the procedures set forth in Article XII (1) (a) and (b) of the Antarctic Treaty.

2. If, after the expiration of 50 years from the date of entry into force of this Protocol, any of the Antarctic Treaty Consultative Parties so requests by a communication addressed to the Depository, a conference shall be held as soon as practicable to review the operation of this Protocol.

3. Ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument skall deponeras hos Amerikas Förenta staters regering, som härmed utses till depositarie.

4. Efter den dag då detta protokoll har trätt i kraft skall Antarktiskfördragets konsultativa parter inte beakta ett meddelande angående rätt för en fördragsslutande part i Antarktiskfördraget att utse representanter att delta i Antarktiskfördragets konsultativa möten enligt artikel IX 2) i Antarktiskfördraget, om inte ifrågavarande fördragsslutande part först har ratificerat, godtagit, godkänt eller anslutit sig till detta protokoll.

#### *Artikel 23*

##### **Ikraftträdande**

1. Detta protokoll träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då samtliga stater, som är konsultativa parter i Antarktiskfördraget den dag då protokollet antas, har deponerat sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument.

2. I förhållande till varje fördragsslutande part i Antarktiskfördraget, som efter dagen för protokollets ikraftträdande deponerar ett ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument, träder detta protokoll i kraft den trettionde dagen efter sådan deponering.

#### *Artikel 24*

##### **Reservationer**

Reservationer till detta protokoll skall inte tillåtas.

#### *Artikel 25*

##### **Ändringar eller tillägg**

1. Med undantag av antagande och ändring av bilagor enligt artikel 9 kan detta protokoll bli föremål för ändringar eller tillägg vid vilken tidpunkt som helst i enlighet med de förfaranden som anges i artikel XII 1 a) och b) i Antarktiskfördraget.

2. Om någon av Antarktiskfördragets konsultativa parter femtio år efter dagen för detta protokolls ikraftträdande begär det genom ett meddelande till depositarien, skall en konferens hållas så snart som möjligt för att undersöka hur protokollet fungerat.

3. A modification or amendment proposed at any Review Conference called pursuant to paragraph 2 above shall be adopted by a majority of the Parties, including 3/4 of the States which are Antarctic Treaty Consultative Parties at the time of adoption of this Protocol.

4. A modification or amendment adopted pursuant to paragraph 3 above shall enter into force upon ratification, acceptance, approval or accession by 3/4 of the Antarctic Treaty Consultative Parties, including ratification, acceptance, approval or accession by all States which are Antarctic Treaty Consultative Parties at the time of adoption of this Protocol.

5. (a) With respect to Article 7, the prohibition on Antarctic mineral resource activities contained therein shall continue unless there is in force a binding legal regime on Antarctic mineral resource activities that includes an agreed means for determining whether, and, if so, under which conditions, any such activities would be acceptable. This regime shall fully safeguard the interests of all States referred to in Article IV of the Antarctic Treaty and apply the principles thereof. Therefore, if a modification or amendment to Article 7 is proposed at a Review Conference referred to in paragraph 2 above, it shall include such a binding legal regime.

(b) If any such modification or amendment has not entered into force within 3 years of the date of its adoption, any Party may at any time thereafter notify to the Depositary of its withdrawal from this Protocol, and such withdrawal shall take effect 2 years after receipt of the notification by the Depositary.

#### Article 26

##### Notifications by the Depositary

The Depositary shall notify all Contracting Parties to the Antarctic Treaty of the following:

(a) signatures of this Protocol and the deposit of instruments of ratification, acceptance, approval or accession;

(b) the date of entry into force of this Protocol and any additional Annex thereto;

(c) the date of entry into force of any amendment or modification to this Protocol;

(d) the deposit of declarations and notices pursuant to Article 19; and

(e) any notification received pursuant to Article 25 (5) (b).

3. En ändring eller ett tillägg som föreslagits vid en översynskonferens, som in kallats enligt punkt 2 ovan, skall antas av en majoritet av parterna, inbegripet tre fjärdedelar av de stater som var Antarktiskfördragets konsultativa parter vid tidpunkten för protokollets antagande.

4. Varje ändring eller tillägg som antagits enligt punkt 3 i denna artikel träder i kraft då den ratificerats av tre fjärdedelar av de konsultativa parterna, inbegripet samtliga stater som var konsultativa parter vid tidpunkten för protokollets antagande.

5. a) Vad gäller artikel 7 är parterna överens om att förbudet mot verksamhet avseende mineralresurser i Antarktis som anges där skall fortsätta att gälla, såvida inte en bindande rättslig reglering för verksamhet avseende mineralresurser i Antarktis trätt i kraft, vilken innefattar en överenskommen metod att bestämma huruvida sådan verksamhet kan godtas, och om så är fallet, på vilka villkor. Denna reglering skall till fullo skydda alla de staters intressen som avses i artikel IV i Antarktiskfördraget och tillämpa principerna i denna artikel. Om därför en ändring eller ett tillägg i artikel 7 föreslås vid en i punkt 2 ovan nämnd konferens, skall den innefatta en sådan bindande rättslig reglering.

b) Om en sådan ändring eller ett sådant tillägg inte har trätt i kraft inom 3 år efter det att samtliga parter fått meddelande därom, får varje part när som helst därefter underrätta depositarien om att den frånträder detta protokoll och ett sådant frånträdande träder i kraft 2 år efter det att depositarien mottagit meddelandet.

#### Artikel 26

##### Notifikationer av depositarien

Depositarien skall notifiera samtliga fördragsslutande parter i Antarktiskfördraget om följande:

a) undertecknande av detta protokoll och deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument;

b) dagen för ikraftträdandet av detta protokoll och varje ytterligare bilaga till protokollet;

c) dagen för ikraftträdandet av varje tillägg eller ändring i detta protokoll; samt

d) deponering av förklaringar och meddelanden enligt artikel 19; och

e) notifikationer mottagna enligt artikel 25 5 b).

*Article 27*

**Authentic texts and registration with the United Nations**

1. This Protocol, done in the English, French, Russian and Spanish languages, each version being equally authentic, shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America, which shall transmit duly certified copies thereof to all Contracting Parties to the Antarctic Treaty.

2. This Protocol shall be registered by the Depositary pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations.

**Schedule to the protocol**

**Arbitration**

**Article 1**

1. The Arbitral Tribunal shall be constituted and shall function in accordance with the Protocol, including this Schedule.

2. The Secretary referred to in this Schedule is the Secretary General of the Permanent Court of Arbitration.

*Article 2*

1. Each Party shall be entitled to designate up to three Arbitrators, at least one of whom shall be designated within three months of the entry into force of the Protocol for that Party. Each Arbitrator shall be experienced in Antarctic affairs, have thorough knowledge of international law and enjoy the highest reputation for fairness, competence and integrity. The names of the persons so designated shall constitute the list of Arbitrators. Each Party shall at all times maintain the name of at least one Arbitrator on the list.

2. Subject to paragraph 3 below, an Arbitrator designated by a Party shall remain on the list for a period of five years and shall be eligible for redesignation by that Party for additional five year periods.

3. A Party which designated an Arbitrator may withdraw the name of that Arbitrator from the list. If an Arbitrator dies or if a Party for any reason withdraws from the list the name of an Arbitrator designated by it, the Party which designated the Arbitrator in question shall notify the Secretary promptly. An Arbitrator whose name is withdrawn from the list shall continue to serve on any Arbitral Tribunal to which that Arbitrator has been appointed until the completion of proceedings before the Arbitral Tribunal.

*Artikel 27*

**Autentiska texter och registrering hos Förenta Nationerna**

1. Detta protokoll som upprättats på engelska, franska, ryska och spanska språken, varav varje text har samma giltighet, skall deponeras i Amerikas Förenta staters regerings arkiv, som skall sända vederbörligen bestyrkta kopior därav till samtliga fördragsslutande parter i Antarktisfördraget.

2. Detta protokoll skall registreras av depositarien enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga.

**Tillägg till protokollet**

**Skiljedom**

*Artikel 1*

1. Skiljedomstolen skall upprättas och verka i enlighet med protokollet, inbegripet detta tillägg.

2. Den sekreterare som avses i detta tillägg är permanenta skiljedomstolens generalsekreterare.

*Artikel 2*

1. Varje part skall ha rätt att utse högst tre skiljedomare, av vilka minst en skall utses inom tre månader efter protokollets ikraftträdande för den parten. Varje skiljedomare skall ha erfarenhet av frågor rörande Antarktis, ha god kännedom om internationell rätt och åtnjuta högsta anseende i fråga om opartiskhet, kompetens och integritet. Namnen på de sålunda utsedda personerna skall utgöra listan över skiljedomare. Varje part skall alltid ha namnet på minst en skiljedomare på listan.

2. Med förbehåll för punkt 3 nedan skall en skiljedomare som utsetts av en part finnas kvar på listan under fem år och skall kunna omväxlas av den parten för ytterligare femårsperioder.

3. En part som utsett en skiljedomare får stryka namnet på den skiljedomaren på listan. Om en skiljedomare dör eller om en part av något annat skäl stryker namnet på en av parten utsedd skiljedomare, skall den part som utsåg ifrågakörande skiljedomare omedelbart underätta sekreteraren härom. En skiljedomare vars namn strukits på listan skall även i fortsättningen tjänstgöra i en skiljedomstol till vilken skiljedomaren har utsetts till dess att förfarandet vid skiljedomstolen avslutats.

4. The Secretary shall ensure that an up-to-date list is maintained of the Arbitrators designated pursuant to this Article.

4. Sekreteraren skall säkerställa att en aktuell lista upprätthålls över skiljedomare som utsetts enligt denna artikel.

### Article 3

1. The Arbitral Tribunal shall be composed of three Arbitrators who shall be appointed as follows:

(a) The party to the dispute commencing the proceedings shall appoint one Arbitrator, who may be its national, from the list referred to in Article 2. This appointment shall be included in the notification referred to in Article 4.

(b) Within 40 days of the receipt of that notification, the other party to the dispute shall appoint the second Arbitrator, who may be its national, from the list referred to in Article 2.

(c) Within 60 days of the appointment of the second Arbitrator, the parties to the dispute shall appoint by agreement the third Arbitrator from the list referred to in Article 2. The third Arbitrator shall not be either a national of a party to the dispute, or a person designated for the list referred to in Article 2 by a party to the dispute, or of the same nationality as either of the first two Arbitrators. The third Arbitrator shall be the Chairperson of the Arbitral Tribunal.

(d) If the second Arbitrator has not been appointed within the prescribed period, or if the parties to the dispute have not reached agreement within the prescribed period on the appointment of the third Arbitrator, the Arbitrator or Arbitrators shall be appointed, at the request of any party to the dispute and within 30 days of the receipt of such request, by the President of the International Court of Justice from the list referred to in Article 2 and subject to the conditions prescribed in subparagraphs (b) and (c) above. In performing the functions accorded him or her in this subparagraph, the President of the Court shall consult the parties to the dispute.

(e) If the President to the International Court of Justice is unable to perform the functions accorded him or her in subparagraph (d) above or is a national of a party to the dispute, the functions shall be performed by the Vice-President of the Court, except that if the Vice-President is unable to perform the functions or is a national of a party to the dispute the functions shall be performed by the next most senior member of the Court who is available and is not a national of a party to the dispute.

### Artikel 3

1. Skiljedomstolen skall bestå av tre skiljedomare, som skall utnåmnas enligt följande:

a) Den part i tvisten som inleder förfarandet skall utse en skiljedomare, som kan vara den partens medborgare, från den lista som avses i artikel 2. Utnämningen skall tas med i det meddelande som avses i artikel 4.

b) Den andra parten i tvisten skall inom 40 dagar efter mottagandet av meddelandet utse den andra skiljedomaren, som kan vara den partens medborgare, från den lista som avses i artikel 2.

c) Parterna i tvisten skall inom 60 dagar efter utnämningen av den andra skiljedomaren genom överenskommelse utse den tredje skiljedomaren från den lista som avses i artikel 2. Den tredje skiljedomaren skall varken vara medborgare i eller utsedd av en part i tvisten eller vara av samma nationalitet som någondera av de båda första skiljedomarna. Den tredje skiljedomaren skall vara skiljedomstolens ordförande.

d) Om den andra skiljedomaren inte har utnåmnts inom den föreskrivna perioden eller om parterna i tvisten inte nått en överenskommelse inom den föreskrivna perioden angående utnämningen av den tredje skiljedomaren, skall denna skiljedomare eller dessa skiljedomare på begäran av en part i tvisten och inom 30 dagar efter mottagandet av en sådan begäran utnåmnas av internationella domstolens president från den i artikel 2 nämnda listan och på de villkor som föreskrivs i b) och c) ovan. Vid fullgörandet av de uppgifter som tilldelats honom eller henne i detta stycke skall domstolens president samråda med parterna i tvisten.

e) Om internationella domstolens president inte kan fullgöra de uppgifter som tilldelats honom eller henne i d) ovan eller är medborgare i en part i tvisten, skall uppgifterna fullgöras av domstolens vicepresident utom i de fall då vicepresidenten inte kan fullgöra uppgifterna eller är medborgare i en part i tvisten skall uppgifterna fullgöras av den till tjänsteåren näst äldste ledamoten av domstolen, som finns tillgänglig och inte är medborgare i en part i tvisten.

2. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

3. In any dispute involving more than two Parties, those Parties having the same interest shall appoint one Arbitrator by agreement within the period specified in paragraph 1 (b) above.

#### Article 4

The party to the dispute commencing proceedings shall so notify the other party or parties to the dispute and the Secretary in writing. Such notification shall include a statement of the claim and the grounds on which it is based. The notification shall be transmitted by the Secretary to all Parties.

#### Article 5

1. Unless the parties to the dispute agree otherwise, arbitration shall take place at The Hague, where the records of the Arbitral Tribunal shall be kept. The Arbitral Tribunal shall adopt its own rules of procedure. Such rules shall ensure that each party to the dispute has a full opportunity to be heard and to present its case and shall also ensure that the proceedings are conducted expeditiously.

2. The Arbitral Tribunal may hear and decide counterclaims arising out of the dispute.

#### Article 6

1. The Arbitral Tribunal, where it considers that *prima facie* it has jurisdiction under the Protocol, may:

(a) at the request of any party to a dispute, indicate such provisional measures as it considers necessary to preserve the respective rights of the parties to the dispute;

(b) prescribe any provisional measures which it considers appropriate under the circumstances to prevent serious harm to the Antarctic environment or dependent or associated ecosystems.

2. The parties to the dispute shall comply promptly with any provisional measures prescribed under paragraph 1 (b) above pending an award under Article 10.

3. Notwithstanding the time period in Article 20 of the Protocol, a party to a dispute may at any time, by notification to the other party or parties to the dispute and to the Secretary in accordance with Article 4, request that the Arbitral Tribunal be constituted as a matter of excep-

2. Vakanser skall fyllas så som föreskrivs för den första utnämningen.

3. I varje tvist som berör mer än två parter skall de parter som har samma intresse genom överenskommelse utse en skiljedomare inom den i punkt 1 b) ovan angivna tidsperioden.

#### Artikel 4

Den part i tvisten som inleder förfarandet skall skriftligen underrätta den andra parten eller de andra parterna i tvisten samt sekreteraren. Underrättelsen skall innehålla en framställning av anspråket och de skäl på vilka det grundas. Underrättelsen skall sändas till samtliga parter av sekreteraren.

#### Artikel 5

1. Om inte parterna i tvisten kommer överens om annat, skall skiljedomsförfarandet äga rum i Haag där skiljedomstolens handlingar skall förvaras. Skiljedomstolen skall anta sina egna procedurregler. Dessa skall säkerställa att varje part i tvisten till fullo har möjlighet att höras och framlägga sin sak och skall även säkerställa att förfarandet går snabbt.

2. Skiljedomstolen får behandla och avgöra genkärsmål som tvisten ger upphov till.

#### Artikel 6

1. Då skiljedomstolen anser att den *prima facie* har jurisdiktion enligt protokollet kan den

a) på begäran av en part i tvisten ange sådana provisoriska åtgärder som den anser nödvändiga för att bevara de respektive rättigheter som tillkommer parterna i tvisten;

b) föreskriva provisoriska åtgärder som den anser lämpliga under omständigheterna för att förhindra allvarlig skada på miljön i Antarktis eller därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem.

2. Parterna i tvisten skall omedelbart fullgöra de provisoriska åtgärder som föreskrivs i punkt 1 b) ovan i avvaktan på ett utslag enligt artikel 10.

3. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 20 i protokollet kan en part i tvisten när som helst genom underrättelse till den andra parten eller de andra parterna i tvisten och till generalsekreteraren enligt artikel 4 begära att skiljedomstolen upprättas i brådsakande fall för att ange

tional urgency to indicate or prescribe emergency provisional measures in accordance with this Article. In such case, the Arbitral Tribunal shall be constituted as soon as possible in accordance with Article 3, except that the time periods in Article 3 (1) (b), (c) and (d) shall be reduced to 14 days in each case. The Arbitral Tribunal shall decide upon the request for emergency provisional measures within two months of the appointment of its Chairperson.

4. Following a decision by the Arbitral Tribunal upon a request for emergency provisional measures in accordance with paragraph 3 above, settlement of the dispute shall proceed in accordance with Articles 18, 19 and 20 of the Protocol.

eller föreskriva provisoriska nödfallsåtgärder i enlighet med denna artikel. I sådant fall skall skiljedomstolen upprättas så snart som möjligt enligt artikel 3, med undantag av att tidsperioderna i artikel 3 1) b), c) och d) skall minskas till 14 dagar i varje fall. Skiljedomstolen skall besluta om begäran om provisoriska nödfallsåtgärder inom två månader efter det att domstolens ordförande utnämns.

4. Efter ett beslut av skiljedomstolen med anledning av en begäran om provisoriska nödfallsåtgärder enligt punkt 3 ovan, skall lösandet av tvisten fortsätta enligt artiklarna 18, 19 och 20 i protokollet.

#### Article 7

Any Party which believes it has a legal interest, whether general or individual, which may be substantially affected by the award of an Arbitral Tribunal, may, unless the Arbitral Tribunal decides otherwise, intervene in the proceedings.

#### Article 8

The parties to the dispute shall facilitate the work of the Arbitral Tribunal and, in particular, in accordance with their law and using all means at their disposal, shall provide it with all relevant documents and information, and enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

#### Article 9

If one of the parties to the dispute does not appear before the Arbitral Tribunal or fails to defend its case, any other party to the dispute may request the Arbitral Tribunal to continue the proceedings and make its award.

#### Article 10

1. The Arbitral Tribunal shall, on the basis of the provisions of the Protocol and other applicable rules and principles of international law that are not incompatible with such provisions, decide such disputes as are submitted to it.

2. The Arbitral Tribunal may decide, *ex aequo et bono*, a dispute submitted to it, if the parties to the dispute so agree.

#### Artikel 7

En part som anser att den har ett juridiskt intresse, oavsett om det är allmänt eller enskilt, som i väsentlig grad kan påverkas av skiljedomstolens utslag, får delta i förfarandet som en mellankommande part, såvida inte skiljedomstolen beslutar annat.

#### Artikel 8

Parterna i tvisten skall underlätta skiljedomstolens arbete och skall särskilt, i enlighet med sin lagstiftning och med utnyttjande av alla medel som står till deras förfogande, förse den med alla relevanta dokument och upplysningar samt vid behov tillkalla vittnen eller experter och höra deras vittnesmål.

#### Artikel 9

Om en av parterna i tvisten inte inställer sig inför skiljedomstolen eller underlåter att försvara sin sak, kan en annan part i tvisten begära att skiljedomstolen fortsätter förfarandet och meddelar sitt utslag.

#### Artikel 10

1. Skiljedomstolen skall avgöra sådana tvister som hänskjutits till den på grundval av protokollets bestämmelser och andra tillämpliga rättsregler, som inte är oförenliga med sådana bestämmelser.

2. Skiljedomstolen kan *ex aequo et bono* avgöra en tvist som hänskjutits till den, om parterna i tvisten kommer överens om detta.

#### Article 11

1. Before making its award, the Arbitral Tribunal shall satisfy itself that it has competence in respect of the dispute and that the claim or counterclaim is well founded in fact and law.

2. The award shall be accompanied by a statement of reasons for the decision and shall be communicated to the Secretary who shall transmit it to all Parties.

3. The award shall be final and binding on the parties to the dispute and on any Party which intervened in the proceedings and shall be complied with without delay. The Arbitral Tribunal shall interpret the award at the request of a party to the dispute or of any intervening Party.

4. The award shall have no binding force except in respect of that particular case.

5. Unless the Arbitral Tribunal decides otherwise, the expenses of the Arbitral Tribunal, including the remuneration of the Arbitrators, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares.

#### Article 12

All decisions of the Arbitral Tribunal, including those referred to in Articles 5, 6 and 11, shall be made by a majority of the Arbitrators who may not abstain from voting.

#### Article 13

This Schedule may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, on a year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

This Schedule which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

#### Artikel 11

1. Innan skiljedomstolen meddelar sitt utslag, skall den förvissa sig om att den har behörighet att avgöra tvisten och att anspråket eller genkäröålet är faktiskt och rättsligt välgrundat.

2. Utslaget skall åtföljas av en redogörelse för skälen till beslutet och skall översändas till sekreteraren, som skall delge samtliga parter.

3. Utslaget skall vara slutgiltigt och bindande för parterna i tvisten och för varje part som varit mellankommande part i förfarandet och skall omedelbart efterkommas. Skiljedomstolen skall tolka utslaget på begäran av en part i tvisten eller av en mellankommande part.

4. Utslaget skall endast vara bindande för ifrågavarande mål.

5. Om inte skiljedomstolen beslutar annat, skall domstolens utgifter, inbegripet ersättning till dess skiljedomare, bäras till lika delar av parterna i tvisten.

#### Artikel 12

Alla skiljedomstolens beslut, inbegripet de som avses i artiklarna 5, 6 och 11 skall fattas av en majoritet av skiljedomarna, vilka inte får avstå från att rösta.

#### Artikel 13

Detta tillägg kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX 1) i Antarktisdördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktisdördragets konsultativa möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktisdördragets konsultativa parter meddelar depositarien inom denna period att den önskar utsträcka perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Varje tillägg eller ändring i detta tillägg som träder i kraft enligt punkt 1 ovan skall därefter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.



**ANNEX I TO THE PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL PROTECTION TO THE ANTARCTIC TREATY**

**ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT**

*Article 1*

**Preliminary stage**

1. The environmental impacts of proposed activities referred to in Article 8 of the Protocol shall, before their commencement, be considered in accordance with appropriate national procedures.

2. If any activity is determined as having less than a minor or transitory impact, the activity may proceed forthwith.

*Article 2*

**Initial environmental evaluation**

1. Unless it has been determined that an activity will have less than a minor or transitory impact, or unless a Comprehensive Environmental Evaluation is being prepared in accordance with Article 3, an Initial Environmental Evaluation shall be prepared. It shall contain sufficient detail to assess whether a proposed activity may have more than a minor or transitory impact and shall include:

(a) a description of the proposed activity, including its purpose, location, duration, and intensity; and

(b) consideration of alternatives to the proposed activity and any impacts that the activity may have, including consideration of cumulative impacts in the light of existing and known planned activities.

2. If an Initial Environmental Evaluation indicates that a proposed activity is likely to have no more than a minor or transitory impact, the activity may proceed, provided that appropriate procedures, which may include monitoring, are put in place to assess and verify the impact of the activity.

*Article 3*

**Comprehensive environmental evaluation**

1. If an Initial Environmental Evaluation indicates or if it is otherwise determined that a proposed activity is likely to have more than a minor or transitory impact, a Comprehensive Environmental Evaluation shall be prepared.

**BILAGA I TILL MILJÖSKYDDSPROTOKOLLET TILL ANTARKTISFÖRDRAGET**

**MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING**

*Artikel 1*

**Inledande stadium**

1. Miljöeffekterna av föreslagen verksamhet som avses i artikel 8 i protokollet skall, innan verksamheten påbörjas, bedömas i enlighet med relevanta nationella förfaranden.

2. Om det fastställs att en verksamhet har mindre än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön, får den omedelbart fortsätta.

*Artikel 2*

**Initial miljökonsekvensbeskrivning**

1. Om det inte har fastställts att en verksamhet kommer att ha mindre än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön eller om inte en fullständig miljökonsekvensbeskrivning utförs i enlighet med artikel 3, skall en initial miljökonsekvensbeskrivning göras. Den skall innehålla tillräckliga uppgifter för att bedöma huruvida en föreslagen verksamhet kan ha mer än en obetydlig eller övergående påverkan och skall omfatta

a) en beskrivning av den föreslagna verksamheten, innefattande dess ändamål, plats, varaktighet och intensitet; och

b) en bedömning av alternativ till den föreslagna verksamheten och eventuella effekter som verksamheten kan ha, innefattande hänsynstagande till kumulativa effekter mot bakgrund av pågående och känd planerad verksamhet.

2. Om en initial miljökonsekvensbeskrivning visar att en föreslagen verksamhet troligen inte kommer att ha mer än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön, får verksamheten fortsätta, under förutsättning att lämpliga åtgärder, som kan innefatta miljöövervakning, vidtas för att bedöma och fastställa verksamhetens påverkan.

*Artikel 3*

**Fullständig miljökonsekvensbeskrivning**

1. Om en initial miljökonsekvensbeskrivning visar eller om det fastställs på annat sätt att en föreslagen verksamhet troligen kommer att ha mer än en obetydlig eller övergående påverkan på miljön, skall en fullständig miljökonsekvensbeskrivning göras.

2. A Comprehensive Environmental Evaluation shall include:

(a) a description of the proposed activity including its purpose, location, duration and intensity, and possible alternatives to the activity, including the alternative of not proceeding, and the consequences of those alternatives;

(b) a description of the initial environmental reference state with which predicted changes are to be compared and a prediction of the future environmental reference state in the absence of the proposed activity;

(c) a description of the methods and data used to forecast the impacts of the proposed activity;

(d) estimation of the nature, extent, duration, and intensity of the likely direct impacts of the proposed activity;

(e) consideration of possible indirect or second order impacts of the proposed activity;

(f) consideration of cumulative impacts of the proposed activity in the light of existing activities and other known planned activities;

(g) identification of measures, including monitoring programmes, that could be taken to minimise or mitigate impacts of the proposed activity and to detect unforeseen impacts and that could provide early warning of any adverse effects of the activity as well as to deal promptly and effectively with accidents;

(h) identification of unavoidable impacts of the proposed activity;

(i) consideration of the effects of the proposed activity on the conduct of scientific research and on other existing uses and values;

(j) an identification of gaps in knowledge and uncertainties encountered in compiling the information required under this paragraph;

(k) a non-technical summary of the information provided under this paragraph; and

(l) the name and address of the person or organization which prepared the Comprehensive Environmental Evaluation and the address to which comments thereon should be directed.

3. The draft Comprehensive Environmental Evaluation shall be made publicly available and shall be circulated to all Parties, which shall also make it publicly available, for comment. A period of 90 days shall be allowed for the receipt of comments.

2. En fullständig miljökonsekvensbeskrivning skall omfatta

a) en beskrivning av den föreslagna verksamheten, innefattande dess ändamål, plats, varaktighet och intensitet samt möjliga alternativ till verksamheten, däribland medräknat möjligheten att inte fortsätta verksamheten och konsekvenserna av dessa alternativ;

b) en beskrivning av miljötillståndet som tjänar som referens och med vilket förutsedda förändringar skall jämföras samt en bedömning av det framtida miljötillståndet, om inte den föreslagna verksamheten påbörjas;

c) en beskrivning av de metoder och uppgifter som används för att förutsäga effekterna av den föreslagna verksamheten;

d) en bedömning av den föreslagna verksamhetens sannolika direkta effekter med avseende på art, omfattning, varaktighet och intensitet;

e) en bedömning av den föreslagna verksamhetens möjliga indirekta eller sekundära effekter;

f) en bedömning av den föreslagna verksamhetens kumulativa effekter mot bakgrund av pågående verksamhet och annan känd planerad verksamhet;

g) identifiering av åtgärder, innefattande övervakningsprogram, som kan vidtas för att minimera eller mildra effekterna av den föreslagna verksamheten och för att upptäcka oförutsedda effekter och som kan utgöra en tidig varning för negativa effekter av verksamheten samt åtgärder för att snabbt och effektivt ingripa vid olyckor;

h) en beskrivning av oundvikliga effekter av den föreslagna verksamheten;

i) en bedömning av effekterna av den föreslagna verksamheten för den vetenskapliga forskningen och för andra befintliga användningsområden och värden;

j) en beskrivning av kunskapsluckor och osäkerhet som påträffas vid sammanställandet av den information som krävs enligt denna punkt;

k) ett lättfattligt sammandrag av den information som tillhandahålls enligt denna punkt; samt

l) namn och adress på den person eller organisation som utarbetat den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen samt adress dit kommentarer till denna skall skickas.

3. Utkastet till den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen skall göras offentligt tillgänglig och skall skickas ut till samtliga parter, vilka även skall göra den offentligt tillgänglig, för kommentarer. En period av 90 dagar skall medges för mottagandet av kommentarer.

4. The draft Comprehensive Environmental Evaluation shall be forwarded to the Committee at the same time as it is circulated to the Parties, and at least 120 days before the next Antarctic Treaty Consultative Meeting, for consideration as appropriate.

5. No final decision shall be taken to proceed with the proposed activity in the Antarctic Treaty area unless there has been an opportunity for consideration of the draft Comprehensive Environmental Evaluation by the Antarctic Treaty Consultative Meeting on the advice of the Committee, provided that no decision to proceed with a proposed activity shall be delayed through the operation of this paragraph for longer than 15 months from the date of circulation of the draft Comprehensive Environmental Evaluation.

6. A final Comprehensive Environmental Evaluation shall address and shall include or summarise comments received on the draft Comprehensive Environmental Evaluation. The final Comprehensive Environmental Evaluation, notice of any decisions relating thereto, and any evaluation of the significance of the predicted impacts in relation to the advantages of the proposed activity, shall also be circulated to all Parties, which shall also make them publicly available, at least 60 days before the commencement of the proposed activity in the Antarctic Treaty area.

4. Utkastet till den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen skall inges till Kommittén samtidigt som det skickas ut till parterna minst 120 dagar före Antarktiskfördragets nästa konsultativa möte, för lämplig behandling.

5. Ett slutgiltigt beslut att fortsätta den föreslagna verksamheten i Antarktiskfördragets område får inte fattas, om inte det har givits tillfälle att behandla utkastet till den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen vid Antarktiskfördragets konsultativa möte efter råd av Kommittén, dock att beslut att fortsätta med en föreslagen verksamhet inte får fördröjas genom tillämpningen av denna punkt mer än 15 månader efter den dag då utkastet till den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen skickades ut.

6. En slutgiltig fullständig miljökonsekvensbeskrivning skall behandla och återge eller göra ett sammandrag av de kommentarer som mottagits med anledning av utkastet till den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen. Den slutgiltiga fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen, meddelande om beslut som hänför sig till denna samt bedömning av de förutsedda effekternas betydelse i förhållande till den föreslagna verksamhetens fördelar skall skickas ut till samtliga parter, vilka även skall göra dem offentligt tillgängliga, minst 60 dagar innan den föreslagna verksamheten i Antarktiskfördragets område påbörjas.

#### Article 4

##### **Decisions to be based on Comprehensive Environmental Evaluations**

Any decision on whether a proposed activity, to which Article 3 applies, should proceed, and, if so, whether in its original or in a modified form, shall be based on the Comprehensive Environmental Evaluation as well as other relevant considerations.

#### Article 5

##### **Monitoring**

1. Procedures shall be put in place, including appropriate monitoring of key environmental indicators, to assess and verify the impact of any activity that proceeds following the completion of a Comprehensive Environmental Evaluation.

2. The procedures referred to in paragraph 1 above and in Article 2 (2) shall be designed to provide a regular and verifiable record of the impacts of the activity in order, inter alia, to:

#### Artikel 4

##### **Beslut som skall baseras på fullständiga miljökonsekvensbeskrivningar**

Beslut om huruvida en föreslagen verksamhet på vilken artikel 3 är tillämplig skall fortsätta och, om så är fallet, huruvida den skall fortsätta i sin ursprungliga form eller i en modifierad form skall baseras på den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen samt andra relevanta hänsynstaganden.

#### Artikel 5

##### **Övervakning**

1. Åtgärder skall vidtas, innefattande lämplig övervakning av viktiga miljöindikatorer, för att bedöma och fastställa påverkan på miljön av varje verksamhet som fortsätter efter det att en fullständig miljökonsekvensbeskrivning slutförts.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 ovan och i artikel 2 2) skall syfta till att tillhandahålla en regelbunden och kontrollerbar översikt över effekter av verksamheten bl.a. för att

(a) enable assessments to be made of the extent to which such impacts are consistent with the Protocol; and

(b) provide information useful for minimising or mitigating impacts, and where appropriate, information on the need for suspension, cancellation or modification of the activity.

#### Article 6

##### Circulation of information

1. The following information shall be circulated to the Parties, forwarded to the Committee and made publicly available:

(a) a description of the procedures referred to in Article 1;

(b) an annual list of any Initial Environmental Evaluations prepared in accordance with Article 2 and any decisions taken in consequence thereof;

(c) significant information obtained, and any action taken in consequence thereof, from procedures put in place in accordance with Articles 2 (2) and 5; and

(d) information referred to in Article 3 (6).

2. Any Initial Environmental Evaluation prepared in accordance with Article 2 shall be made available on request.

#### Article 7

##### Cases of emergency

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft or equipment and facilities of high value, or the protection of the environment, which require an activity to be undertaken without completion of the procedures set out in this Annex.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency, which would otherwise have required preparation of a Comprehensive Environmental Evaluation, shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee and a full explanation of the activities carried out shall be provided within 90 days of those activities.

#### Article 8

##### Amendment or modification

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at

a) möjliggöra bedömningar av i vilken utsträckning sådana effekter är förenliga med protokollet; och

b) tillhandahålla information som är till nytta för att minimera eller mildra effekter och, i förekommande fall, information om behovet av att inhibera, upphöra med eller ändra verksamheten.

#### Artikel 6

##### Spridning av information

1. Följande information skall skickas ut till parterna, vidarebefordras till Kommittén och göras offentligt tillgänglig:

a) en beskrivning av de förfaranden som avses i artikel 1;

b) en årlig lista över initiala miljökonsekvensbeskrivningar som gjorts i enlighet med artikel 2 och beslut som fattats till följd av dessa;

c) viktig information som erhållits från de förfaranden som upprättats enligt artiklarna 2 2) och 5 samt åtgärder som vidtagits till följd därav; och

d) information som avses i artikel 3 6).

2. En initial miljökonsekvensbeskrivning utförd enligt artikel 2 skall göras tillgänglig på begäran.

#### Artikel 7

##### Nödsituationer

1. Denna bilaga är inte tillämplig på nödsituationer som rör säkerheten för människoliv eller fartyg, luftfartyg eller utrustning och anläggningar av stort värde eller skyddet av miljön, vilka kräver att en verksamhet påbörjas utan att de förfaranden som anges i denna bilaga har slutförts.

2. Meddelande om åtgärder som vidtagits i nödsituationer, vilka annars skulle ha krävt utarbetandet av en fullständig miljökonsekvensbeskrivning, skall omedelbart skickas ut till samtliga parter och till kommittén och en fullständig förklaring till den verksamhet som bedrivs skall ges inom 90 dagar efter det att åtgärder vidtagits.

#### Artikel 8

##### Tillägg eller ändringar

1. Denna bilaga kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX 1) i Antarktiskt fördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktiskt fördragets konsultativa

which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktisktördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Varje tillägg eller ändring i denna bilaga som träder i kraft enligt punkt 1 ovan skall därefter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.

Prop. 1992/93:140  
Bilaga 1

**ANNEX II TO THE PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL PROTECTION TO THE ANTARCTIC TREATY**

**CONSERVATION OF ANTARCTIC FAUNA AND FLORA**

*Article 1*

**Definitions**

For the purposes of this Annex:

(a) "native mammal" means any member of any species belonging to the Class Mammalia, indigenous to the Antarctic Treaty area or occurring there seasonally through natural migrations;

(b) "native bird" means any member, at any stage of its life cycle (including eggs), of any species of the Class Aves indigenous to the Antarctic Treaty area or occurring there seasonally through natural migrations;

(c) "native plant" means terrestrial or freshwater vegetation, including bryophytes, lichens, fungi and algae, at any stage of its life cycle (including seeds, and other propagules), indigenous to the Antarctic Treaty area;

(d) "native invertebrate" means any terrestrial or freshwater invertebrate, at any stage of its life cycle, indigenous to the Antarctic Treaty area;

(e) "appropriate authority" means any person or agency authorized by a Party to issue permits under this Annex;

(f) "permit" means a formal permission in writing issued by an appropriate authority;

(g) "take" or "taking" means to kill, injure, capture handle or molest, a native mammal or bird, or to remove or damage such quantities of native plants that their local distribution or abundance would be significantly affected;

(h) "harmful interference" means:

(i) flying or landing helicopters or other aircraft in a manner that disturbs concentrations of birds and seals;

(ii) using vehicles or vessels, including hovercraft and small boats, in a manner that disturbs concentrations of birds and seals;

(iii) using explosives or firearms in a manner that disturbs concentrations of birds and seals;

**BILAGA II TILL MILJÖSKYDDSPROTOKOLLET TILL ANTARKTISFÖRDRAGET**

**BEVARANDE AV FAUNA OCH FLORA I ANTARKTIS**

*Artikel 1*

**Definitioner**

I denna bilaga avses med

a) "naturligt förekommande däggdjur" varje individ av en art som tillhör klassen däggdjur och som hör hemma i Antarktishavets område eller förekommer där säsongvis genom naturlig flyttning;

b) "naturligt förekommande fågel" varje individ, vid vilket som helst stadium av dess livscykel (innefattande ägg), av en art av klassen fåglar som hör hemma i Antarktishavets område eller förekommer där säsongvis genom naturlig flyttning;

c) "naturligt förekommande växt" all land- eller sötvattensvegetation, innefattande mossor, lavar, svampar och alger, vid vilket som helst stadium av dess livscykel (innefattande frö och andra förökningsmekanismer), och som hör hemma i Antarktishavets område;

d) "naturligt förekommande ryggradslöst djur" varje ryggradslöst djur som lever på land eller i sötvatten, vid vilket som helst stadium av dess livscykel, och som hör hemma i Antarktishavets område;

e) "behörig myndighet" varje person eller organ som av en part bemyndigats att utfärda tillstånd enligt denna bilaga;

f) "tillstånd" ett formellt skriftligt bemyndigande utfärdat av en behörig myndighet;

g) "insamla" eller "insamling" att döda, skada, fånga, hantera eller störa ett naturligt förekommande däggdjur eller en naturligt förekommande fågel eller att föra bort eller skada sådana mängder av naturligt förekommande växter att deras lokala utbredning eller förekomst skulle avsevärt påverkas;

h) "skadlig störning":

i) flygning eller landning med helikopter eller annat luftfartyg på ett sätt som stör koncentrationer av fåglar och sälar;

ii) användning av fordon eller fartyg, innefattande svävare och små båtar, på ett sätt som stör koncentrationer av fåglar och sälar;

iii) användning av sprängämnen eller skjutvapen på ett sätt som stör koncentrationer av fåglar och sälar;

(iv) wilfully disturbing breeding or moulting birds or concentrations of birds and seals by persons on foot;

(v) significantly damaging concentrations of native terrestrial plants by landing aircraft, driving vehicles, or walking on them, or by other means; and

(vi) any activity that results in the significant adverse modification of habitats of any species or population of native mammal, bird, plant or invertebrate.

(i) "International Convention for the Regulation of Whaling" means the Convention done at Washington on 2 December 1946.

iv) avsiktlig störning av häckande eller ruggande fåglar eller koncentrationer av fåglar och sälar orsakad av personer som förflyttar sig till fots;

v) betydande skada på koncentrationer av inhemska landlevande växter genom att landa luftfartyg, köra fordon eller gå på dem eller på annat sätt; och

vi) all verksamhet som resulterar i en påtaglig negativ förändring av lokaler för någon art eller population av naturligt förekommande däggdjur, fåglar, växter eller ryggradslösa djur;

i) "Internationella konventionen för reglering av valfångsten" den konvention som upprättades i Washington den 2 december 1946.

### Article 2

#### Cases of emergency

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft, or equipment and facilities of high value, or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

### Article 3

#### Protection of native fauna and flora

1. Taking or harmful interference shall be prohibited, except in accordance with a permit.

2. Such permits shall specify the authorized activity, including when, where and by whom it is to be conducted and shall be issued only in the following circumstances:

(a) to provide specimens for scientific study or scientific information;

(b) to provide specimens for museums, herbaria, zoological and botanical gardens, or other educational or cultural institutions or uses; and

(c) to provide for unavoidable consequences of scientific activities not otherwise authorized under sub-paragraphs (a) or (b) above, or of the construction and operation of scientific support facilities.

3. The issue of such permits shall be limited so as to ensure that:

(a) no more native mammals, birds, or plants are taken than are strictly necessary to meet the purposes set forth in paragraph 2 above;

### Artikel 2

#### Nödsituationer

1. Denna bilaga är inte tillämplig på nödsituationer som rör säkerheten för människoliv eller fartyg, luftfartyg eller utrustning och anläggningar av stort värde eller skyddet av miljön.

2. Meddelande om åtgärder som vidtas i nödsituationer skall omedelbart skickas ut till samtliga parter och till kommittén.

### Artikel 3

#### Skydd av den naturligt förekommande faunan och florán

1. Insamling eller skadlig påverkan skall vara förbjuden utom i överensstämmelse med ett tillstånd.

2. Sådana tillstånd skall ange den tillåtna verksamheten, innefattande när, var och av vem den skall bedrivas och skall utfärdas endast i följande fall:

a) för att tillhandahålla exemplar för vetenskapligt studium eller vetenskaplig information;

b) för att tillhandahålla exemplar för museer, herbarier, zoologiska och botaniska trädgårdar eller för andra pedagogiska eller kulturella institutioner eller användningsområden; och

c) för att vidta åtgärder som är en oundviklig konsekvens av vetenskaplig verksamhet som inte fått tillstånd enligt a) eller b) ovan, eller av byggande och drift av anläggningar som stöd för vetenskapligt arbete.

3. Utfärdandet av sådana tillstånd skall begränsas för att säkerställa att:

a) inte fler naturligt förekommande däggdjur, fåglar eller växter insamlas än som är absolut nödvändigt för att tillgodose de ändamål som anges i punkt 2 ovan;

(c) establishing a common form in which this information shall be submitted by Parties in accordance with paragraph 2 below.

2. Each Party shall inform the other Parties as well as the Committee before the end of November of each year of any step taken pursuant to paragraph 1 above and of the number and nature of permits issued under this Annex in the preceding period of 1st July to 30th June.

#### Article 7

##### **Relationship with other agreements outside the Antarctic Treaty system**

Nothing in this Annex shall derogate from the rights and obligations of Parties under the International Convention for the Regulation of Whaling.

#### Article 8

##### **Review**

The Parties shall keep under continuing review measures for the conservation of Antarctic fauna and flora, taking into account any recommendations from the Committee.

#### Article 9

##### **Amendment or modification**

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

c) fastställa ett gemensamt förfarande enligt vilket denna information skall ges av parterna enligt punkt 2 nedan.

2. Varje part skall före slutet av november varje år informera de övriga parterna och Kommittén om varje åtgärd som vidtagits enligt punkt 1 ovan samt om antal och typ av tillstånd som utfärdats enligt denna bilaga under föregående period 1 juli till 30 juni.

#### Artikel 7

##### **Förhållande till andra överenskommelser utanför Antarktis fördragssystem**

Ingenting i denna bilaga skall inskränka parternas rättigheter och skyldigheter enligt den Internationella konventionen för reglering av valfångst.

#### Artikel 8

##### **Granskning**

Parterna skall fortlöpande granska åtgärder för bevarande av Antarktis fauna och flora med beaktande av rekommendationer från Kommittén.

#### Artikel 9

##### **Tillägg eller ändringar**

1. Denna bilaga kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX 1) i Antarktisdördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktisdördragets konsultativa möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktisdördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Varje tillägg eller ändring i denna bilaga som träder i kraft enligt punkt 1 ovan skall därefter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.



shall specify this obligation. Any other plant or animal introduced into the Antarctic Treaty area not native to that area, including any progeny, shall be removed or disposed of, by incineration or by equally effective means, so as to be rendered sterile, unless it is determined that they pose no risk to native flora or fauna.

5. Nothing in this Article shall apply to the importation of food into the Antarctic Treaty area provided that no live animals are imported for this purpose and all plants and animal parts and products are kept under carefully controlled conditions and disposed of in accordance with Annex III to the Protocol and Appendix C to this Annex.

6. Each Party shall require that precautions, including those listed in Appendix C to this Annex, be taken to prevent the introduction of micro-organisms (e.g., viruses, bacteria, parasites, yeasts, fungi) not present in the native fauna or flora.

#### *Article 5*

##### **Information**

Each Party shall prepare and make available information setting forth, in particular, prohibited activities and providing lists of Specially Protected Species and relevant Protected Areas to all those persons present in or intending to enter the Antarctic Treaty area with a view to ensuring that such persons understand and observe the provisions of this Annex.

#### *Article 6*

##### **Exchange of information**

1. The Parties shall make arrangements for:

(a) collecting and exchanging records (including records of permits) and statistics concerning the numbers or quantities of each species of native mammal, bird or plant taken annually in the Antarctic Treaty area;

(b) obtaining and exchanging information as to the status of native mammals, birds, plants, and invertebrates in the Antarctic Treaty area, and the extent to which any species or population needs protection;

Tillståndet skall ange denna skyldighet. Varje annan växt eller annat djur som införts till Antarktiskfördragets område och som inte är naturligt förekommande i detta område, innefattande avkomma, skall föras bort eller förstöras genom förbränning eller genom annan lika effektiv metod så att de blir sterila, om det inte fastställts att de inte utgör någon risk för den naturligt förekommande floran eller faunan.

5. Ingen bestämmelse i denna artikel är tillämplig på införsel av livsmedel till Antarktiskfördragets område, under förutsättning att inga levande djur införs för detta ändamål och att alla växter och delar och produkter av djur förvaras under noggrann kontroll och förstörs i enlighet med bilaga III till protokollet och underbilaga C till denna bilaga.

6. Varje part skall kräva att försiktighetsåtgärder, innefattande de som upptas i underbilaga C till denna bilaga, vidtas för att förhindra införsel av mikroorganismer (t. ex. virus, bakterier, parasiter, jästsvampar, svampar) som inte finns i den naturligt förekommande faunan och floran.

#### *Artikel 5*

##### **Information**

Varje part skall iordningställa och göra information tillgänglig som särskilt avser förbjuden verksamhet och skall tillhandahålla förteckningar över speciellt skyddade arter och berörda skyddade områden för alla de personer som vistas i eller har för avsikt att ge sig in i Antarktiskfördragets område, i syfte att säkerställa att sådana personer förstår och iakttar bestämmelserna i denna bilaga.

#### *Artikel 6*

##### **Informationsutbyte**

1. Parterna skall vidta åtgärder för att:

a) insamla och utbyta uppgifter (innefattande uppgifter om utfärdade tillstånd) och statistik angående antal av varje naturligt förekommande däggdjursart och fågelart samt angående mängd av naturligt förekommande växter som insamlats varje år i Antarktiskfördragets område;

b) anskaffa och utbyta information om tillståndet för naturligt förekommande däggdjur, fåglar, växter och ryggradslösa djur i Antarktiskfördragets område, samt om i vilken utsträckning någon art eller population behöver skydd;

(b) only small numbers of native mammals or birds are killed and in no case more native mammals or birds are killed from local populations than can, in combination with other permitted takings, normally be replaced by natural reproduction in the following season; and

(c) the diversity of species, as well as the habitats essential to their existence, and the balance of the ecological systems existing within the Antarctic Treaty area are maintained.

4. Any species of native mammals, birds and plants listed in Appendix A to this Annex shall be designated "Specially Protected Species", and shall be accorded special protection by the Parties.

5. A permit shall not be issued to take a Specially Protected Species unless the taking:

(a) is for a compelling scientific purpose;

(b) will not jeopardize the survival or recovery of that species or local population; and

(c) uses non-lethal techniques where appropriate.

6. All taking of native mammals and birds shall be done in the manner that involves the least degree of pain and suffering practicable.

b) endast ett litet antal naturligt förekommande däggdjur eller fåglar dödas och att i inget fall fler naturligt förekommande däggdjur eller fåglar dödas från lokala populationer än som i kombination med annan tillåten insamling normalt kan ersättas med naturlig reproduktion under följande säsong; och

c) arternas mångfald liksom lokaler viktiga för deras fortlevnad samt balansen i befintliga ekosystem inom Antarktisfördragets område upprätthålls.

4. Arter av naturligt förekommande däggdjur, fåglar och växter som är upptagna i underbilaga A till denna bilaga skall betecknas "speciellt skyddade arter" och skall ges speciellt skydd av parterna.

5. Tillstånd att insamla en speciellt skyddad art får inte utfärdas om inte insamlingen

a) sker för ett nödvändigt vetenskapligt ändamål;

b) inte kommer att äventyra ifrågavarande arts eller dess lokala populations överlevnad eller återhämtning; och

c) där så är lämpligt, sker med icke-lemtala metoder.

6. All insamling av naturligt förekommande däggdjur och fåglar skall ske på det sätt som innebär minsta möjliga smärta och lidande som är praktiskt möjligt.

#### Article 4

##### Introduction of non-native species, parasites and diseases

1. No species of animal or plant not native to the Antarctic Treaty area shall be introduced onto land or ice shelves, or into water in the Antarctic Treaty area except in accordance with a permit.

2. Dogs shall not be introduced onto land or ice shelves and dogs currently in those areas shall be removed by April 1, 1994.

3. Permits under paragraph 1 above shall be issued to allow the importation only of the animals and plants listed in Appendix B to this Annex and shall specify the species, numbers and, if appropriate, age and sex and precautions to be taken to prevent escape or contact with native fauna and flora.

4. Any plant or animal for which a permit has been issued in accordance with paragraphs 1 and 3 above, shall, prior to expiration of the permit, be removed from the Antarctic Treaty area or be disposed of by incineration or equally effective means that eliminates risk to native fauna or flora. The permit

#### Artikel 4

##### Införsel av icke naturligt förekommande arter, parasiter och sjukdomar

1. Ingen djurart eller växtart som inte hör hemma i Antarktisfördragets område får införas på land eller på isshelven eller i vattnet inom Antarktisfördragets område utom i överensstämmelse med ett tillstånd.

2. Hundar får inte införas på land eller på isshelven och hundar som nu finns i dessa områden skall avlägsnas före den 1 april 1994.

3. Tillstånd enligt punkt 1 ovan får endast utfärdas för att medge införsel av de djur och växter som upptas i underbilaga B till denna bilaga och skall ange art, antal och, om lämpligt, ålder och kön samt försiktighetsåtgärder som skall vidtas för att förhindra rymning eller kontakt med den naturligt förekommande faunan och floran.

4. Varje växt eller djur för vilket ett tillstånd har utfärdats enligt punkterna 1 och 3 ovan skall, innan tillståndet går ut, föras bort från Antarktisfördragets område eller förstöras genom förbränning eller genom annan lika effektiv metod som undanröjer riskerna för den naturligt förekommande faunan och floran.

**APPENDICES TO THE ANNEX**

**APPENDIX A:**

**Specially protected species**

All species of the genus *Arctocephalus*, Fur Seals. *Ommatophoca rossii*, Ross Seal.

**APPENDIX B:**

**Importation of animals and plants**

The following animals and plants may be imported into the Antarctic Treaty area in accordance with permits issued under Article 4 of this Annex:

(a) domestic plants; and

(b) laboratory animals and plants including viruses, bacteria, yeasts and fungi.

**APPENDIX C:**

**Precautions to prevent introduction of micro-organisms**

1. Poultry. No live poultry or other living birds shall be brought into the Antarctic Treaty area. Before dressed poultry is packaged for shipment to the Antarctic Treaty area, it shall be inspected for evidence of disease, such as Newcastle's Disease, tuberculosis, and yeast infection. Any poultry or parts not consumed shall be removed from the Antarctic Treaty area or disposed of by incineration or equivalent means that eliminates risks to native flora and fauna.

2. The importation of non-sterile soil shall be avoided to the maximum extent practicable.

**UNDERBILAGOR TILL BILAGAN**

**UNDERBILAGA A:**

**Speciellt skyddade arter**

Alla arter av släktet *Arctocephalus*, pälsäl och *Ommatophoca rossii*, rossäl.

**UNDERBILAGA B:**

**Införsel av djur och växter**

Följande djur och växter får införas till Antarktisdokumentets område i enlighet med tillstånd som utfärdas enligt artikel 4 i denna bilaga:

a) naturligt förekommande växter; och

b) laboratoriedjur och -växter, innefattande virus, bakterier, jästsvampar och svampar.

**UNDERBILAGA C:**

**Försiktighetsåtgärder för att förhindra införsel av mikroorganismer**

1. Fjäderfä. Inga levande fjäderfän eller andra levande fåglar får föras in i Antarktisdokumentets område. Innan beredda fjäderfän packas för transport till Antarktisdokumentets område skall de besiktigas för att upptäcka tecken på sjukdom, tex Newcastle'sjukan, tuberkulos och jästsvampsinfektion. Alla fjäderfän eller delar som inte konsumerats skall föras bort från Antarktisdokumentets område eller förstöras genom förbränning eller likvärdiga metoder som undanröjer risker för den naturligt förekommande faunan och florin.

2. Införsel av icke-steril jord skall undvikas i största möjliga utsträckning.

*Article 1*

**General obligations**

1. This Annex shall apply to activities undertaken in the Antarctic Treaty area pursuant to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required under Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities.

2. The amount of wastes produced or disposed of in the Antarctic Treaty area shall be reduced as far as practicable so as to minimise impact on the Antarctic environment and to minimise interference with the natural values of Antarctica, with scientific research and with other uses of Antarctica which are consistent with the Antarctic Treaty.

3. Waste storage, disposal and removal from the Antarctic Treaty area, as well as recycling and source reduction, shall be essential considerations in the planning and conduct of activities in the Antarctic Treaty area.

4. Wastes removed from the Antarctic Treaty area shall, to the maximum extent practicable, be returned to the country from which the activities generating the waste were organized or to any other country in which arrangements have been made for the disposal of such wastes in accordance with relevant international agreements.

5. Past and present waste disposal sites on land and abandoned work sites of Antarctic activities shall be cleaned up by the generator of such wastes and the user of such sites. This obligation shall not be interpreted as requiring:

(a) the removal of any structure designated as a historic site or monument; or

(b) the removal of any structure or waste material in circumstances where the removal by any practical option would result in greater adverse environmental impact than leaving the structure or waste material in its existing location.

*Artikel 1*

**Allmänna åtaganden**

1. Denna bilaga skall vara tillämplig på verksamhet som bedrivs i Antarktisfördragets område under vetenskapliga forskningsprogram, på turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet i Antarktisfördragets område för vilken krävs underrättelse på förhand enligt artikel VII 5) i Antarktisfördraget, innefattande logistiskt stöd i samband med verksamheten.

2. Mängden avfall som produceras eller omhändertas i Antarktisfördragets område skall minskas så mycket som det är praktiskt möjligt för att minimera påverkan på miljön i Antarktis och störning av Antarktis naturvärden, av vetenskaplig forskning och annat nyttjande av Antarktis som står i överensstämmelse med Antarktisfördraget.

3. Lagring, omhändertagande och bortförande av avfall från Antarktisfördragets område liksom återvinning och minskning vid källan skall noga beaktas vid planering och bedrivande av verksamhet i Antarktisfördragets område.

4. Avfall som förs bort från Antarktisfördragets område skall i största möjliga utsträckning återsändas till det land där den verksamhet som genererade avfallet organiserades eller till ett annat land, där åtgärder vidtagits för omhändertagande av sådant avfall enligt relevanta internationella överenskommelser.

5. Tidigare och nu använda soptippar på land och övergivna arbetsplatser för verksamhet i Antarktis skall rensas upp av den som producerat avfallet och den som använder sådana tippar. Detta åtagande skall inte tolkas som innebärande krav på

a) avlägsnande av en byggnad betecknad som en historisk plats eller kulturminne; eller

b) avlägsnande av en byggnad eller avfall i de fall då avlägsnandet genom varje praktiskt möjligt alternativ skulle ha större negativ påverkan på miljön än om byggnaden eller avfallet lämnades kvar på dess nuvarande plats.

## Article 2

### Waste disposal by removal from the Antarctic Treaty area

1. The Following wastes, if generated after entry into force of this Annex, shall be removed from the Antarctic Treaty area by the generator of such wastes:

- (a) radio-active materials;
- (b) electrical batteries;
- (c) fuel, both liquid and solid;

(d) wastes containing harmful levels of heavy metals or acutely toxic or harmful persistent compounds;

(e) poly-vinyl chloride (PVC), polyurethane foam, polystyrene foam, rubber and lubricating oils, treated timbers and other products which contain additives that could produce harmful emissions if incinerated;

(f) all other plastic wastes, except low density polyethylene containers (such as bags for storing wastes), provided that such containers shall be incinerated in accordance with Article 3 (1);

(g) fuel drums; and

(h) other solid, non-combustible wastes;

provided that the obligation to remove drums and solid non-combustible wastes contained in subparagraphs (g) and (h) above shall not apply in circumstances where the removal of such wastes by any practical option would result in greater adverse environmental impact than leaving them in their existing locations.

2. Liquid wastes which are not covered by paragraph 1 above and sewage and domestic liquid wastes, shall, to the maximum extent practicable, be removed from the Antarctic Treaty area by the generator of such wastes.

3. The following wastes shall be removed from the Antarctic Treaty area by the generator of such wastes, unless incinerated, autoclaved or otherwise treated to be made sterile:

(a) residues of carcasses of imported animals;

(b) laboratory culture of micro-organisms and plant pathogens; and

(c) introduced avian products.

## Article 3

### Waste disposal by incineration

1. Subject to paragraph 2 below, combustible wastes, other than those referred to in Article 2 (1), which are not removed from the Antarctic Treaty area shall be burnt in incinerators which to the maximum extent practicable reduce

## Artikel 2

### Omhändertagande av avfall genom bortförande från Antarktisdokumentets område

1. Följande avfallstyper, som uppkommit efter denna bilagas ikraftträdande, skall föras bort från Antarktisdokumentets område av den som producerat avfallet:

- a) radioaktivt material;
- b) elektriska batterier;
- c) bränsle, både fast och flytande;

d) avfall innehållande skadliga nivåer av tungmetaller eller akut toxiska eller skadliga, persistenta kemiska föreningar;

e) vinylkloridplast (PVC), polyuretanskumplast, styrenskumplast, gummi och smörjolja, behandlat virke och andra produkter innehållande tillsatser, som skulle kunna ge upphov till skadliga utsläpp vid förbränning;

f) allt annat plastavfall utom behållare av etylenplast med låg täthet (t ex avfallsäckar), under förutsättning att dessa bränns upp enligt artikel 3 1);

g) bränslefet; samt

h) annat fast, icke brännbart avfall;

under förutsättning att åtagandet att föra bort bränslefet och fast icke brännbart avfall som nämns i g) och h) ovan inte skall tillämpas i de fall då bortförandet av sådant avfall genom varje praktiskt möjligt alternativ skulle medföra större negativ påverkan på miljön än om det lämnades kvar på platsen.

2. Flytande avfall som inte omfattas av punkt 1 ovan och avloppsvatten skall i största möjliga utsträckning föras bort från Antarktisdokumentets område av den som givit upphov till avfallet.

3. Följande avfallstyper skall föras bort från Antarktisdokumentets område av den som givit upphov till avfallet, om det inte steriliseras i högtrycksbehållare eller på annat sätt, eller bränns upp:

a) rester av djurkroppar av införda djur;

b) laboratoriedlingar av mikroorganismer och växtpatogener; samt

c) införda fågelprodukter.

## Artikel 3

### Omhändertagande av avfall genom förbränning

1. Med förbehåll för punkt 2 nedan skall annat brännbart avfall än det som avses i artikel 2 punkt 1 och som inte förs bort från Antarktisdokumentets område brännas i förbränningsugnar, som så långt praktiskt möjligt minskar skadliga

harmful emissions. Any emission standards and equipment guidelines which may be recommended by, inter alia, the Committee and the Scientific Committee on Antarctic Research shall be taken into account. The solid residue of such incineration shall be removed from the Antarctic Treaty area.

2. All open burning of wastes shall be phased out as soon as practicable, but not later than the end of the 1998/1999 season. Pending the completion of such phase-out, when it is necessary to dispose of wastes by open burning, allowance shall be made for the wind direction and speed and the type of wastes to be burnt to limit particulate deposition and to avoid such deposition over areas of special biological, scientific, historic, aesthetic or wilderness significance including, in particular, areas accorded protection under the Antarctic Treaty.

#### Article 4

##### Other waste disposal on land

1. Wastes not removed or disposed of in accordance with Articles 2 and 3 shall not be disposed of onto ice-free areas or into fresh water systems.

2. Sewage, domestic liquid wastes and other liquid wastes not removed from the Antarctic Treaty area in accordance with Article 2, shall, to the maximum extent practicable, not be disposed of onto sea ice, ice shelves or the grounded ice-sheet, provided that such wastes which are generated by stations located inland on ice shelves or on the grounded ice-sheet may be disposed of in deep ice pits where such disposal is the only practicable option. Such pits shall not be located on known ice-flow lines which terminate at ice-free areas or in areas of high ablation.

3. Wastes generated at field camps shall, to the maximum extent practicable, be removed by the generator of such wastes to supporting stations or ships for disposal in accordance with this Annex.

#### Article 5

##### Disposal of waste in the sea

1. Sewage and domestic liquid wastes may be discharged directly into the sea, taking into account the assimilative capacity of the receiving marine environment and provided that:

(a) such discharge is located, wherever practicable, where conditions exist for initial dilution and rapid dispersal; and

utsläpp. Hänsyn skall tas till utsläppsnormer och riktlinjer för utrustning som kan rekommenderas av bl.a. Kommittén och den Vetenskapliga Kommittén för Antarktisk Forskning. Fasta rester från sådan förbränning skall föras bort från Antarktiskfördragets område.

2. All öppen förbränning av avfall skall gradvis upphöra så snart som det är möjligt men senast vid slutet av säsongen 1998/1999. I avvaktan på att sådan förbränning helt skall upphöra och då det är nödvändigt att göra av med avfall genom öppen förbränning, skall hänsyn tas till vindens riktning och styrka och till vilken typ av avfall som skall brännas för att begränsa partikelnedfall och undvika sådant nedfall över områden som är av speciell betydelse från biologisk, vetenskaplig, historisk och estetisk synpunkt eller som vildmark, inncfattande i synnerhet områden som skyddas enligt Antarktiskfördraget.

#### Artikel 4

##### Omhändertagande av avfall genom förbränning

1. Avfall som inte förs bort eller omhändertas enligt artiklarna 2 och 3 får inte dumpas i isfria områden eller i sötvattenssystem.

2. Avloppsvatten och annat flytande avfall som inte förs bort från Antarktiskfördragets område enligt artikel 2 skall så långt praktiskt möjligt inte dumpas på havsis, isbankar eller på iskontinenten, under förutsättning att sådant avfall som produceras av stationer belägna inne på isshelfen eller på iskontinenten får dumpas i djupa hål i isen, där detta är den enda praktiska möjligheten. Sådana hål får inte läggas på kända isströmmar som slutar vid isfria områden eller i områden med stark avsmältning.

3. Avfall som uppkommer vid lägerplatser skall så långt praktiskt möjligt föras bort av den som ger upphov till detta avfall till stationer eller fartyg, som ger logistiskt stöd, för omhändertagande enligt denna bilaga.

#### Artikel 5

##### Kvittblivning av avfall i havet

1. Avloppsvatten får släppas ut direkt i havet med hänsyn till den mottagande havsmiljöns upptagningsförmåga och under förutsättning att

a) sådana utsläpp sker, då så är praktiskt möjligt, i områden där det finns betingelser för en omedelbar utspädning och snabb spridning; och

(b) large quantities of such wastes (generated in a station where the average weekly occupancy over the austral summer is approximately 30 individuals or more) shall be treated at least by maceration.

2. The by-product of sewage treatment by the Rotary Biological Contacter process or similar processes may be disposed of into the sea provided that such disposal does not adversely affect the local environment, and provided also that any such disposal at sea shall be in accordance with Annex IV to the Protocol.

#### Article 6

##### Storage of waste

All wastes to be removed from the Antarctic Treaty area, or otherwise disposed of, shall be stored in such a way as to prevent their dispersal into the environment.

#### Article 7

##### Prohibited products

No polychlorinated biphenyls (PCBs), non-sterile soil, polystyrene beads, chips or similar forms of packaging, or pesticides (other than those required for scientific, medical or hygiene purposes) shall be introduced onto land or ice shelves or into water in the Antarctic Treaty area.

#### Article 8

##### Waste management planning

1. Each Party which itself conducts activities in the Antarctic Treaty area shall, in respect of those activities, establish a waste disposal classification system as a basis for recording wastes and to facilitate studies aimed at evaluating the environmental impacts of scientific activity and associated logistic support. To that end, wastes produced shall be classified as:

(a) sewage and domestic liquid wastes (Group 1);

(b) other liquid wastes and chemicals, including fuels and lubricants (Group 2);

(c) solids to be combusted (Group 3);

(d) other solid wastes (Group 4); and  
(e) radioactive material (Group 5).

2. In order to reduce further the impact of waste on the Antarctic environment, each such Party shall prepare and annually review and update its waste ma-

b) stora mängder av sådant avfall (som uppkommit vid en station där det i genomsnitt varje vecka under den sydliga sommaren vistas ungefär 30 personer eller fler) behandlas åtminstone med urlakning.

2. Biprodukter från rening av toalettavfall genom Rotary Biological Contacter-processen eller genom liknande processer får släppas ut i havet, under förutsättning att sådan kvittblivning inte negativt påverkar den lokala miljön och att varje sådan kvittblivning till havs sker enligt bilaga IV till protokollet.

#### Artikel 6

##### Lagring av avfall

Allt avfall som skall föras bort från Antarktisdördragets område eller omhändertas på annat sätt skall lagras så, att spridning av avfallet i miljön förhindras.

#### Artikel 7

##### Förbjudna produkter

Polyklorerade bifenylor (PCB), icke-steril jord, kulor och spån av styrenplast eller liknande förpackningstyper eller insektsmedel (utom de som erfordras för vetenskapliga, medicinska eller hygieniska ändamål) får inte införas på land eller på isshelfven eller i vattnet i Antarktisdördragets område.

#### Artikel 8

##### Planer för avfallshantering

1. Varje part som själv bedriver verksamhet i Antarktisdördragets område skall för denna verksamhet upprätta ett klassificeringssystem för avfallshantering som grundval för registrering av avfall och för att underlätta studier i syfte att utvärdera effekterna på miljön av vetenskaplig verksamhet och därmed sammanhängande logistiskt stöd. I detta syfte skall det avfall som uppkommit klassificeras enligt följande:

a) avloppsvatten (grupp 1);

b) annat flytande avfall och kemikalier, innefattande bränslen och smörjolja (grupp 2);

c) fast avfall som skall brännas (grupp 3);

d) annat fast avfall (grupp 4); samt

e) radioaktivt material (grupp 5).

2. I syfte att ytterligare minska avfallens påverkan på miljön i Antarktis skall varje sådan part upprätta och årligen revidera och uppdatera sina planer för av-

agement plans (including waste reduction, storage and disposal), specifying for each fixed site, for field camps generally, and for each ship (other than small boats that are part of the operations of fixed sites or of ships and taking into account existing management plans for ships):

(a) programmes for cleaning up existing waste disposal sites and abandoned work sites;

(b) current and planned waste management arrangements, including final disposal;

(c) current and planned arrangements for analysing the environmental effects of waste and waste management; and

(d) other efforts to minimise any environmental effects of wastes and waste management.

3. Each such Party shall, as far as is practicable, also prepare an inventory of locations of past activities (such as traverses, fuel depots, field bases, crashed aircraft) before the information is lost, so that such locations can be taken into account in planning future scientific programmes (such as snow chemistry, pollutants in lichens or ice core drilling).

fallshantering (innefattande minskning, lagring och omhändertagande av avfall), med angivande av följande för varje station, för lägerplatser i allmänhet och för varje fartyg (utom små båtar som ingår i den verksamhet som bedrivs av stationer eller fartyg och med beaktande av befintliga avfallshanteringsplaner för fartyg):

a) program för upprensning av befintliga soptippar och övergivna arbetsplatser;

b) aktuella och planerade åtgärder för avfallshantering, innefattande slutligt omhändertagande;

c) aktuella och planerade åtgärder för analys av miljöeffekterna av avfall och avfallshantering; samt

d) andra åtgärder för att minimera miljöeffekter av avfall och avfallshantering.

3. Varje sådan part skall, i den mån det är möjligt, även utarbeta en förteckning över platser för tidigare verksamhet (t.ex. ledar, bränsledcpåer, lägerplatser, havererade luftfartyg) innan informationen går förlorad, så att sådana platser kan beaktas vid planering av framtida vetenskapliga program (såsom snöns kemi, föroreningar i lavar eller borrhning av iskärnor).

#### Article 9

##### Circulation and review of waste management plans

1. The waste management plans prepared in accordance with Article 8, reports on their implementation, and the inventories referred to in Article 8 (3), shall be included in the annual exchanges of information in accordance with Articles III and VII of the Antarctic Treaty and related Recommendations under Article IX of the Antarctic Treaty.

2. Each Party shall send copies of its waste management plans, and reports on their implementation and review, to the Committee.

3. The Committee may review waste management plans and reports thereon and may offer comments, including suggestions for minimising impacts and modifications and improvement to the plans, for the consideration of the Parties.

4. The Parties may exchange information and provide advice on, inter alia, available low waste technologies, reconversion of existing installations, special requirements for effluents, and appropriate disposal and discharge methods.

#### Artikel 9

##### Spridning och granskning av planer för avfallshantering

1. De planer för avfallshantering som utarbetats i enlighet med artikel 8, rapporter om genomförandet av dessa och de förteckningar som avses i artikel 8 punkt 3 skall ingå i det årliga informationsutbytet enligt artiklarna III och VII i Antarktisfördraget samt rekommendationer i samband därmed som antagits enligt artikel IX i nyssnämnda fördrag.

2. Varje part skall sända kopior av sina planer för avfallshantering och rapporter om deras genomförande och granskning till Kommittén.

3. Kommittén kan granska planer för avfallshantering och rapporter därom och kan komma med kommentarer, innefattande förslag att minimera effekterna på miljön samt förslag till modifieringar och förbättringar av planerna, för parternas övervägande.

4: Parterna kan utbyta information och ge råd om bl. a. tillgänglig avfallssnål teknik, omställning av befintliga anläggningar, särskilda krav för avloppsvatten samt lämpliga metoder för omhändertagande och utsläpp.



*Article 10*

**Management practices**

Each Party shall:

(a) designate a waste management official to develop and monitor waste management plans; in the field, this responsibility shall be delegated to an appropriate person at each site;

(b) ensure that members of its expeditions receive training designed to limit the impact of its operations on the Antarctic environment and to inform them of requirements of this Annex; and

(c) discourage the use of poly-vinyl chloride (PVC) products and ensure that its expeditions to the Antarctic Treaty area are advised of any PVC products they may introduce into that area in order that these products may be removed subsequently in accordance with this Annex.

*Article 11*

**Review**

This Annex shall be subject to regular review in order to ensure that it is updated to reflect improvement in waste disposal technology and procedures and to ensure thereby maximum protection of the Antarctic environment.

*Article 12*

**Cases of emergency**

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft or equipment and facilities of high value or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

*Article 13*

**Amendment or modification**

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the amendment.

*Artikel 10*

**Genomförandeåtgärder**

Varje part skall

a) utse en ansvarig för avfallshantering som skall utarbeta planer för avfallshandling och övervaka deras genomförande; ut på fältet skall detta ansvar läggas på en lämplig person på varje plats;

b) säkerställa att medlemmar av dess expeditioner erhåller utbildning som syftar till att begränsa påverkan av dess verksamhet på miljön i Antarktis och att informera dem om de krav som uppställs i denna bilaga; och

c) avråda från användningen av polyvinylkloridprodukter (PVC) och säkerställa att dess expeditioner till Antarktiskfördragets område informeras om vilka PVC-produkter som de får införa i detta område, i syfte att dessa produkter senare kan föras bort enligt denna bilaga.

*Artikel 11*

**Granskning**

Denna bilaga skall underkastas regelbunden granskning i syfte att säkerställa att den uppdateras för att återspegla förbättringar i fråga om teknik och förfaranden på avfallshanteringens område och därigenom säkerställa största möjliga skydd av miljön i Antarktis.

*Artikel 12*

**Nödsituationer**

1. Denna bilaga är inte tillämplig på nödsituationer som rör säkerheten för människoliv eller fartyg, luftfartyg eller utrustning och anläggningar av stort värde eller skyddet av miljön.

2. Meddelande om vilka åtgärder som vidtagits i nödsituationer skall omedelbart skickas ut till alla parter och till Kommittén.

*Artikel 13*

**Tillägg eller ändringar**

1. Denna bilaga kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX punkt 1 i Antarktiskfördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktiskfördragets konsultativa möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktiskfördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

2. Varje tillägg eller ändring i denna bilaga som träder i kraft enligt punkt 1 ovan skall därefter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.

Prop. 1992/93:140  
Bilaga 1

**ANNEX IV TO THE PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL PROTECTION TO THE ANTARCTIC TREATY**

**PREVENTION OF MARINE POLLUTION**

*Article 1*

**Definitions**

For the purposes of this Annex:

(a) "discharge" means any release howsoever caused from a ship and includes any escape, disposal, spilling, leaking, pumping, emitting or emptying;

(b) "garbage" means all kinds of victual, domestic and operational waste excluding fresh fish and parts thereof, generated during the normal operation of the ship, except those substances which are covered by Articles 3 and 4;

(c) "MARPOL 73/78" means the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973, as amended by the Protocol of 1978 relating thereto and by any other amendment in force thereafter;

(d) "noxious liquid substance" means any noxious liquid substance as defined in Annex II of MARPOL 73/78;

(e) "oil" means petroleum in any form including crude oil, fuel oil, sludge, oil refuse and refined oil products (other than petrochemicals which are subject to the provisions of Article 4);

(f) "oily mixture" means a mixture with any oil content; and

(g) "ship" means a vessel of any type whatsoever operating in the marine environment and includes hydrofoil boats, air-cushion vehicles, submersibles, floating craft and fixed or floating platforms.

*Article 2*

**Application**

This Annex applies, with respect to each Party, to ships entitled to fly its flag and to any other ship engaged in or supporting its Antarctic operations, while operating in the Antarctic Treaty area.

*Article 3*

**Discharge of oil**

1. Any discharge into the sea of oil or oily mixture shall be prohibited, except in cases permitted under Annex I of MARPOL 73/78. While operating in the Antarctic Treaty area, ships shall retain

**BILAGA IV TILL MILJÖSKYDDSPROTOKOLLET TILL ANTARKTISFÖRDRAGET**

**FÖRHINDRANDE AV HAVSFÖRORENINGAR**

*Artikel 1*

**Definitioner**

I denna bilaga avses med

a) "utsläpp" varje utsläpp, oavsett hur det orsakats, från ett fartyg och inbegriper varje utströmning, kvittblivning, spill, läckage, utpumpning, utspridning eller uttömning;

b) "fast avfall" allt slags livsmedels- och hushållsavfall samt avfall som uppkommer vid fartygets normala drift med undantag av färsk fisk och delar därav och de ämnen som omfattas av artiklarna 3 och 4;

c) "MARPOL 73/78" 1973 års internationella konvention för förhindrande av förorening från fartyg, ändrad genom 1978 års protokoll till denna konvention och genom all annan ändring som senare trätt i kraft;

d) "skadligt flytande ämne" varje skadligt flytande ämne såsom det definieras i bilaga II till MARPOL 73/78;

e) "olja" petroleum i varje form, däri inbegripet råolja, brännolja, oljeslam, oljeavfall och raffinerade produkter (med undantag av petrokemiska produkter som är underkastade bestämmelserna i artikel 4);

f) "oljehaltig blandning" en blandning som innehåller olja; och

g) "fartyg" ett fartyg, oavsett av vilken typ, som används i den marina miljön och innefattar bärplansbåtar, svävar, undervattensfartyg, flytande farkoster och fasta eller flytande plattformar.

*Artikel 2*

**Tillämpning**

Denna bilaga är tillämplig på varje part, på fartyg som är berättigade att föra dess flagga och på varje annat fartyg som används i dess verksamhet i Antarktis eller i stödet av denna, medan de bedriver verksamhet i Antarktiskfördragets område.

*Artikel 3*

**Oljeutsläpp**

1. Varje utsläpp i havet av olja eller oljehaltig blandning skall vara förbjudet utom i fall som tillåts i bilaga I till MARPOL 73/78. Medan de opererar i Antarktiskfördragets område skall fartyg behålla

on board all sludge, dirty ballast, tank washing waters and other oily residues and mixtures which may not be discharged into the sea. Ships shall discharge these residues only outside the Antarctic Treaty area, at reception facilities or as otherwise permitted under Annex I of MARPOL 73/78.

2. This Article shall not apply to:

(a) the discharge into the sea of oil or oily mixture resulting from damage to a ship or its equipment:

(i) provided that all reasonable precautions have been taken after the occurrence of the damage or discovery of the discharge for the purpose of preventing or minimising the discharge; and

(ii) except if the owner or the Master acted either with intent to cause damage, or recklessly and with the knowledge that damage would probably result; or

(b) the discharge into the sea of substances containing oil which are being used for the purpose of combating specific pollution incidents in order to minimise the damage from pollution.

ombord allt oljeslam, förorenad barlast, tankspolvatten och andra oljehaltiga rester och blandningar som inte får släppas ut i havet. Fartyg skall avlämna dessa rester endast utanför Antarktiskfördragets område i mottagningsanordningar eller enligt vad som annars är tillåtet i bilaga I till MARPOL 73/78.

2. Denna artikel skall inte tillämpas på

a) utsläpp i havet av olja eller oljehaltig blandning till följd av skada på ett fartyg eller dess utrustning;

i) under förutsättning att alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits efter det att skadan inträffat eller utsläppet upptäckts för att förhindra eller minimera utsläppet; och

ii) utom när ägaren eller befälhavaren handlat antingen i avsikt att orsaka skada eller vårdslöst och med kännedom om att en skada troligen skulle bli följden; eller

b) utsläpp i havet av ämnen som innehåller olja, vilka används i syfte att bekämpa särskilda föroreningsincidenter, för att minimera skada på grund av förorening.

#### Article 4

##### Discharge of noxious liquid substances

The discharge into the sea of any noxious liquid substance, and any other chemical or other substances, in quantities or concentrations that are harmful to the marine environment, shall be prohibited.

#### Article 5

##### Disposal of garbage

1. The disposal into the sea of all plastics, including but not limited to synthetic ropes, synthetic fishing nets, and plastic garbage bags, shall be prohibited.

2. The disposal into the sea of all other garbage, including paper products, rags, glass, metal, bottles, crockery, incineration ash, dunnage, lining and packing materials, shall be prohibited.

3. The disposal into the sea of food wastes may be permitted when they have been passed through a comminuter or grinder, provided that such disposal shall, except in cases permitted under Annex V of MARPOL 73/78, be made as far as practicable from land and ice shelves but in any case not less than 12 nautical miles from the nearest land or ice shelf. Such comminuted or ground food wastes shall be capable of passing through a screen with openings no greater than 25 millimeters.

#### Artikel 4

##### Utsläpp av skadliga flytande ämnen

Utsläpp i havet av skadliga flytande ämnen och andra kemiska, eller andra ämnen, i mängder eller koncentrationer som är skadliga för den marina miljön, skall vara förbjudet.

#### Artikel 5

##### Kvittblivning av fast avfall

1. Kvittblivning i havet av allt som är av plast, däri inbegripet – men utan begränsning till – tågvirke och fisknät av syntetmaterial och sopsäckar av plast, skall vara förbjuden.

2. Kvittblivning i havet av allt annat fast avfall, däri inbegripet pappersprodukter, trasor, glas, metall, flaskor, porslin, aska, ströbrädor, beklädnads- och förpackningsmaterial, skall vara förbjuden.

3. Kvittblivning i havet av matrester får tillåtas, när de har passerat genom en sönderdelare eller avfallskvarn, under förutsättning att kvittblivningen, utom i de fall som tillåts enligt bilaga V i MARPOL 73/78, sker så långt som möjligt från land och isshelfen men i varje fall inte mindre än 12 nautiska mil från närmaste land eller isshelf. Sådant sönderdelat eller malt avfall skall vara så finfördelat att det kan passera genom ett såll med öppningar som inte är större än 25 millimeter.

4. When a substance or material covered by this article is mixed with other such substance or material for discharge or disposal, having different disposal or discharge requirements, the most stringent disposal or discharge requirements shall apply.

5. The provisions of paragraphs 1 and 2 above shall not apply to:

(a) the escape of garbage resulting from damage to a ship or its equipment provided all reasonable precautions have been taken, before and after the occurrence of the damage, for the purpose of preventing or minimising the escape; or

(b) the accidental loss of synthetic fishing nets, provided all reasonable precautions have been taken to prevent such loss.

6. The Parties shall, where appropriate, require the use of garbage record books.

4. När ett ämne eller material som avses i denna artikel är blandat med ett annat sådant ämne eller material för utsläpp eller kvittblivning, i fråga om vilket olika utsläpps- och kvittblivningsföreskrifter gäller, skall de strängaste föreskrifterna tillämpas.

5. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 ovan skall inte tillämpas på

a) utsläpp av fast avfall till följd av skada på ett fartyg eller dess utrustning, under förutsättning att alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits innan och efter det att skadan inträffade, i syfte att förhindra eller minimera utsläppet; eller

b) oavsiktlig förlust av syntetiska fisknät, under förutsättning att alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits för att förhindra sådan förlust.

6. Parterna skall i förekommande fall kräva användning av journal över fast avfall.

#### Article 6

##### Discharge of sewage

1. Except where it would unduly impair Antarctic operations:

(a) each Party shall eliminate all discharge into the sea of untreated sewage ("sewage" being defined in Annex IV of MARPOL 73/78) within 12 nautical miles of land or ice shelves;

(b) beyond such distance, sewage stored in a holding tank shall not be discharged instantaneously but at a moderate rate and, where practicable, while the ship is en route at a speed of no less than 4 knots.

This paragraph does not apply to ships certified to carry not more than 10 persons.

2. The Parties shall, where appropriate, require the use of sewage record books.

#### Article 7

##### Cases of emergency

1. Articles 3, 4, 5 and 6 of this Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of a ship and those on board or saving life at sea.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

#### Artikel 6

##### Utsläpp av toalettavfall

1. Utom i de fall då det otillbörligt skulle hindra verksamhet i Antarktis gäller följande:

a) varje part skall upphöra med allt utsläpp i havet av obehandlat toalettavfall ("toalettavfall" definieras i bilaga IV till MARPOL 73/78) inom 12 nautiska mil från land eller isshelfen;

b) bortom detta avstånd får toalettavfall som uppsamlats i en uppsamlingstank inte släppas ut momentant utan med måttligt flöde och, där så är möjligt, medan fartyget är under gång med en fart av minst 4 knop.

Denna punkt är inte tillämplig på fartyg som har tillstånd att transportera högst 10 personer.

2. Parterna skall, där så är lämpligt, kräva att det förs journal över toalettavfall.

#### Artikel 7

##### Nödsituationer

1. Artiklarna 3, 4, 5 och 6 i denna bilaga är inte tillämpliga på nödsituationer som rör säkerheten för ett fartyg och de ombordvarande eller räddandet av människoliv till sjöss.

2. Meddelande om åtgärder som vidtagits i nödsituationer skall omedelbart skickas ut till alla parter och till Kommitén.

*Article 8*

**Effect on dependent and associated ecosystems**

In implementing the provisions of this Annex, due consideration shall be given to the need to avoid detrimental effects on dependent and associated ecosystems, outside the Antarctic Treaty area.

*Article 9*

**Ship retention capacity and reception facilities**

1. Each Party shall undertake to ensure that all ships entitled to fly its flag and any other ship engaged in or supporting its Antarctic operations, before entering the Antarctic Treaty area, are fitted with a tank or tanks of sufficient capacity on board for the retention of all sludge, dirty ballast, tank washing water and other oily residues and mixtures, and have sufficient capacity on board for the retention of garbage, while operating in the Antarctic Treaty area and have concluded arrangements to discharge such oily residues and garbage at a reception facility after leaving that area. Ships shall also have sufficient capacity on board for the retention of noxious liquid substances.

2. Each Party at whose ports ships depart en route to or arrive from the Antarctic Treaty area undertakes to ensure that as soon as practicable adequate facilities are provided for the reception of all sludge, dirty ballast, tank washing water, other oily residues and mixtures, and garbage from ships, without causing undue delay, and according to the needs of the ships using them.

3. Parties operating ships which depart to or arrive from the Antarctic Treaty area at ports of other Parties shall consult with those Parties with a view to ensuring that the establishment of port reception facilities does not place an inequitable burden on Parties adjacent to the Antarctic Treaty area.

*Article 10*

**Design, construction, manning and equipment of ships**

In the design, construction, manning and equipment of ships engaged in or supporting Antarctic operations, each Party shall take into account the objectives of this Annex.

*Artikel 8*

**Effekter på beroende och sammanhängande ekosystem**

Vid genomförandet av bestämmelserna i denna bilaga skall vederbörlig hänsyn tas till behovet att undvika skadliga effekter på beroende och sammanhängande ekosystem utanför Antarktisdördragets område.

*Artikel 9*

**Fartygs behållandekapacitet och mottagningsanordningar**

1. Varje part skall åta sig att säkerställa att alla fartyg som har rätt att föra dess flagga och varje annat fartyg som används i dess verksamhet i Antarktis eller i stödet av denna, innan de går in i Antarktisdördragets område, utrustas med en tank eller tankar med tillräcklig kapacitet för att behålla ombord allt slam, förorenad ballast, tankspolvatten och andra oljehaltiga rester och blandningar och att dessa fartyg har tillräcklig kapacitet för att behålla ombord fast avfall medan de opererar i Antarktisdördragets område och har ordnat det så att de kan avlämna sådana oljehaltiga rester och fast avfall till en mottagningsanordning efter det att de lämnat detta område. Fartyg skall även ha tillräcklig kapacitet för att behålla ombord skadliga flytande ämnen.

2. Varje part vars hamnar används vid fartygs avresa till eller ankomst från Antarktisdördragets område åtar sig att se till att lämpliga anordningar tillhandahålls så snart som det är praktiskt möjligt för mottagande av allt slam, förorenad ballast, tankspolvatten, andra oljehaltiga rester och blandningar samt fast avfall från fartyg utan att otillbörlig förorening orsakas fartygen och i enlighet med behovet hos de fartyg som använder dem.

3. Parter vars fartyg använder sig av andra parter hamnar vid avresa till eller ankomst från Antarktisdördragets område skall samråda med dessa parter i syfte att säkerställa att inrättandet av mottagningsanordningar i hamnar inte lägger en orättvis börda på parter som gränsar till Antarktisdördragets område.

*Artikel 10*

**Fartygs utformning, konstruktion, bemanning och utrustning**

Vid utformning, konstruktion, bemanning och utrustning av fartyg som används i verksamhet i Antarktis eller i stödet av denna skall varje part ta hänsyn till denna bilagas målsättningar.

#### Article 11

##### Sovereign immunity

1. This Annex shall not apply to any warship, naval auxiliary or other ship owned or operated by a State and used, for the time being, only on government non-commercial service. However, each Party shall ensure by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of such ships owned or operated by it, that such ships act in a manner consistent, so far as is reasonable and practicable, with this Annex.

2. In applying paragraph 1 above, each Party shall take into account the importance of protecting the Antarctic environment.

3. Each Party shall inform the other Parties of how it implements this provision.

4. The dispute settlement procedure set out in Articles 18 to 20 of the Protocol shall not apply to this Article.

#### Article 12

##### Preventive measures and emergency preparedness and response

1. In order to respond more effectively to marine pollution emergencies or the threat thereof in the Antarctic Treaty area, the Parties, in accordance with Article 15 of the Protocol, shall develop contingency plans for marine pollution response in the Antarctic Treaty area, including contingency plans for ships (other than small boats that are part of the operations of fixed sites or of ships) operating in the Antarctic Treaty area, particularly ships carrying oil as cargo, and for oil spills, originating from coastal installations, which enter into the marine environment. To this end they shall:

(a) co-operate in the formulation and implementation of such plans; and

(b) draw on the advice of the Committee, the International Maritime Organization and other international organizations.

2. The Parties shall also establish procedures for co-operative response to pollution emergencies and shall take appropriate response actions in accordance with such procedures.

#### Article 13

##### Review

The Parties shall keep under continuous review the provisions of this Annex and other measures to prevent, reduce and respond to pollution of the An-

#### Artikel 11

##### Suverän immunitet

1. Denna bilaga skall inte tillämpas på örlogsfartyg, militära hjälpfartyg eller andra fartyg som ägs eller drivs av en stat och som vid tidpunkten i fråga används endast i statlig, icke-kommerciell tjänst. Varje part skall likväl säkerställa att sådana fartyg, som ägs eller drivs av den parten, uppträder på ett sätt som är förenligt med denna bilaga, så långt som det är rimligt och praktiskt möjligt, genom antagande av lämpliga åtgärder som inte menligt inverkar på fartygens funktion eller funktionsförmåga.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ovan skall varje part ta hänsyn till betydelsen av att skydda miljön i Antarktis.

3. Varje part skall informera de andra parterna om hur den genomför denna bestämmelse.

4. Det tvistlösningsförfarande som fastställts i artiklarna 18–20 i protokollet skall inte tillämpas på denna artikel.

#### Artikel 12

##### Förebyggande åtgärder, beredskap och agerande i nödsituationer

1. I syfte att mer effektivt bemöta havsföroreningar i samband med nödsituationer eller hot därom i Antarktisdragets område skall parterna, enligt artikel 15 i protokollet, utarbeta beredskapsplaner för bekämpning av havsföroreningar i Antarktisdragets område, innefattande beredskapsplaner för fartyg (utom små båtar som används i verksamheten vid stationer eller av fartyg) som trafikerar Antarktisdragets område, särskilt fartyg som transporterar oljelaster, och för oljeutsläpp i den marina miljön från anläggningar vid kusten. För detta ändamål skall de

a) samarbeta vid utformningen och genomförandet av sådana beredskapsplaner; och

b) beakta de råd som ges av Kommitén, Internationella sjöfartsorganisationen och andra internationella organisationer.

2. Parterna skall även fastställa förfaranden för samarbete vid bekämpning av föroreningar i samband med nödsituationer och skall vidta lämpliga åtgärder i enlighet med sådana förfaranden.

#### Artikel 13

##### Granskning

Parterna skall fortlöpande granska bestämmelserna i denna bilaga och andra åtgärder för att förhindra, minska och bekämpa föroreningar av den marina

arctic marine environment, including any amendments and new regulations adopted under MARPOL 73/78, with a view to achieving the objectives of this Annex.

#### *Article 14*

##### **Relationship with MARPOL 73/78**

With respect to those Parties which are also Parties to MARPOL 73/78, nothing in this Annex shall derogate from the specific rights and obligations thereunder.

#### *Article 15*

##### **Amendment or modification**

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

miljön i Antarktis, innefattande ändringar och nya regler som antagits inom ramen för MARPOL 73/78, i syfte att uppnå ändamålen i denna bilaga.

#### *Artikel 14*

##### **Förhållande till MARPOL 73/78**

Med hänsyn till de parter som även är parter i MARPOL 73/78 skall ingenting i denna bilaga inskränka speciella rättigheter och skyldigheter enligt nämnda konvention.

#### *Artikel 15*

##### **Tillägg eller ändringar**

1. Denna bilaga kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX punkt 1 i Antarktisfördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktisfördragets konsultativa möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktisfördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Varje tillägg eller ändring i denna bilaga som träder i kraft enligt punkt 1 ovan skall därefter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.



**ANNEX V TO THE PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL PROTECTION TO THE ANTARCTIC TREATY**

**AREA PROTECTION AND MANAGEMENT**

*Article 1*

**Definitions**

For the purposes of this Annex:

a) "appropriate authority" means any person or agency authorised by a Party to issue permits under this Annex;

b) "permit" means a formal permission in writing issued by an appropriate authority;

c) "Management Plan" means a plan to manage the activities and protect the special value or values in an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area.

*Article 2*

**Objectives**

For the purposes set out in this Annex, any area, including any marine area, may be designated as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area. Activities in those Areas shall be prohibited, restricted or managed in accordance with Management Plans adopted under the provisions of this Annex.

*Article 3*

**Antarctic Specially Protected Areas**

1. Any area, including any marine area, may be designated as an Antarctic Specially Protected Area to protect outstanding environmental, scientific, historic, aesthetic or wilderness values, any combination of those values, or ongoing or planned scientific research.

2. Parties shall seek to identify, within a systematic environmental-geographical framework, and to include in the series of Antarctic Specially Protected Areas:

(a) areas kept inviolate from human interference so that future comparisons may be possible with localities that have been affected by human activities;

(b) representative examples of major terrestrial, including glacial and aquatic, ecosystems and marine ecosystems;

(c) areas with important or unusual assemblages of species, including major colonies of breeding native birds or mammals;

**BILAGA V TILL MILJÖSKYDDSPROTOKOLLET TILL ANTARKTISFÖRDRAGET**

**SKYDD OCH REGLERING AV OMRÅDEN**

*Artikel 1*

**Definitioner**

I denna bilaga avses med

a) "vederbörande myndighet" varje person eller organ som av en part bemyndigats att utfärda tillstånd enligt denna bilaga.

b) "tillstånd" ett formellt skriftligt tillstånd utfärdat av vederbörande myndighet,

c) "skötselplan" en plan för att reglera verksamheter och skydda det speciella värdet eller de speciella värdena i ett särskilt skyddat område eller ett särskilt reglerat område i Antarktis.

*Artikel 2*

**Syften**

För de ändamål som anges i denna bilaga får vilket område som helst, häri inbegripet havsområde, utses till ett särskilt skyddat område eller ett särskilt reglerat område. Verksamhet i dessa områden skall förbjudas, begränsas eller regleras i överensstämmelse med skötselplaner som antagits enligt bestämmelserna i denna bilaga.

*Artikel 3*

**Särskilt skyddade områden**

1. Vilket område som helst, häri inbegripet havsområde, får utses till ett särskilt skyddat område för att skydda enastående miljömässiga, vetenskapliga, historiska, estetiska eller vildmarksvärden, varje kombination av dessa värden eller pågående eller planerad vetenskaplig forskning.

2. Parterna skall försöka att inom en miljömässigt och geografiskt systematisk ram identifiera och innefatta i raden av särskilt skyddade områden

a) områden som hålls fria från mänsklig påverkan så att jämförelser kan göras i framtiden med platser som har påverkats av mänsklig verksamhet,

b) representativa exempel på viktiga landekosystem innefattande glaciala och akvatiska, samt marina ekosystem,

c) områden med betydande eller ovanliga ansamlingar av arter, innefattande större kolonier av naturligt förekommande fåglar eller däggdjur som häckar eller fortplantar sig,

(d) the type locality or only known habitat of any species;  
(e) areas of particular interest to ongoing or planned scientific research;

(f) examples of outstanding geological, glaciological or geomorphological features;

(g) areas of outstanding aesthetic and wilderness value;

(h) sites or monuments of recognised historic value; and

(i) such other areas as may be appropriate to protect the values set out in paragraph 1 above.

3. Specially Protected Areas and Sites of Special Scientific Interest designated as such by past Antarctic Treaty Consultative Meetings are hereby designated as Antarctic Specially Protected Areas and shall be renamed and renumbered accordingly.

4. Entry into an Antarctic Specially Protected Area shall be prohibited except in accordance with a permit issued under Article 7.

d) typlokal eller enda känd livsmiljö för någon art,

c) områden av särskilt intresse för pågående eller planerad vetenskaplig forskning.

f) exempel på enastående geologiska, glaciologiska eller geomorfologiska företeelser,

g) områden av enastående estetisk och vildmarksvärde,

h) platser eller minnesmärken av erkänt historiskt värde samt

i) sådana andra områden som kan vara lämpliga för att skydda de värden som anges i punkt 1 ovan.

3. Särskilt skyddade områden och platser av särskilt vetenskapligt intresse utsedda till sådana av tidigare konsultativa möten betecknas härmed som särskilt skyddade områden och skall få nytt namn och nytt nummer i enlighet därmed.

4. Det skall vara förbjudet att bege sig in i ett särskilt skyddat område utan tillstånd som utfärdats enligt artikel 7.

#### Article 4

##### Antarctic specially managed areas

1. Any area, including any marine area, where activities are being conducted or may in the future be conducted, may be designated as an Antarctic Specially Managed Area to assist in the planning and co-ordination of activities, avoid possible conflicts, improve co-operation between Parties or minimise environmental impacts.

2. Antarctic Specially Managed Area may include:

(a) areas where activities pose risks of mutual interference or cumulative environmental impacts; and

(b) sites or monuments of recognised historic value.

3. Entry into an Antarctic Specially Managed Area shall not require a permit.

4. Notwithstanding paragraph 3 above, an Antarctic Specially Managed Area may contain one or more Antarctic Specially Protected Areas, entry into which shall be prohibited except in accordance with a permit issued under Article 7.

#### Article 5

##### Management plans

1. Any party, the Committee, the Scientific Committee for Antarctic Research or the Commission for the Con-

#### Artikel 4

##### Särskilt reglerade områden

1. Vilket område som helst, häri inbegripet havsområde där verksamhet bedrivs eller kan komma att bedrivas i framtiden, får utses till ett särskilt reglerat område för att underlätta planering och samordning av verksamhet, undvika tänkbara konflikter, förbättra samarbetet mellan parterna eller minimera effekterna på miljön.

2. Särskilt reglerade områden kan innefatta

a) områden där verksamhet kan innebära risk för ömsesidig påverkan eller kumulativa miljöeffekter, och

b) platser eller minnesmärken av erkänt historiskt värde.

3. Tillstånd skall ej krävas för att komma in i ett särskilt reglerat område.

4. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 3 ovan kan ett särskilt reglerat område omfatta ett eller flera särskilt skyddade områden dit tillträde skall vara förbjudet utan tillstånd som utfärdats enligt artikel 7.

#### Artikel 5

##### Skötselplaner

1. Vilken part som helst, Kommittén, Vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning eller Kommissionen för beva-

servation of Antarctic Marine Living Resources may propose an area for designation as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area by submitting a proposed Management Plan to the Antarctic Treaty Consultative Meeting.

2. The area proposed for designation shall be of sufficient size to protect the values for which the special protection or management is required.

3. Proposed Management Plans shall include, as appropriate:

(a) a description of the value or values for which special protection or management is required;

(b) a statement of the aims and objectives of the Management Plan for the protection or management of those values;

(c) management activities which are to be undertaken to protect the values for which special protection or management is required;

(d) a period of designation, if any;

(e) a description of the area, including:

(i) the geographical co-ordinates, boundary markers and natural features that delineate the area;

(ii) access to the area by land, sea or air including marine approaches and anchorages, pedestrian and vehicular routes within the area, and aircraft routes and landing areas;

(iii) the location of structures, including scientific stations, research or refuge facilities, both within the area and near to it; and

(iv) the location in or near the area of other Antarctic Specially Protected Areas or Antarctic Specially Managed Areas designated under this Annex, or other protected areas designated in accordance with measures adopted under other components of the Antarctic Treaty System;

(f) the identification of zones within the area, in which activities are to be prohibited, restricted or managed for the purpose of achieving the aims and objectives referred to in subparagraph (b) above;

(g) maps and photographs that show clearly the boundary of the area in relation to surrounding features and key features within the area;

(h) supporting documentation;

(i) in respect of an area proposed for designation as an Antarctic Specially Protected Area, a clear description of the conditions under which permits may be granted by the appropriate authority regarding:

(i) access to and movement within or over the area;

rande av marina levande tillgångar i Antarktis får föreslå att ett område utses till särskilt skyddat område eller särskilt reglerat område genom att till Antarktiskfördragets konsultativa möte lämna in ett förslag till skötselplan.

2. Det område som föreslås att utses skall vara tillräckligt stort för att skydda de värden för vilka det krävs speciellt skydd eller speciell reglering.

3. Förslag till skötselplaner skall allt efter omständigheterna innehålla

a) en beskrivning av det värde eller de värden för vilka det krävs särskilt skydd eller särskild reglering,

b) uppgift om skötselplanens ändamål och syften för skydd eller reglering av dessa värden,

c) regleringsåtgärder som skall vidtas för att skydda de värden för vilka det krävs särskilt skydd eller särskild reglering,

d) eventuell tidsbegränsning,

e) en beskrivning av området, häri inbegripet

i) de geografiska koordinater, gränsmarkeringar och naturföreteelser som avgränsar området,

ii) tillträde till området till lands, till sjöss, med flyg, innefattande inlopp och ankringsplatser, gångvägar och vägar avsedda för fordon inom området, samt flygleder och landningsområden,

iii) plats för anläggningar, innefattande vetenskapliga stationer, forsknings- eller övernattningsfaciliteter, både inom området och i dess närhet; och

iv) förekomst i eller nära området av andra särskilt skyddade eller särskilt reglerade områden utsedda enligt denna bilaga eller av andra skyddade områden utsedda i överensstämmelse med de åtgärder som antagits enligt andra instrument i Antarktis fördragssystem.

f) fastställande av zoner inom området där verksamhet skall förbjudas, begränsas eller regleras i syfte att uppnå de ändamål och syften som avses i b) ovan,

g) kartor och fotografier som klart utvisar områdets gräns i förhållande till omgivande naturföreteelser och viktiga kännemärken inom området,

h) bestyrkande dokumentation,

i) med avseende på ett område som föreslagits att utses till ett särskilt skyddat område, en tydlig beskrivning av de villkor på vilka tillstånd kan beviljas av vederbörande myndighet i fråga om

i) tillträde till och förflyttning inom eller över området,

(ii) activities which are or may be conducted within the area, including restrictions on time and place;

(iii) the installation, modification, or removal of structures;

(iv) the location of field camps;

(v) restrictions on materials and organisms which may be brought into the area;

(vi) the taking of or harmful interference with native flora and fauna;

(vii) the collection or removal of anything not brought into the area by the permit-holder;

(viii) the disposal of waste;

(ix) measures that may be necessary to ensure that the aims and objectives of the Management Plan can continue to be met; and

(x) requirements for reports to be made to the appropriate authority regarding visits to the area;

(j) in respect of an area proposed for designation as an Antarctic Specially Managed Area, a code of conduct regarding:

(i) access to and movement within or over the area,

(ii) activities which are or may be conducted within the area, including restrictions on time and place;

(iii) the installation, modification, or removal of structures;

(iv) the location of field camps;

(v) the taking of or harmful interference with native flora and fauna;

(vi) the collection or removal of anything not brought into the area by the visitor;

(vii) the disposal of waste; and

(viii) any requirements for reports to be made to the appropriate authority regarding visits to the area; and

(k) provisions relating to the circumstances in which Parties should seek to exchange information in advance of activities which they propose to conduct.

ii) verksamhet som bedrivs eller kan komma att bedrivas inom området, innefattande begränsningar avseende tid och plats,

iii) uppförande, modifiering eller avlägsnande av anläggningar,

iv) plats för fältläger,

v) begränsningar avseende material och organismer som får föras in i området,

vi) insamling av eller skadlig påverkan på den naturligt förekommande floran och faunan,

vii) insamling eller bortförande av någonting som inte förts in i området av tillståndsinnehavaren,

viii) omhändertagande av avfall,

ix) åtgärder som kan vara nödvändiga för att säkerställa att skötselplanens ändamål och syften kan tillgodoses i fortsättningen, och

x) krav på rapportering till vederbörande myndighet om besök i området,

j) i fråga om ett område som föreslås att utses till ett särskilt reglerat område, förhållningsregler angående

i) tillträde till och förflyttning inom eller över området,

ii) verksamhet som bedrivs eller kan komma att bedrivas inom området, innefattande begränsningar avseende tid och plats,

iii) uppförande, modifiering eller avlägsnande av anläggningar,

iv) plats för fältläger,

v) insamling eller skadlig påverkan på den naturligt förekommande floran och faunan,

vi) insamling eller bortförande av någonting som inte förts in i området av besökaren,

vii) omhändertagande av avfall, och

viii) krav på rapportering till vederbörande myndighet om besök i området samt

k) bestämmelser angående under vilka förhållanden parterna bör försöka att utbyta information i förväg om verksamhet som de har för avsikt att bedriva i området.

## Article 6

### Designation procedures

1. Proposed Management Plans shall be forwarded to the Committee, the Scientific Committee on Antarctic Research and, as appropriate, to the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources. In formulating its advice to the Antarctic Treaty Consultative Meeting, the Committee

## Artikel 6

### Utseendeförande

1. Förslag till skötselplaner skall sändas till Kommittén, Vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning och, i förekommande fall, till Kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis. Vid utarbetandet av dess råd till Antarktiskt fördragets konsultativa möte skall Kommittén ta hänsyn

shall take into account any comments provided by the Scientific Committee on Antarctic Research and, as appropriate, by the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources. Thereafter Management Plans may be approved by the Antarctic Treaty Consultative Parties by a measure adopted at an Antarctic Treaty Consultative Meeting in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the Plan shall be deemed to have been approved 90 days after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or is unable to approve the measure.

2. Having regard to the provisions of Articles 4 and 5 of the Protocol, no marine area shall be designated as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area without the prior approval of the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources.

3. Designation of an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area shall be for an indefinite period unless the Management Plan provides otherwise. A review of a Management Plan shall be initiated at least every five years. The Plan shall be updated as necessary.

4. Management Plans may be amended or revoked in accordance with paragraph 1 above.

5. Upon approval Management Plans shall be circulated promptly by the Depositary to all Parties. The Depositary shall maintain a record of all currently approved Management Plans.

till eventuella kommentarer som getts av Vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning och, i förekommande fall, av Kommissionen för bevarande av levande marina tillgångar i Antarktis. Därefter kan skötselplaner godkännas av Antarktisdördragets konsultativa parter genom en åtgärd som antagits vid ett konsultativt möte enligt artikel IX 1) i Antarktisdördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall planen anses godkänd 90 dagar efter det att Antarktisdördragets konsultativa möte avslutats vid vilket planen antogs, såvida inte en eller flera konsultativa parter meddelar depositarien inom denna tidsperiod att den önskar en förlängning av perioden eller inte kan godkänna åtgärden.

2. Med beaktande av bestämmelserna i artiklarna 4 och 5 i protokollet får inget havsområde utses till särskilt skyddat område eller särskilt reglerat område utan föregående godkännande av Kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis.

3. Beslutet att utse ett särskilt skyddat område eller ett särskilt reglerat område skall vara för en obestämd period, om inte skötselplanen föreskriver annat. En översyn av planen skall ske minst vart femte år. Planen skall vid behov uppdateras.

4. Skötselplaner får ändras eller återkallas enligt punkt 1 ovan.

5. När en skötselplan godkänts skall depositarien omedelbart skicka ut den till samtliga parter. Depositarien skall hålla en förteckning över samtliga godkända planer.

#### Article 7

##### Permits

1. Each Party shall appoint an appropriate authority to issue permits to enter and engage in activities within an Antarctic Specially Protected Area in accordance with the requirements of the Management Plan relating to that Area. The permit shall be accompanied by the relevant sections of the Management Plan and shall specify the extent and location of the Area, the authorised activities and when, where and by whom the activities are authorised and any other conditions imposed by the Management Plan.

2. In the case of a Specially Protected Area designated as such by past Antarctic Treaty Consultative Meetings which

#### Artikel 7

##### Tillstånd

1. Varje part skall utse en lämplig myndighet att utfärda tillstånd att komma in i och uppta verksamhet inom ett särskilt skyddat område i enlighet med skötselplanens krav för ifrågavarande område. Tillståndet skall åtföljas av relevanta delar av skötselplanen och skall ange områdets utbredning och läge, tillåten verksamhet och när, var och av vem verksamheten bemyndigats samt eventuellt andra villkor som föreskrivs i skötselplanen.

2. I fråga om ett särskilt skyddat område som utsetts till sådant av tidigare konsultativa möten och som saknar sköt-

tica understand and observe the provisions of this Annex, each Party shall make available information setting forth, in particular:

(a) the location of Antarctic Specially Protected Areas and Antarctic Specially Managed Areas;

(b) listing and maps of those Areas;

(c) the Management Plans, including listings of prohibitions relevant to each Area;

(d) the location of Historic Sites and Monuments and any relevant prohibition or restriction.

2. Each Party shall ensure that the location and, if possible, the limits, of Antarctic Specially Protected Areas, Antarctic Specially Managed Areas and Historic Sites and Monuments are shown on its topographic maps, hydrographic charts and in other relevant publications.

3. Parties shall co-operate to ensure that, where appropriate, the boundaries of Antarctic Specially Protected Areas, Antarctic Specially Managed Areas and Historic Sites and Monuments are suitably marked on the site.

och iakttagelse bestämmelserna i denna bilaga skall varje part tillhandahålla information särskilt angående

a) särskilt skyddade områdens och särskilt reglerade områdens läge,

b) förteckningar och kartor över dessa områden,

c) skötselplaner, däri inbegripet relevanta förbud för varje område,

d) historiska platser och minnesmärkens läge och relevanta förbud eller begränsningar.

2. Varje part skall säkerställa att läget och, om möjligt, gränserna för särskilt skyddade områden, särskilt reglerade områden och historiska platser och minnesmärken är utmärkta på partens topografiska kartor, sjökort och i andra relevanta publikationer.

3. Parterna skall samarbeta där så är lämpligt för att säkerställa att gränserna för särskilt skyddade områden, särskilt reglerade områden och historiska platser och minnesmärken utmärks på lämpligt sätt på platsen.

#### Article 10

##### Exchange of information

1. The Parties shall make arrangements for:

(a) collecting and exchanging records, including records of permits and reports of visits, including inspection visits, to Antarctic Specially Protected Areas and reports of inspection visits to Antarctic Specially Managed Areas;

(b) obtaining and exchanging information on any significant change or damage to any Antarctic Specially Managed Area, Antarctic Specially Protected Area or Historic Site or Monument; and  
(c) establishing common forms in which records and information shall be submitted by Parties in accordance with paragraph 2 below.

2. Each Party shall inform the other Parties and the Committee before the end of November of each year of the number and nature of permits issued under this Annex in the preceding period of 1st July to 30th June.

3. Each Party conducting, funding or authorising research or other activities in Antarctic Specially Protected Areas or Antarctic Specially Managed Areas shall maintain a record of such activities and in the annual exchange of information in accordance with the Treaty shall provide summary descriptions of the activities conducted by persons subject to its jurisdiction in such areas in the preceding year.

#### Artikel 10

##### Informationsutbyte

1. Parterna skall vidta åtgärder för att

a) insamla och utbyta uppgifter, bl a uppgifter om tillstånd och rapporter från besök, innefattande inspektioner, i särskilt skyddade områden samt rapporter från inspektioner i särskilt reglerade områden,

b) anskaffa och utbyta information om varje väsentlig förändring eller skada i fråga om något särskilt reglerat område eller särskilt skyddat område eller historisk plats eller minnesmärke, och

c) fastställa gemensamma förfaranden enligt vilka uppgifter och information skall lämnas av parterna enligt punkt 2 nedan.

2. Varje part skall före slutet av november varje år underrätta de andra parterna och kommittén om antal och typ av tillstånd som utfärdats enligt denna bilaga under föregående period den 1 juli – den 30 juni.

3. Varje part som bedriver, finansierar eller ger tillstånd till forskning eller annan verksamhet i särskilt skyddade områden eller särskilt reglerade områden skall hålla en förteckning över sådan verksamhet och skall vid det årliga informationsutbytet enligt Antarktiskfördraget lämna en sammanfattning av den verksamhet som bedrivits i sådana områden under föregående år av personer som är underkastade dess jurisdiktion.

does not have a Management Plan, the appropriate authority may issue a permit for a compelling scientific purpose which cannot be served elsewhere and which will not jeopardise the natural ecological system in that Area.

3. Each Party shall require a permit-holder to carry a copy of the permit while in the Antarctic Specially Protected Area concerned.

#### *Article 8*

##### **Historic Sites and Monuments**

1. Sites or monuments of recognised historic value which have been designated as Antarctic Specially Protected Areas or Antarctic Specially Managed Areas, or which are located within such Areas, shall be listed as Historic Sites and Monuments.

2. Any Party may propose a site or monument of recognised historic value which has not been designated as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area, or which is not located within such an Area, for listing as a Historic Site or monument. The proposal for listing may be approved by the Antarctic Treaty Consultative Parties by a measure adopted at an Antarctic Treaty Consultative Meeting in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the proposal shall be deemed to have been approved 90 days after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or is unable to approve the measure.

3. Existing Historic Sites and Monuments which have been listed as such by previous Antarctic Treaty Consultative Meetings shall be included in the list of Historic Sites and Monuments under this Article.

4. Listed historic Sites and Monuments shall not be damaged, removed or destroyed.

5. The list of Historic Sites and Monuments may be amended in accordance with paragraph 2 above. The Depositary shall maintain a list of current Historic Sites and Monuments.

#### *Article 9*

##### **Information and publicity**

1. With a view to ensuring that all persons visiting or proposing to visit Antarc-

selplan, får tillstånd utfärdas av vederbörande myndighet för ett angeläget vetenskapligt ändamål som inte kan tillgodoses någon annanstans och som inte kommer att äventyra det naturliga ekosystemet i området.

3. Varje part skall kräva att den som innehar tillstånd medför en kopia av tillståndet medan vederbörande vistas i det särskilda skyddsområde som berörs.

#### *Artikel 8*

##### **Historiska platser och minnesmärken**

1. Platser eller minnesmärken av erkänt historiskt värde, som har utsetts till särskilt skyddat område eller särskilt reglerat område eller som är belägna inom sådana områden, skall föras upp på listan såsom historiska platser och minnesmärken.

2. Varje part får föreslå att en plats eller ett minnesmärke av erkänt historiskt värde, som inte har utsetts till särskilt skyddat område eller särskilt reglerat område eller som inte ligger inom sådant område, skall föras upp såsom historisk plats eller minnesmärke. Förslaget om att föras upp på listan kan godkännas av de konsultativa parterna genom en åtgärd som antagits vid ett konsultativt möte enligt artikel IX 1) i Antarktisdraget. Om inte åtgärden anger annat, skall förslaget anses godkänt 90 dagar efter det att det konsultativa möte avslutats vid vilket förslaget antogs, såvida inte en eller flera konsultativa parter meddelar depositarien inom denna period att den önskar en förlängning av perioden eller inte kan godkänna åtgärden.

3. Befintliga historiska platser och minnesmärken som har förts upp som sådana av tidigare konsultativa möten skall tas in i listan över historiska platser och minnesmärken enligt denna artikel.

4. Historiska platser och minnesmärken som är upptagna på listan får inte skadas, flyttas eller förstöras.

5. Listan över historiska platser och minnesmärken får ändras enligt punkt 2 ovan. Depositarien skall föra en lista över aktuella historiska platser och minnesmärken.

#### *Artikel 9*

##### **Information och offentlighet**

1. För att säkerställa att alla som besöker eller ämnar besöka Antarktis förstär

4. Each Party shall inform the other Parties and the Committee before the end of November each year of measures it has taken to implement this Annex, including any site inspections and any steps it has taken to address instances of activities in contravention of the provisions of the approved Management Plan for an Antarctic Specially Protected Area or Antarctic Specially Managed Area.

#### *Article 11*

##### **Cases of emergency**

1. The restrictions laid down and authorised by this Annex shall not apply in cases of emergency involving safety of human life or of ships, aircraft, or equipment and facilities of high value or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

#### *Article 12*

##### **Amendment or modification**

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

4. Varje part skall före slutet av november varje år underrätta de andra parterna och Kommittén om de åtgärder som den vidtagit för att genomföra denna bilaga, innefattande inspektioner och åtgärder för att ta itu med verksamhet som strider mot bestämmelserna i den godkända skötselplanen för ett särskilt skyddat område eller ett särskilt reglerat område.

#### *Artikel 11*

##### **Nödsituationer**

De begränsningar som fastställs och beordras genom denna bilaga skall inte vara tillämpliga i nödsituationer som rör säkerheten för människoliv eller fartyg, luftfartyg eller utrustning och anläggningar av stort värde eller skyddet av miljön.

2. Meddelande om åtgärder som vidtagits i nödsituationer skall omedelbart skickas ut till samtliga parter och kommittén.

#### *Artikel 12*

##### **Tillägg eller ändringar**

1. Denna bilaga kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX 1) i Antarktisfördraget. Om inte åtgärden anger annat, skall tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktisfördragets konsultativa möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktisfördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Varje tillägg eller ändring i denna bilaga som träder i kraft enligt punkt 1 ovan skall därefter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.



## 1 Förslag till Lag om Antarktis

Härigenom föreskrivs följande.

### Allmänna bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser till skydd för miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem.

Lagen gäller för svenska medborgares och andra svenska rättssubjekts vistelse och verksamhet i Antarktis.

Den gäller även för utländsk medborgare med hemvist i Sverige samt för annan utländsk medborgare som deltar i en svensk expedition eller annan verksamhet som omfattas av tillstånd enligt svensk lag.

2 § Med Antarktis avses området söder om 60° sydlig bredd, inbegripet alla isbankar i området.

3 § Den som vistas i eller bedriver verksamhet i Antarktis skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda och bevara miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem.

### Skydd för mineraler, flora, fauna och särskilt skyddade platser

4 § All verksamhet avseende undersökning och bearbetning av mineralresurser, förutom forskning som omfattas av tillstånd enligt denna lag, är förbjuden.

5 § Det är förbjudet att företa eller medverka till atomexplosioner eller placering av radioaktivt avfall i Antarktis.

6 § All insamling av eller skadlig påverkan av naturligt förekommande växtarter eller djurarter är förbjuden. Undantag från förbudet gäller för vetenskaplig verksamhet som bedrivs med tillstånd.

7 § Ingen växtart eller djurart som inte är naturligt förekommande i Antarktis får utan tillstånd införas på land, på isshelfen, på isbankar eller i vattnet i Antarktis.

Hundar som finns i området skall avlägsnas före den 1 april 1994.

8 § Det är förbjudet att utan tillstånd besöka särskilt skyddade områden. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får närmare ange vilka områden som omfattas av tillträdesförbudet.

9 § Bestämmelserna i 10-13 §§ gäller svenska fartyg och varje annat fartyg som används i svensk verksamhet i Antarktis med stöd av tillstånd enligt denna lag, med undantag för utländska statsfartyg.

10 § Varje utsläpp i havet från ett fartyg av olja eller oljehaltig blandning är förbjuden. När ett fartyg är i Antarktis skall oljeslam, förorenad barlast, tankspolvatten och andra oljehaltiga rester och blandningar behållas ombord.

Regeringen får medge undantag från bestämmelserna i första stycket.

11 § Allt utsläpp i havet från ett fartyg av skadliga flytande substanser, andra kemiska ämnen eller andra ämnen i kvantiteter eller koncentrationer som är skadliga för den marina miljön är förbjudet.

12 § Varje utsläpp i havet från ett fartyg av fast avfall är förbjudet. Kvittblivning av matrester, som passerat genom en sönderdelare eller avfallsskurn och som är så finfördelade att de kan passera genom ett såll med öppningar som inte är större än 25 millimeter, får ske, dock inte mindre än 12 nautiska mil från närmaste land, isshelfen eller isbank.

Regeringen får medge undantag från bestämmelserna i första stycket. Undantag får medges endast om det finns särskilda skäl och det inte finns något hinder från miljöskydds- eller naturvårdssynpunkt.

13 § Fartyg som har tillstånd att transportera mer än tio passagerare får inte släppa ut obehandlat toalettavfall inom 12 nautiska mil från land, isshelfen eller isbank.

## Tillstånd

14 § All vistelse och verksamhet i Antarktis fordrar tillstånd.

15 § Ansökan om tillstånd skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med vad den tillståndsgivande myndigheten närmare bestämmer och som möjliggör en samlad bedömning av vistelsens eller verksamhetens påverkan på miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem.

Tillstånd till vistelse eller verksamhet skall meddelas om den angivna vistelsen eller verksamheten inte medför risker för naturvårdens intressen eller skyddet av miljön i området.

16 § Den myndighet regeringen bestämmer lämnar tillstånd till och får meddela villkor för vistelse och verksamhet i Antarktis.

I ett tillståndsbeslut skall noggrant anges den verksamhet som tillståndet avser och de villkor som skall gälla för verksamheten. Ett tillstånd får begränsas till viss tid.

17 § Om en tillståndsgiven verksamhet medför eller riskerar att medföra sådana skador på miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem som inte kunnat förutses vid tillståndsgivningen skall verksamheten omedelbart avbrytas.

18 § Tillstånd enligt 16 § kan återkallas, om tillståndshavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen.

Tillstånd får återkallas av den tillståndsgivande myndigheten.

### **Verksamhet med rättssubjekt från annan stat som huvudman**

19 § Den som yrkesmässigt deltar i eller anordnar vistelse eller verksamhet i Antarktis med ett rättssubjekt från en annan fördragsslutande stat som huvudman skall förvissa sig om, att huvudmannen har erforderligt tillstånd för vistelsen eller verksamheten i Antarktis.

Då tillstånd enligt huvudmannens hemlands lag föreligger gäller de tillstånd, villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av huvudmannens hemlands lag.

Observatörer som utses att utföra inspektioner och de vetenskapsmän som ingår i expeditioner arrangerade av annan fördragsslutande part skall vara underkastade endast den fördragsslutande parts jurisdiktion vars medborgare de är.

20 § Tillhör arrangören inte en fördragsslutande stat skall det svenska rättssubjektet för sitt deltagande söka erforderligt tillstånd hos den svenska tillståndsgivande myndigheten.

### **Tillsyn**

21 § Tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen skall utövas av den myndighet regeringen bestämmer.

22 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag och villkor som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

23 § Innehavaren av ett tillstånd skall på anfordran lämna tillsynsmyndigheten, eller de officiella observatörer som utövar tillsyn, de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Den som har rätt att ta befattning med tillsyn äger tillträde till en lokal eller ett område eller ett transportmedel där verksamheten som omfattas av tillstånd bedrivs, och har rätt att göra undersökning om förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av en föreskrift eller ett villkor för tillståndet.

**24 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet**

1. bryter mot 4-6 §§, 7 § första stycket, 8 §, 10-14 §§, 19 §, 20 §§ eller 27 § andra stycket, eller

2. underlåter att iaktta en föreskrift eller åsidosätter villkor som har meddelats med stöd av 10 §, 12 § eller 16 §, eller

3. inte fullgör vad som åligger honom enligt 23 §, eller lämnar oriktig uppgift i sådant fall, eller

4. fortsätter att bedriva en verksamhet efter det att verksamheten borde ha avbrutits enligt 17 § eller efter det att tillståndet återkallats enligt 18 §, döms till böter eller fängelse högst ett år.

För försök till brott döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Skulle brottet, om det hade fullbordats, ha varit att anse som ringa, ska inte dömas till ansvar enligt vad som sagts i detta stycke.

Om en gärning enligt första stycket 3 är belagd med straff i brottsbalken ska för en sådan gärning inte dömas enligt denna lag.

**25 § Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten i Stockholm.**

**Förverkande**

**26 § Egendom som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet därav skall förverkas om det inte är uppenbart oskäligt.**

Ett föremål som använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag eller dess värde får förklaras förverkat om det är nödvändigt för att förebygga brott eller det finns andra särskilda skäl till det.

**Nödsituationer**

**27 § De bestämmelser och förbud som framgår av denna lag skall inte gälla i nödsituationer som omfattar säkerhet för mänskligt liv, luftfartyg, fartyg eller utrustning av högt ekonomiskt värde, eller skyddet för miljön.**

I en sådan situation skall var och en handla så att minsta möjliga påverkan uppkommer på miljön i Antarktis och därav beroende eller därmed sammanhängande ekosystem.

---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1993.

# Sammanställning över remissyttranden över PM om en svensk antarktislag

Prop. 1992/93:140  
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över promemorian avgivits av Sjöfartsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Polarforskningssekreteriatet, juridiska institutionen vid Stockholms universitet, zoologiska institutionen vid Stockholms universitet, juridiska institutionen vid Lunds universitet, geologiska institutionen vid Lunds universitet, Kungliga vetenskapsakademien och Greenpeace.

## Allmänna synpunkter

Flera remissinstanser har begränsat sitt yttrande till vissa delar av lagförslaget och rymmer kommentarer till enskilda paragrafer. Remissinstanserna är som helhet positiva till förslaget.

Endast en av remissinstanserna förordar i sitt yttrande en annan lösning än den i promemorian föreslagna, nämligen juridiska institutionen vid Lunds universitet.

## Remissyttranden

*Sjöfartsverket* framför att i de paragrafer som rör skyddet för den marina miljön vid sjöfart bör så långt som möjligt hänvisning ske till bestämmelserna i MARPOL 73/78 eller så bör en mer preciserad skrivning i lagtexten göras. Verket anser det vara tillräckligt att införa sådana kompletteringar i specialmotiveringarna till paragraferna i de fall sådana saknas. Verket påtalar även att problem föreligger vad avser bestämning av området med hänsyn till att lagliga utsläpp utanför 60:e breddgraden kan påverka såväl vatten som land innanför gränsen.

*Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* har inget att invända mot lagförslaget. Institutet biträder förslaget i vad avser tillståndsgivning och tillsyn samt granskning av miljökonsekvensbeskrivningarna.

*Polarforskningssekreteriatet* instämmer i bedömningen att Sveriges åtaganden enligt antarktisdördraget och dess miljöskyddsprotokoll bäst tillgodoses genom en svensk antarktislag. Sekretariatet är positivt till den principiella ordningen, att besök i Antarktis kräver tillstånd, att sekretariatet får ansvar för tillståndsgivning och tillsyn, samt att en annan kompetent myndighet, Naturvårdsverket, får en granskande roll. Sekretariatet påtalar att det geografiska tillämpningsområdet för miljöskyddsprotokollet är snävare än det som tillämpas enligt konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis.

*Juridiska institutionen vid Stockholms universitet* nämner att lagförslagets omfattning både vad gäller rättssubjekt och rättsobjekt ter sig vara baserad på en extensiv tolkning av miljöskyddsprotokollet. Institutionen anför att det klart måste framgå vad som avses med "annat fartyg" och hänvisar därvid till definitionen som finns i MARPOL.

Institutionen påtalar beträffande avsnitten om svensk domstols straffrättsliga kompetens och angående påföljder, att det måhända kan leda till lagkonflikt och tvist angående domstols behörighet om lagen tillämpas på en utländsk medborgare som begår miljöbrott då han deltar i svensk verksamhet i Antarktis utan att ha någon annan anknytning till Sverige.

Miljöskyddsprotokollets målsättning är att lägga ansvaret för miljöskyddet på staterna och innefattar inte något krav på hur staterna ska uppfylla sin skyldigheter. I praktiken är det svårt att i de flesta fall av miljöbrott fastställa bortom varje tvivel vilken handling som verkligen har lett till fullgörande av ett sådant brott. I andra konventioner väljer man att ställa en viss person - ägaren, tillståndshavaren, befälhavaren - till ansvar för varje skada som uppkommer på grund av handlingar eller underlåtenheter av de som arbetar för den ansvarige personen. I förevarande fall kan ifrågasättas om det inte är fördelaktigare att lägga ansvaret på tillståndshavare.

*Zoologiska institutionen vid Stockholms universitet* har inget att erinra och stöder den föreligganden texten.

*Juridiska institutionen vid Lunds universitet* anser att en inkorporation av miljöskyddsprotokollet är att föredra. Skälet är att det ser egendomligt ut med en lagstiftning som förbjuder viss aktivitet inom ett område som ligger utanför svensk jurisdiktion. Institutionen avser att senare redovisa ytterligare skäl och att visa ett förfarande för inkorporation.

*Geologiska institutionen vid Lunds universitet* finner att lagförslaget motsvarar de intentioner som uttrycks i miljöskyddsprotokollet med tillhörande bilagor. Vidare påpekar institutionen att det föreligger en ur geovetenskaplig synvinkel allvarlig obalans i miljöskyddsprotokollet som sådant.

*Kungliga vetenskapsakademien* finner promemorians förslag om en särskild lag för Antarktis som logisk och tillstyrker förslaget jämte de förslag som avser tillstånd och tillsyn. Akademien betonar särskilt att Polarforskningssekreteriatets erfarenhet och kunskap när det gäller förhållanden som rör polartrakterna gör att sekretariatet framstår som i stort sett enda tänkbara svenska myndighet för tillståndsgivning och tillsyn avseende vistelse och verksamhet i Antarktis. Vidare instämmer akademien i förslaget om en annan kompetent myndighet med gransknings-, yttrande- och tillsynsrätt, samt i fråga om miljökonsekvensbeskrivningar. Akademien föreslår därvid att denna kompetenta myndighet bör vara Statens Naturvårdsverk.

*Greenpeace* finner att lagförslaget väl överensstämmer med miljöskyddsprotokollets ändamål och syften och instämmer i att de nya bestämmelserna bör samlas i en lag. Greenpeace avstyrker emellertid att Polarforskningssekreteriatet utses till tillståndsmyndighet och föreslår i stället Statens Naturvårdsverk. De krav på trovärdighet och objektivitet som måste ställas på en tillståndsmyndighet tillgodoses inte eftersom sekretariatet ofta har egna intressen i den verksamhet som bedrivs i Antarktis. Vidare ifrågasätts om sekretariatet har den särskilda kompetens i miljöfrågor som en myndighet på miljöområdet måste ha. Vad gäller frågan om tillsyn talar praktiska skäl för att denna ska läggas på

sekretariatet. Geenpeace föreslår slutligen att paragrafen som handlar om den som yrkesmässigt deltar i eller anordnar vistelse eller verksamhet i Antarktis med en huvudman från en annan fördragsslutande stat ska kompletteras med en skrivning om skyldighet för det svenska rättssubjektet att söka erforderligt svenskt tillstånd för det fall huvudmannen inte har sådant.

Prop. 1992/93:140  
Bilaga 3

## 1 Förslag till Lag om Antarktis

Härigenom föreskrivs följande.

### Allmänna bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser till skydd för miljön i Antarktis och för de ekosystem som är beroende av denna miljö.

Lagen gäller för svenska medborgares och svenska juridiska personers vistelse och verksamhet i Antarktis. Den gäller även för utländska medborgare med hemvist i Sverige samt för andra utländska medborgare som deltar i en expedition eller någon annan verksamhet som omfattas av tillstånd enligt denna lag.

Bestämmelserna i 5 § andra stycket och 7 § andra stycket gäller även utanför Antarktis.

2 § I fråga om tillåten fångst enligt konventionen om bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis, daterad i Canberra den 20 maj 1980, gäller vad som föreskrivs med stöd av lagen (1950:586) om rätt till fiske.

3 § Med Antarktis avses i denna lag området söder om 60° sydlig bredd.

4 § Den som vistas eller bedriver verksamhet i Antarktis skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda och bevara miljön i Antarktis och de ekosystem som är beroende av denna miljö.

### Skydd för mineral, flora, fauna och särskilt skyddade platser

5 § Verksamhet som innebär undersökning, forskning, utvinning och bearbetning av mineraltillgångar får inte förekomma. Undantag utgör forskning med vetenskapligt ändamål som omfattas av tillstånd enligt denna lag.

Inte heller någon annan befattning med mineraltillgångar får förekomma, om det finns skäl att anta, att mineraltillgångarna har förvärvats i strid med föreskrifterna i första stycket.

6 § Medverkan till atomexplosioner eller placering av radioaktivt avfall i Antarktis får inte förekomma.

7 § Insamling eller skadlig påverkan av naturligt förekommande växtarter eller djurarter får inte förekomma. Undantag utgör vetenskaplig verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt denna lag.



Inte heller någon annan befattning med växtarter eller djurarter får förekomma, om det finns skäl att anta, att de samlats in i strid med föreskrifterna i första stycket.

**8 §** Ingen växtart eller djurart som inte naturligt förekommer i Antarktis får utan tillstånd föras in på land, på isshelfen eller i vattnet i Antarktis.

Detta gäller inte livsmedel som hanteras under betryggande kontroll.

Hundar som finns i området skall avlägsnas före den 1 april 1994.

**9 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avfallshantering i Antarktis.

**10 §** Särskilt skyddade områden får inte besökas utan tillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka områden som omfattas av tillståndskravet.

### Skydd för den marina miljön vid sjöfart

**11 §** Bestämmelserna i 12-15 §§ gäller svenska fartyg och varje annat fartyg som används i svensk verksamhet i Antarktis med undantag för utländska statsfartyg.

Med annat fartyg avses fartyg som inte för svensk flagg, men som i verksamheten står under svensk kontroll.

**12 §** Olja eller oljehaltig blandning får inte släppas ut i havet från ett fartyg. När ett fartyg är i Antarktis skall oljeslam, förorenad barlast, tankspolvatten och andra oljehaltiga rester och blandningar behållas ombord.

Regeringen får medge undantag från dessa bestämmelser.

**13 §** Skadliga flytande ämnen och andra kemiska ämnen eller andra ämnen i kvantiteter eller koncentrationer som är skadliga för den marina miljön får inte släppas ut i havet från ett fartyg.

**14 §** Fast avfall får inte släppas ut i havet från ett fartyg. Matrester får dumpas i havet om de passerat genom en sönderdelare eller avfallskvarn och är så finfördelade att de kan passera genom ett såll med öppningar som inte är större än 25 millimeter. Matresterna får dock inte dumpas inom 12 nautiska mil från närmaste land eller isshelfen.

**15 §** Fartyg med mer än tio passagerare får inte släppa ut obehandlat toalettavfall inom 12 nautiska mil från land eller isshelfen.

**16 §** Den som vistas eller bedriver verksamhet i Antarktis skall ha tillstånd. Detta gäller dock inte sådan rätt till fri sjöfart som följer av allmänna folkrättsliga grundsatser.

Regeringen får medge undantag från första stycket i fråga om vistelse och verksamhet som saknar betydelse från miljövärdssynpunkt.

**17 §** Ansökan om tillstånd skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning som gör det möjligt att göra en samlad bedömning av vistelsens eller verksamhetens påverkan på miljön i Antarktis och på de ekosystem som är beroende av denna miljö.

Tillstånd till vistelse eller verksamhet skall meddelas om den angivna vistelsen eller verksamheten inte medför risker för naturvårdens intressen eller skyddet av miljön i området.

Tillstånd skall vägras den som inte fullgjort sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd, om inte särskilda omständigheter föranleder något annat.

**18 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer prövar frågor om tillstånd och villkor för vistelse och verksamhet i Antarktis. Ett tillstånd får begränsas till en viss tid.

**19 §** En tillståndsgiven verksamhet skall omedelbart avbrytas, om den medför eller det finns risk för att den medför icke förutsedda skador på miljön i Antarktis och på de ekosystem som är beroende av denna miljö.

**20 §** Tillstånd enligt 18 § kan återkallas, om tillståndshavaren inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen.

Tillstånd får återkallas av den tillståndsgivande myndigheten.

### **Verksamhet med huvudman från annan stat**

**21 §** Den som yrkesmässigt deltar i eller anordnar en vistelse eller en verksamhet i Antarktis för vilken huvudmannen kommer från en annan fördragsslutande stat skall förvissa sig om att huvudmannen har de tillstånd eller motsvarande som krävs för vistelsen eller verksamheten i Antarktis.

Tillstånd eller motsvarande som finns enligt huvudmannens hemlands lag gäller även för en svensk deltagares vistelse eller verksamhet i Antarktis enligt första stycket.

Observatörer från andra fördragsslutande stater och vetenskapsmän från sådana stater vilka har utväxlats för expeditioner, skall vara underkastade endast sina hemländers jurisdiktion då de fullgör sina uppdrag. Detta gäller också för den personal som följer med sådana personer för uppdraget.

22 § Tillsynen över att denna lag samt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen följs skall utövas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

23 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att såväl denna lag som föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

24 § Innehavaren av ett tillstånd skall på begäran lämna tillsynsmyndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Upplysningar och handlingar skall på begäran också lämnas till officiella observatörer som utsetts av andra fördragsslutande stater. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar genom föreskrifter vilka dessa är.

Tillsynsmyndigheten och en observatör har rätt att få tillträde till en lokal eller ett område eller ett transportmedel där en verksamhet som omfattas av tillstånd bedrivs. De har också rätt att undersöka förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av en föreskrift eller ett villkor för tillståndet.

### **Straffbestämmelser**

25 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms, om brottet inte är att anse som ringa, den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 5-7 §§, 8 § första stycket, 10 §, 12-16 §§, 21 § eller 28 § andra stycket, eller

2. underlåter att iaktta en föreskrift eller åsidosätter villkor som har meddelats med stöd av 9 § eller 18 §, eller

3. inte fullgör vad som åligger honom enligt 24 §, eller lämnar oriktig uppgift i ett sådant fall, eller

4. fortsätter att bedriva en verksamhet efter det att verksamheten borde ha avbrutits enligt 19 §.

För försök och medverkan till brott döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Om en gärning enligt första stycket 3 är belagd med straff i brottsbalken skall för en sådan gärning inte dömas till ansvar enligt denna lag.

### **Överklagande**

26 § Andra beslut i särskilda fall än sådana som regeringen eller allmän domstol har meddelat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsrätten.

Statens naturvårdsverk får överklaga beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen.

**27 §** Egendom som varit föremål för brott enligt denna lag eller egendomens värde skall förverkas om det inte är uppenbart oskäligt.

Ett föremål som använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag eller föremålets värde får förklaras förverkat om det är nödvändigt för att förebygga brott eller om det finns andra särskilda skäl.

**Nödsituationer**

**28 §** De bestämmelser och förbud som framgår av denna lag skall inte gälla i nödsituationer som omfattar skyddet för miljön eller säkerhet för mänskligt liv, luftfartyg, fartyg eller utrustning av högt ekonomiskt värde.

I en sådan situation skall var och en handla så att minsta möjliga påverkan uppkommer på miljön i Antarktis och på ekosystem som är beroende av denna miljö.

---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1993.

Härigenom föreskrivs dels att 14 § lagen (1992:1529) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar<sup>2</sup> dels att övergångsbestämmelserna till nämnda lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

14 §

Länsrätt prövar

1. mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds-, folkbokförings- och bilregisterförfattningarna samt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m. i den utsträckning som är föreskrivet i dessa författningar,

2. mål enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl., lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., lagen (1985:569) om införande av lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl., lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m., lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, smittskyddslagen (1988:1472), karantänslagen (1989:290), lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, körkortslagen (1977:477) och lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, allt i den utsträckning som är föreskrivet i dessa lagar samt mål enligt 6 kap. 21 § och 21 kap. föräldrabalken,

3. mål som avses i 24 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,

4. mål som avses i 6 § första stycket lagen (1985:206) om viten,

5. mål som överklagas från allmän försäkringskassa i den utsträckning som är särskilt föreskrivet,

6. mål som avses i 12 § lagen (1992:1527) om teleterminalutrustning,

7. mål om överprövning enligt 6 kap. lagen (1992:1528) om offentlig upphandling,

*8. mål som avses i 26 § lagen  
(1993:000) om Antarktis.*

<sup>2</sup>Lagen (1971:289) omtryckt 1981:1323.

Mål som överklagas från Riksförsäkringsverket med tillämpning av 20 kap. 11 § lagen (1962:381) om allmän försäkring prövas av länsrätten i Stockholms län.

Prop. 1992/93:140  
Bilaga 4

Länsrätten i Östergötlands län prövar mål enligt luftfartslagen (1957:297) i den utsträckning som är föreskrivet i den lagen.

Förekommer vid mer än en länsrätt flera mål enligt skatte-, taxerings- eller uppbördsförfattningarna som har nära samband med varandra, får målen handläggas vid en av länsrätterna, om det kan ske utan avsevärd olägenhet för någon enskild. Närmare föreskrifter om överlämnande av mål mellan länsrätter meddelas av regeringen.

---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1993 i vad gäller 14 § första stycket punkten 8 och i övrigt den dag regeringen bestämmer.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1993-02-18

**Närvarande:** justitierådet Per Jermsten, regeringsrådet Stig von Bahr, justitierådet Inger Nyström.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 28 januari 1993 har regeringen på hemställan av statsrådet Johansson beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om Antarktis,
2. lag om ändring i lagen (1992:1529) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Kjell-Olof Wennström.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*.

### Förslag till lag om Antarktis

#### 15 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse som anger att vissa större fartyg inte får släppa ut obehandlat toalettavfall inom visst avstånd från land eller den s.k. isshelfen. Beträffande fartygets storlek sägs att förbudet gäller fartyg "med mer än tio passagerare".

Av artikel 6 i bilaga IV till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget framgår att där intagen, motsvarande regel inte gäller "ships certified to carry not more than 10 persons".

Mot bakgrund av vad nu anförts föreslår lagrådet att paragrafen, som närmast hör samman med bestämmelserna i 13 § och därför lämpligen bör få sin plats omedelbart därefter, ges följande lydelse.

"Ett fartyg som är avsett för fler än tio personer får inte släppa ut obehandlat toalettavfall inom 12 nautiska mil från land eller isshelfen."

#### 18 §

Enligt 16 § gäller som grundläggande princip att den som skall vistas eller bedriva verksamhet i Antarktis måste ha tillstånd. I den nu förevarande paragrafens första mening föreskrivs att frågan om tillstånd och villkor för vistelse och verksamhet i Antarktis prövas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Sådant tillstånd kan enligt paragrafens andra mening begränsas till viss tid.

Vad nu redovisats föranleder inte någon saklig invändning från lagrådets sida. Frågan är dock om inte det i paragrafen givna bemyndigandet för regeringen eller den av regeringen bestämda myndigheten blivit onödigt detaljerat. Enligt lagrådets uppfattning behövs inte något bemyndigande avseende rätten att förena ett tillstånd med villkor och rätten att begränsa ett tillstånd till viss tid. En myndighet som på ansökan meddelar ett för sökanden positivt beslut av här aktuellt slag har

nämligen - även utan författningsstöd - enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer rätt att till sitt beslut foga olika slag av villkor. En förutsättning är givetvis att villkoren ligger inom ramen för de syften som skall tillgodoses genom tillståndsgivningen (se härom RÅ 1990 ref 12 med vidare hänvisningar).

Det anförda ger vid handen att paragrafens bestämmelser om villkor för och tidsbegränsning av vistelse eller verksamhet i Antarktis är överflödiga. Enligt lagrådets mening bör bestämmelserna tas bort eftersom de annars kan ge läsaren den felaktiga föreställningen att det generellt sett krävs författningsstöd för att ett gynnande förvaltningsbeslut skall kunna förses med villkor.

## 25 §

Förevarande paragraf innehåller straffbestämmelser. Ett relativt sett stort antal av lagens allmänna bestämmelser är formulerade som förbud mot vissa förfaranden, såsom olika slag av verksamhet i Antarktis eller åtgärder vid passage med fartyg genom området. Andra paragrafer innehåller påbud om vad som i olika situationer skall iaktas. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot något i lagen uppställt förbud, underlåter att iaktta en föreskrift, åsidosätter visst angivet villkor, inte fullgör visst åliggande eller fortsätter verksamhet, som borde ha avbrutits, skall enligt den nu behandlade paragrafen dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

I inledningen till bestämmelsen har angivits som grund för befrielse från ansvar "om brottet inte är att anse som ringa". Formuleringen är inte korrekt. Om en gärning anses vara så ringa, att den inte skall föranleda straff, bör den inte benämnas brott. lagrådet förordar, att den citerade satsen får utgå och ersättas med ett nytt tredje stycket i paragrafen av följande lydelse:

"I ringa fall skall inte dömas till ansvar".

Enligt 23 § får tillsynmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och med stöd av lagen meddelade föreskrifter och villkor skall följas. Sådant föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Vite är avsett att utgöra en påtryckning till frivillig fullgörelse av ett föreläggande eller frivilligt avstående från en förbudsbelagd handling. Enligt allmänna rättsgrundsatser bör en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud inte också föranleda straffansvar. lagrådet föreslår därför att det efter 25 § tas in en ny paragraf med följande lydelse:

"Den som överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud enligt 23 § får inte dömas till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet".

I 27 § upptas under den särskilda rubriken Förverkande regler om förverkande under vissa angivna omständigheter av egendom eller dess värde. Förverkande är en särskild rättsverkan av brott. Bestämmelsen kan därför enligt lagrådets mening med fördel föras in under rubriken "Straffbestämmelser m.m." efter den av lagrådet nyss föreslagna paragrafen.



26 §

Innebörden av besvärbestämmelserna i första stycket synes vara att beslut som gäller ett enskilt fall skall överklagas hos länsrätten om beslutet meddelats av den av regeringen bestämda tillsynsmyndigheten. Individuella beslut som meddelas av regeringen kan inte överklagas medan beslut om straff och förverkande handläggs på vanligt sätt i allmän domstol.

Regeringen bestämmer själv i vad mån befogenheten att meddela beslut med stöd av den föreslagna lagen skall delegeras till tillsynsmyndighet. En sådan delegation kan när som helst återkallas. Det framstår mot denna bakgrund som något märkligt att myndighetens beslut skall överklagas till länsrätten medan regeringens beslut i samma typ av frågor över huvud taget inte blir överklagbara. Enligt lagrådets uppfattning kan det - om den föreslagna beslutsordningen genomförs - finnas skäl att begränsa rätten att föra talan hos länsrätten till beslut som avser förelägganden eller förbud enligt 23 §. Övriga av tillsynsmyndigheten meddelade beslut synes böra överklagas hos regeringen.

Enligt andra styckets ordalydelse får Statens Naturvårdsverk anföra besvär mot samtliga beslut som meddelats med stöd av den föreslagna lagen. Under föredragningen inför lagrådet har upplysts att detta inte varit avsikten. Bestämmelsen avsågs således inte syfta längre än att ge Naturvårdsverket talerätt beträffande beslut som meddelats av tillsynsmyndigheten. Lagrådet förordar att den tilltänkta begränsningen i talerätten kommer till tydligt uttryck i lagtexten.

28 §

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om nödsituationer. Av remissprotokollet framgår inte vilka överväganden, i förhållande till de allmänna bestämmelserna om nödvärn och annan nödhandling i 24 kap. brottsbalken, som ligger bakom denna föreslagna reglering.

Enligt lagrådets mening kan det ifrågasättas om bestämmelserna fyller någon självständig funktion i förevarande lag. Lagrådet förordar därför att paragrafen utgår samt att hänvisningen till dess andra stycke också tas bort i 25 § första stycket 1.

**Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1529) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar**

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Regeringens proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 mars 1993	9
1 Inledning	9
2 Miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget	10
2.1 Bakgrund	10
2.2 Sammanfattning av miljöskyddsprotokollet	13
2.2.1 Huvudprotokollet	13
2.2.2 Skiljedom	17
2.3 Bilagorna till miljöskyddsprotokollet	18
2.3.1 Bilaga I - Miljökonsekvensbeskrivning	18
2.3.2 Bilaga II - Bevarande av den antarktiska faunan och florán	20
2.3.3 Bilaga III - Avfallshantering	21
2.3.4 Bilaga IV - Förhindrande av havsföroreningar	22
2.3.5 Bilaga V - Skydd och reglering av områden	24
3 Allmän motivering	26
3.1 Utgångspunkter	26
3.2 Sveriges tillträde till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget	27
3.2.1 Lagstiftningsarbetet i andra länder	29
3.3 Lagstiftningsfrågor	31
3.3.1 Principen för en svensk lag om Antarktis	31
3.3.2 Tillståndsskyldighet	33
3.3.3 Tillståndsgivningen	34
3.3.4 Tillsynen	37
3.3.5 Straff	38
3.3.6 Ikraftträdande	40
4 Upprättade lagförslag	41
5 Specialmotivering	41
5.1 Förslaget till lag om Antarktis	41
5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar	52
6 Hemställan	53
7 Beslut	53
Bilaga 1 Miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget jämte bilagor	54
Bilaga 2 Departementspromemorians lagförslag	105
Bilaga 3 Sammanställning över remissyttranden	109
Bilaga 4 Lagrådsremissens lagförslag	112
Bilaga 5 Lagrådets yttrande	119